

PLÁN ROZVOJA OBCÍ
ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY,
KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY,
VYŠNÝ KRUČOV

PLÁN ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA
LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUČOV

Plán rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov,
Stuľany, Vyšný Kručov je vlastníctvom, imaním
obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov.
Plán rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov
je autorským dielom združenia slovedu, o.z.
Autorské práva na systém, formu a obsah spracovania a zoradenia jednotlivých informácií
sú vyhradené pre spracovateľa projektu – združenie slovedu, o.z. a sú jeho vlastníctvom.
Akékoľvek zneužitie autorského práva fyzickou alebo právnickou osobou, kopírovanie celku,
alebo jeho jednotlivých častí, alebo iné zneužitie má za následok trestnoprávnu zodpovednosť!

PLÁN ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA
LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUČOV

Názov:	Program rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov na roky 2015 – 2022
Územné vymedzenie :	Prešovský samosprávny kraj Obce: Abrahámovce Buclovany Koprivnica Lopúchov Stuľany Vyšný Kručov
Územný plán obce schválený:	áno
Dátum schválenia PHSR:	
Dátum platnosti:	1. január 2016
Publikovaný verejne:	1. január 2016
Spracovateľ:	slovedu, občianske združenie Jesenná 6, 040 01 Košice, IČO: 42247438 Registrácia: Ministerstvo vnútra SR VVS/1-900/90-391 53

PLÁN ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA
LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUČOV

OBSAH

ÚVOD

1. PLÁN ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUČOV
  - 1.1 ÚČEL PLÁNU ROZVOJA OBCÍ A JEHO PRÍPRAVA
  - 1.2 ZÁMER SPRACOVANIA PLÁNU ROZVOJA OBCÍ
  - 1.3 HARMONOGRAM SPRACOVANIA PLÁNU ROZVOJA OBCÍ
  - 1.4 VÝCHODISKOVÉ KONCEPČNÉ DOKUMENTY
  - 1.5 ZOZNAM ANALYZOVANÝCH KONCEPČNÝCH DOKUMENTOV
  - 1.6 HODNOTENIE PREDCHÁDZAJÚCEHO PHSR
  - 1.7 OSNOVA PLÁNU ROZVOJA OBCÍ

A ANALYTICKÁ ČASŤ

2. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O OBCIACH

AI ANALÝZA VNÚTORNÉHO PROSTREDIA

3. KRAJINA
4. OBYVATEĽSTVO
5. OBČIANSKA VYBAVENOSŤ A ZÁZEMIE
6. ŠKOLSTVO
7. EKONOMIKA A RIADENIE SAMOSPRÁVY
8. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA
9. KULTÚRA A ŠPORT
10. STAV PROJEKTOVEJ PRIPRAVENOSTI
11. ZHODNOTENIE VNÚTORNÉHO PROSTREDIA OBCÍ

AII ANALÝZA VONKAJŠIEHO PROSTREDIA

12. EKONOMICKÉ SUBJEKTY A ZAMESTNÁVATELIA V OBCIACH
13. NEPODNIKATEĽSKÉ SUBJEKTY
14. DOPRAVNÁ INFRAŠTRUKTÚRA
15. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE
16. HISTORICKÉ A KULTÚRNE PAMÄTIHODNOSTI, PRÍRODNÉ ÚKAZY A POZORUHODNOSTI
17. ZHODNOTENIE VONKAJŠÍCH VPLYVOV OBCÍ

AIII ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU ÚZEMIA A SWOT

B STRATEGICKÁ ČASŤ

18. VYMEDZENIE POJMOV
19. VÍZIA OBCÍ
20. PRIORITY A CIELE
21. ZÁPIS O VEREJNOM PREROKOVANÍ STRATEGICKEJ ČASTI PLÁNU ROZVOJA OBCÍ

C PROGRAMOVÁ ČASŤ

22. PREHĽAD OPATRENÍ
23. INDIKÁTORY OPATRENÍ

D REALIZAČNÁ ČASŤ

24. MANAŽMENT PLÁNU ROZVOJA OBCÍ
25. MONITOROVANIE A HODNOTENIE PLÁNU ROZVOJA OBCÍ
26. KOMUNIKÁCIA PLÁNU ROZVOJA OBCÍ
27. AKČNÝ PLÁN NA ROKY 2016 - 2017

E FINANČNÁ ČASŤ

ZÁVER

- ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

PLÁN ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA **LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUČOV**

ÚVOD

Obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov plánovanie svojho rozvoja deklarovali tým, že majú záujem transparentne pripraviť a následne obecnými zastupiteľstvami schváliť kvalitný a kvalifikovaný Plán rozvoja svojich obcí pre programovacie obdobie 2014 – 2020 s presahom 2 roky, v nadväznosti na aktuálnu legislatívu, ako aj v nadväznosti na priority a ciele Stratégie Európa 2020.

Plán rozvoja obcí je koncepčný dokument, ktorý popisuje kľúčové javy v obciach, hodnotí ich a navrhuje k nim dlhodobé priority a opatrenia. Ich realizácia by mala viesť k pozitívnemu rozvoju daného územia. Plán rozvoja obcí je materiálom, ktorý vychádza zo znalosti daného územia, starostlivo mapuje jeho zdroje a usiluje o dosiahnutie „verejného prospechu“. Plán rozvoja odpovedá na otázku, ako naďalej koordinovať činnosť vo vnútri obcí, aby sa dosiahlo riešenie problémov, ktoré sú spoločné pre všetkých obyvateľov obcí. Využíva silné stránky a príležitosti a minimalizuje slabé stránky a ohrozenia v prospech stanovenia reálnych cieľov.

1. PLÁN ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUČOV

1.1 ÚČEL PLÁNU ROZVOJA OBCÍ A JEHO PRÍPRAVA

Kľúčovou ambíciou pri príprave Plánu rozvoja obcí je skutočnosť, že využitie finančných, materiálnych a ľudských zdrojov je limitované a je potrebné ich užívanie plánovať tak, aby z toho mali obce a ich obyvatelia čo najväčší úžitok. Skúsenosť z predchádzajúcich rokov potvrdila, že šikovným manažmentom sa to dá. Starostovia zúčastnených obcí sa dohodli, že vzhľadom na veľkosť jednotlivých obcí, ktoré spolu susedia a v nadväznosti na dlhodobú prirodzenú a spontánnu spoluprácu pripravujú Plán rozvoja svojich obcí spoločne.

Plán rozvoja obcí do roku 2022 je strednodobým plánom pre plynulé pokračovanie naštartovaných dlhodobých procesov, ktoré vedú ku zlepšeniu sociálno-ekonomických podmienok života zúčastnených obcí a ich obyvateľov. Je návodom pre spoločné ale aj pre individuálne projekty jednotlivých obcí, ich podnikateľského zázemia, spolkov, či záujmových organizácií pri spoločnom úsilí o vlastný rozvoj. Plán rozvoja obcí slúži ako podklad pre zdôvodňovanie finančných potrieb pri využívaní štátnych zdrojov a súčasne je potrebnou podmienkou k získaniu dotácií z fondov Európskej únie (EÚ).

Reprezentanti obcí poverili spracovaním svojho rozvojového dokumentu odborníkov občianskeho združenia slovedu a stanovili spoločne pracovnú aj riadiacu skupinu. Kľúčovými partnermi spracovateľa sa stali starostovia zúčastnených obcí. Starostovia obcí prihliadali na záujmy rozvoja svojich obcí, ale aj na záujmy podnikateľov a ďalších subjektov, ktoré priamo aj nepriamo svojim pôsobením ovplyvňujú ich rozvoj. Plán rozvoja obcí tak svojim reálnym obsahom zodpovedá potrebám obyvateľov jednotlivých obcí samostatne a subjektom v nich pôsobiacich.

1.2 ZÁMER SPRACOVANIA PLÁNU ROZVOJA OBCÍ

NÁZOV DOKUMENTU	Program rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov na roky 2015 - 2022
FORMA SPRACOVANIA	Plán rozvoja obcí je spracovaný „na kľúč“ s podporou reprezentantov zúčastnených obcí. Pri spracovaní Plánu rozvoja je použitá kombinácia expertnej a komunitnej metódy, kde návrhy častí Plánu rozvoja boli doplňované, pripomienkované starostami s cieľom dosiahnuť maximálnu dohodu o rozvoji obcí. Zdrojom informácií boli obecné úrady, Štatistický úrad, Katastrálny úrad a ďalšie. Spracovatelia vychádzali z poznatkov od manažmentu obcí, využili získané iniciatívne návrhy zo stretnutí s riadiacou skupinou a s pracovnou skupinou. Plán rozvoja obcí je v súlade s koncepčnými dokumentmi vyšších územných celkov aj v súlade s aktuálnou legislatívou.
RIADENIE PROCESU	Proces spracovania aktualizácie Plánu rozvoja koncepčne aj metodicky riadil spracovateľ: slovedu, o.z.

PLÁN ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUČOV

1.4 VÝCHODISKOVÉ KONCEPČNÉ DOKUMENTY

Právnym rámcem spracovania Programu rozvoja obcí sú ustanovenia zákona č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov. Plán rozvoja obcí sa opiera aj o viacročné rozpočty zúčastnených obcí.

1.5 ZOZNAM ANALYZOVANÝCH KONCEPČNÝCH DOKUMENTOV

NÁZOV DOKUMENTU	PLATNOSŤ DOKUMENTU	ÚROVEŇ DOKUMENTU	ZDROJ
Stratégia Európa 2020 a Partnerská dohoda SR na roky 2014 – 2020	2020	nadnárodná	www.mindop.sk
Národná stratégia regionálneho rozvoja SR (NSRR)	2030	národná	www.mindop.sk
Integrovaný regionálny operačný program „IROP“	2020	národná	www.mindop.sk

Zdroj: spracovateľ

1.6 HODNOTENIE PREDCHÁDZAJÚCEHO PHSR

Obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov v predchádzajúcom období mali spracovaný PHSR samostatne každá obec.

1.7 OSNOVA PLÁNU ROZVOJA OBCÍ

Plán rozvoja obcí formuluje aktuálne kľúčové problémy jednotlivých obcí, jasne definuje ich strategické ciele, rozvojové priority a opatrenia. Navrhuje rad na seba nadväzujúcich krokov, ktorými sa koordinuje činnosť vo vnútri obcí tak, aby sa dosiahlo riešenie problémov v prospech obyvateľov. Plán rozvoja obcí je spracovaný v zhode s programovými princípmi Európskej únie, ktoré kladú dôraz na plánovanie a súlad medzi názormi verejnej správy, podnikateľského a občianskeho sektora. Plán rozvoja je v súlade s prijatými koncepciami štátu, vyššieho územného celku, rezortnými stratégiami, záujmami ochrany životného prostredia aj kultúrneho dedičstva. Jeho obsahová štruktúra zodpovedá aktuálnym potrebám a člení sa na

- Úvod
- Analytická časť
- Strategická časť
- Programová časť
- Realizačná časť
- Finančná časť
- Záver
- Prílohy

PLÁN ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA
LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUČOV

A. ANALYTICKÁ ČASŤ

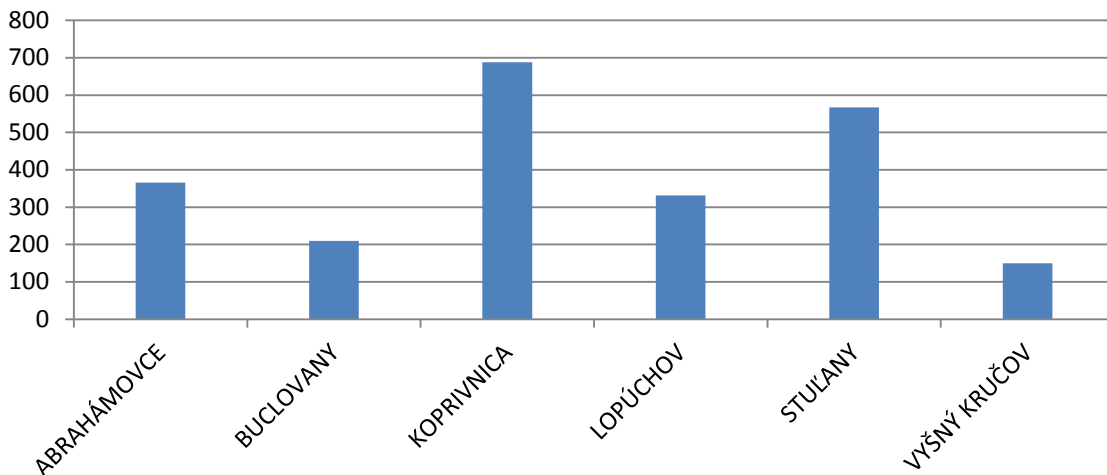
2. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O OBCIACH

2.1 PREHĽAD ZÁKLADNÝCH ÚDAJOV OBCIACH

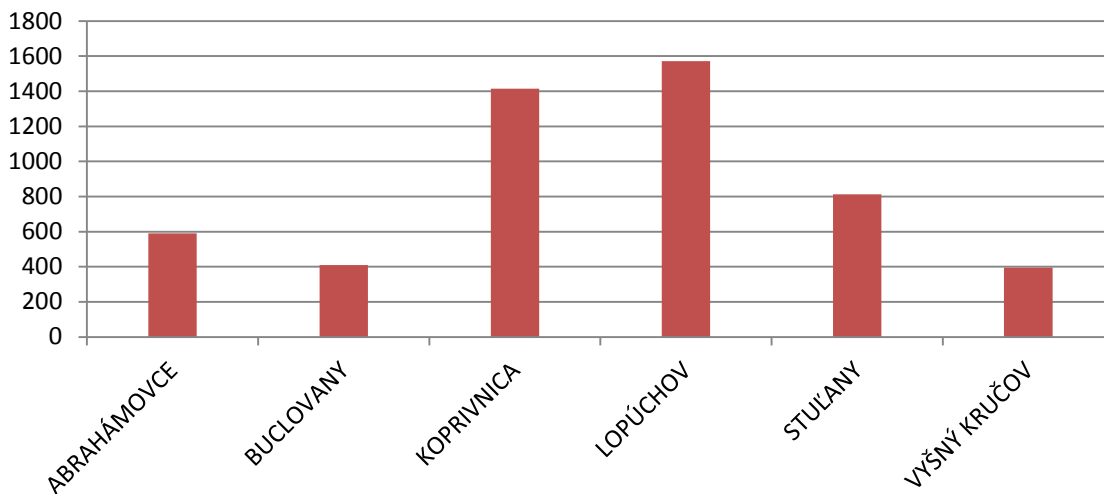
Tabuľka Základné údaje o obciach

OBEC	POČET OBYVATEĽOV	KATASTRÁLNA VÝMERA (ha)
ABRAHÁMOVCE	366	589,93
BUCLOVANY	210	410
KOPRIVNICA	688	1 415,73
LOPÚCHOV	331	1 572,93
STUĽANY	567	811,80
VYŠNÝ KRUČOV	150	395,69

Zdroj: obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stulany, Vyšný Kručov, 2015, stav k 30. 9. 2015

Graf Porovnanie obcí podľa počtu obyvateľov

Graf Porovnanie obcí podľa katastrálnej výmery

PLÁN ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA **LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUČOV**

2.2 GEOGRAFICKÁ POLOHA OBCÍ

Obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov sa nachádzajú južne až juhovýchodne od okresného mesta Bardejov v severovýchodnej časti Prešovského kraja na východe Slovenskej republiky. Územie celého regiónu má mierne zvlnený, pahorkatinný až rovinný povrch, ktorý tvoria flyšové vrstvy na svahoch s pokryvom svahových hĺn. Chotáre obcí sa rozprestierajú v nadmorskej výške od 300 m do 550 m nad morom, ležia v západnej oblasti Nízkych Beskýd. Touto oblasťou, odborne nazývanou orografický celok, sa na Slovensku začínajú Východné Karpaty. Oblasť na západe ohraničujú Čerchovské vrchy, na juhu výbežok Šarišskej vrchoviny a Slanské pohorie, na východe Bukovské vrchy a na severe štátna hranica s Poľskom. Cez región preteká od severu na juh rieka Topľa. Na území je tiež bohatý výskyt potokov aj vodných liečivých prameňov, ktorých súčasný stav nie je úplne preskúmaný, zdokumentovaný a ani využívaný. Pre celý mikroregión je charakteristická teplá klíma, mierne vlhká a chladná zima.

Obce ležia mimo hlavnej komunikačnej tepny Bardejov – Prešov na vedľajšej ceste vedúcej z hlavnej cesty s odbočkou v Raslaviciach. Najbližšia železničná stanica je v Raslaviciach a v Bardejove. Obce majú priaznivé podmienky pre poľnohospodárstvo a poľovníctvo, ale aj priestor pre rozvoj služieb.

Obrázok Mapa polohy obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov

2.3 HISTÓRIA OBCÍ

Prvá písomná správa o obci **Abrahámovce** pochádza z roku 1427, avšak v chotári sa nachádzajú pamiatky, ktoré svedčia o oveľa staršom osídlení. Najstaršou pamiatkou svedčiacou o dávnom osídlení dnešného chotára Abrahámoviec je archeologická lokalita – eneolitická mohyla, ktorá patrí k najväčším mohylám na východnom Slovensku. Predpokladá sa, že Abrahámovce už od 13. storočia patrili zemanom z Raslavíc. Nepretržite tu žilo len poddanské obyvateľstvo. Z prvej listiny z roku 1427 vyplýva, že obec bola zdanená od 23 port, to znamená, že patrila k stredne veľkým dedinám. Neskôr však tunajší poddaní stratili väčšinu polí a znižoval sa aj počet domácností. Vzhľadom na to, že materiály obecnej kroniky sa od jej založenia v roku 1934 do dneška nezachovali, história obce sa skúma postupne, aj to zväčša až od roku 1945, keď nastala zmena štátneho zriadenia i systému života.

Prvá písomná zmienka o obci **Buclovany** je z roku 1345. Obec vznikla v 13. storočí zemianskou kolonizáciou, časť patrila zemanom a časť panstvu Koprivnica. V roku 1345 Spišská kapitula potvrdila vymedzenie chotára Raslavíc. Pri tejto príležitosti vznikla najstaršia písomná priama správa o Buclovanoch, ktorých chotár susedil s raslavickým majetkom. Dedina Buclovany s ustáleným rozsahom majetku existovala už skôr. Podľa starobylého názvu a vývoja osídlenia v blízkom okolí je táto dedina priradená k najstaršej skupine slovenských dedín, jestvujúcich pred 11. storočím. Buclovany, ako majetková súčasť panstva Koprivnica, boli od roku 1283 vo vlastníctve zemanov zo

PLÁN ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA **LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUČOV**

Zádiela. Tí v roku 1318 predali polovicu panstva zemanom z Delne, druhú polovicu s Buclovanmi si ponechali. Neskôr sa tu usadili a názov Buclovan používali v 14. až 15. storočí v prídomku. V 15. storočí patrili Buclovan aj ich príbuzným, zemanom zo Stulian a v 16. storočí zemanom z Tročan, Ormaniovcom a iným.

Pri obci **Koprivnica** odhalil archeologický výskum pozostatky po obydlíach (ohniská) a keramiku z 9. storočia. Okolo roku 1259 patrili zemanovi Germanovi z Chmeľovca územný majetok, ktorého severný okraj susedil s južným okrajom údolia Koprivnického potoka. Prvá zmienka o obci Koprivnica a jej obyvateľoch sa objavila pravdepodobne okolo roku 1034. V písomnostiach z 13. – 16. storočia sa vyskytuje pravidelne pod názvom Kaproncha (volala sa tak preto, lebo tu boli iba pánske dvory a k nim náležajúce služobníctvo), ktorý je maďarizovanou podobou pôvodného slovenského názvu Koprivnica, ktorý korení v slove kopriva (žihľava). Odvodenosť názvu od slova kopriva svedčí, že sídlisko vzniklo na mieste, kde hojne rástla žihľava, a súčasne, že vzniklo v slovenskom prostredí. Archeologické, historické a jazykovedné poznatky vedú ku konštatovaniu, že koprivnické sídlisko jestvovalo dokázateľne už v 9. storočí a patrí k najstarším slovanským dedinám v severnom Šariši. Koprivnicou tiahla krása krajinskej cesty spájajúca cesty údolím Sekčova a Tople. O jej úseku medzi Tročanmi a Koprivnicou je správa z roku 1345, hoci ju používali dávno predtým. Okolo roku 1318, tu bol dokázaný mlyn, ktorý dosvedčuje, že miestny roľníci pestovali aj obilniny. K významným historickým pamiatkam patrí predovšetkým pôvodne goticky kostol zo začiatku 14. storočia. K ďalším patria klasicistická kúria zo začiatku 19. storočia a malá kúria z prvej polovice 19. storočia, ktorá bola prestavaná okolo roku 1900. Kostol je postavený uprostred dediny a oproti je fara (župný archív). Na severozápadnej strane obce je cintorín. V ňom je rodinná hrobka bývalých patrónov kostola. K hrobke vedie zvláštna smrekmi vysadená cesta. Aj okolo kostola sú hroby bývalých patrónov a veľkostatkárov. Na cintoríne pri kostole sú pochovaní traja a na obecnom cintoríne jeden vojak. Jeden z nich bol pre zradu pri kostole zastrelený. Bol to Slovinec, povelaním učiteľ.

V roku 1345 bol úradne vymedzený chotár Nižných Raslavíc, ktorý na svojej východnej strane susedil s obcou **Lopúchov**. Vtedy vznikla najstaršia písomná zmienka o obci Lopúchov, ktorá ako vyplýva z tejto listiny pravdepodobne obec Lopúchov existovala už pred týmto rokom 1345. Predpokladá sa slovenský pôvod obce, ale v písomnostiach zo 14. storočia sa vyskytuje v maďarizovanom názve pôvodného slovenského názvu Lopúch. Neskôr v 15. a 16. storočí pod maďarským názvom Lapos. Hoci je známe, že základom pôvodného slovenského názvu je slovo Lopúch, nie je známe či pôvodne označovalo rastlinu, alebo prezývku muža – panovníka. Až v roku 1773 sa uvádza po prvý krát názov obce Lopúchov. V 14. až 16. storočí patrili chotár obce panstvu Raslavíc, neskôr zemanom z Raslavíc. Lopúchovom viedla krajinská cesta, ktorá od Raslavíc cez Lopúchov viedla na východ. Vtedy obec patrila medzi väčšie osídlenia. Vhodné prírodné podmienky predurčovali túto lokalitu pre poľnohospodárstvo. Prevažná väčšina obyvateľstva sa zaoberala poľnohospodárstvom, chovom dobytky a časť obyvateľstva aj plátenníctvom. Poľnohospodársky ráz si obec Lopúchov zachovala aj za 1. Československej republiky a tiež aj po 2. svetovej vojne.

Prvá písomná zmienka o obci **Stuľany** je z roku 1420. Územný majetok Stulian bol v druhej polovici 13. storočia súčasťou panstva Koprivnica, ktoré roku 1282 nadobudol zeman Ján zo Zádiela, Stuľany zostali vo vlastníctve Jánových potomkov aj v nasledujúcich storočiach, Jánov syn Mikuláš a Mikulášovi synovia už v prvej polovici 14. storočia mali maďarskú prezývku Variú, teda Vrana, oni a ich potomkovia a dedičia používali v 14. storočí v prídomku názov Kis Kapronza a v 15. storočí názov Stulian alebo názov Variufalua, je zrejme. Maďarský názov Kis Kaproncza v zmysle Malá Koprivnica naznačuje, že dedina Stuľany vznikla na koprivnickom majetku, a že je mladšou ako Koprivnica, z uvedených skutočností vyplýva, že Stuľany jestvovali pred 13. storočím, v Stuľanoch bol kostol, o ktorom je správa z roku 1543. Stuľany zostali majetkom tunajších zemanov v 14. – 16. storočí, v roku 1427 boli tunajšie sedliacke domácnosti okrem richtárovej zdanené od 11 port, neskôr sa časť sedliakov odsťahovala, ďalší užívané pozemky stratili a upadli medzi želiarov, sídlisko v roku 1600 pozostávalo zo 16 poddanských domov, kostola. Koncom 16. storočia boli Stuľany stredne veľkou dedinou, okrem tunajších zemanov a osadenstva fary tu žili najmä poddanské domácnosti.

Názov obce **Vyšný Kručov** sa spomína od roku 1391. Od stredoveku patrila Rozgonyiovcom, Čičvianskému a makovickému panstvu, neskôr Desseffyovcom. Počas prvého sčítania ľudu, v roku 1787 mala obec 21 domov a 157 obyvateľov, v roku 1828 32 domov a 239 obyvateľov. V roku 1910 v nej žilo 97 obyvateľov. Obyvatelia obce sa v minulosti zaoberali tradičným poľnohospodárstvom a ovocinárstvom. Do roku 1918 obec administratívne patrila do Šarišskej stolice. Obec Vyšný Kručov leží na pravom brehu rieky Topľa. V minulosti obyvatelia obce boli zamestnaní prevažne na bývalom roľníckom družstve, v súčasnosti je poľnohospodárska pôda v prevažnej miere v prenájme družstva so sídlom v Marhani, menšiu časť obrába jeden samostatne hospodáriaci roľník. Posledných desať rokov je časť poľnohospodárskej pôdy často na jar a v lete, zaplavovaná vyliatím koryta rieky Tople.

PLÁN ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA
LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUČOV

A I. ANALÝZA VNÚTORNEHO PROSTREDIA

3. KRAJINA

3.1 CHARAKTERISTIKA ÚZEMIA OBCÍ A VYUŽITIE KRAJINY

Charakteristickou pre obce je prevaha poľnohospodárskych pozemkov, ktoré tvoria viac ako 64% celkového územia obcí. Z nich prevláda orná pôda, potom trvalé trávnaté porasty. Lesné porasty „chotára“ obcí sú charakteristické zmiešanými ihličnato-listnatými drevinami. Vyskytujú sa tu kroviská, zbierajú sa huby aj liečivé rastliny. Z drevín prevažuje borovica lesná, silne premiešaná brezou bradavičnatou. Čiastočne sa tu objavuje aj smrek a buk lesný. Kvalitnejšie dreviny ako hrab obyčajný sa vyskytujú v rámci obcí len ojedinele. Pre pestovanie ovocných sádov v obciach nie sú podmienky a preto sa tu vyskytujú len ojedinele a nepatrnom množstve.

V lesoch a ich okolí sú dobré existenčné podmienky pre vysokú zver. Často možno vidieť aj čriedy diviakov. V menšej miere sa vyskytuje jazvec obyčajný, liška obyčajná, mačka divá a vlk obyčajný. Hojne sa vyskytuje kuna lesná, kuna skalná, tchor obyčajný. V celej oblasti sa vyskytuje veľké množstvo vtáctva rôzneho druhu.

Územie obcí obsahuje nie celé 2% vodnej plochy, zastavaná plocha tvorí približne 3,41%. Ostatné plochy zahrňujúce cesty, chodníky, drobnú zeleň, manipulačné plochy tvoria približne 3,44% územia obcí. Podrobný prehľad o využívaní územia v jednotlivých obciach je uvedený v dvoch nasledujúcich tabuľkách:

Tabuľka: Využívanie pozemkov obcí

OBEC	POĽNO-HOSPODÁRSKE POZEMKY	LESNÉ POZEMKY	VODNÉ PLOCHY	ZASTAVANÉ PLOCHY	OSTATNÉ PLOCHY	CELKOM
ABRAHÁMOVCE	321,8	199,32	14,63	24,12	30,07	589,94
BUCLOVANY	359,5	9,4	10,5	10,7	19,9	410
KOPRIVNICA	934,93	335,18	30,82	60,28	54,53	1 415,74
LOPÚCHOV	994,39	477,98	12,94	31,52	56,10	1 572,93
STUĽANY	563,77	193,84	6,14	34,32	13,72	811,79
VYŠNÝ KRUČOV	198,24	154,41	22,14	16,22	4,43	395,44
SPOLU CELKOM	3372,63	1370,13	97,17	177,16	178,75	5195,84
% k ploche celkom	64,91	26,37	1,87	3,41	3,44	100

Uvádzané v ha.

Zdroj: obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stulany, Vyšný Kručov, 2015

Tabuľka: Využívanie poľnohospodárskej pôdy v obciach

OBEC	DRUH POZEMKU				CELKOM
	ORNÁ PÔDA	ZÁHRADY	OVOCNÉ SADY	LÚKY, PASTVINY	
ABRAHÁMOVCE	160,13	22,32	0	139,35	321,8
BUCLOVANY	231,9	9,6	0	118	359,5
KOPRIVNICA	478,06	23,38	5,93	427,56	934,93
LOPÚCHOV	403,73	17,38	0,96	572,32	994,39
STUĽANY	237,69	23,52	0	302,56	563,77
VYŠNÝ KRUČOV	57,82	10,87	0	129,55	198,24
SPOLU CELKOM	1569,33	107,07	6,89	1689,34	3372,63
% k ploche celkom	46,53	3,17	0,20	50,10	100

Uvádzané v ha.

Zdroj: obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stulany, Vyšný Kručov, 2015

PLÁN ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA
LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUČOV

4. OBYVATEĽSTVO

4.1 VÝVOJ POČTU OBYVATEĽOV

Dlhodobý vývoj počtu obyvateľov vypovedá o stagnujúcom demografickom vývoji obcí v sledovanom období. Počet obyvateľov v jednotlivých obciach kolíše, ale výrazne nenarastá, čo zodpovedá demografickému vývoju v rámci celého východného Slovenska. Počet obyvateľov výrazne a dlhodobo nenarastá aj z dôvodu trvalého odchodu mladých ľudí aj ľudí v produktívnom strednom veku za prácou do iných častí regiónu, alebo mimo región. Trend úbytku obyvateľov v dlhodobom horizonte ovplyvní rozvoj obcí, ich ekonomický vývoj a zameranie služieb. Hustota osídlenia je približne 44,5 obyvateľov na 1 km². Vzhľadom na historický vývoj prevažujú obyvatelia slovenskej národnosti, ostatné národnosti – česká, poľská a ukrajinská sú zanedbateľné.

Tabuľka: Vývoj počtu obyvateľov v obciach

OBEC	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ABRAHÁMOVCE	368	362	359	361	361	364	371	368	366
BUCLOVANY	218	218	221	220	215	216	223	220	210
KOPRIVNICA	688	685	685	688	683	673	679	679	688
LOPÚCHOV	320	324	327	325	327	324	330	329	331
STUĽANY	593	593	588	595	592	579	576	572	567
VYŠNÝ KRUČOV	151	153	150	152	154	154	152	150	150
SPOLU	2 338	2 335	2 330	2 341	2 332	2 310	2 331	2 318	2 312

Zdroj: obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov, 2015, stav k 30. 9. 2015

4.2 VEKOVÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽOV

V obciach je možné sledovať pomerne solídny podiel obyvateľov v produktívnom veku ku „seniorom“. O vekovej štruktúre obyvateľov najlepšie vypovedá hodnota indexu starnutia, ktorá v obciach dosiahla hodnotu 1,19. Táto hodnota vyjadruje podiel obyvateľov v neproduktívnom veku (62 rokov a viac) ku počtu obyvateľov vo veku 0-15 rokov. V porovnaní s inými regiónmi Slovenska hodnota indexu starnutia v obciach Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany a Vyšný Kručov potvrdzuje stabilizovaný demografický vývoj.

Tabuľka: Zastúpenie vekových kategórií v obciach

OBEC	0 – 15 ROKOV	15 – 30 ROKOV	30 – 62 ROKOV	VIAC AKO 62 ROKOV
ABRAHÁMOVCE	62	69	174	58
BUCLOVANY	31	61	63	55
KOPRIVNICA	113	168	270	137
LOPÚCHOV	61	62	145	63
STUĽANY	79	150	239	99
VYŠNÝ KRUČOV	27	29	62	32
SPOLU	373	539	953	444

Zdroj: obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov, 2015

4.3 VZDELANOSTNÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽOV

Vzdelanie obyvateľov úzko súvisí so schopnosťami a zručnosťami uplatniť sa na trhu práce. Mimo väčších miest, v regiónoch kde prevažujú menšie obce je vzdelanostná úroveň obyvateľov tradične nižšia, čo síce prináša riziko vyššej nezamestnanosti, na druhej strane je to potenciál pre tradičné remeslá a prácu v poľnohospodárstve. Naopak, vyššie vzdelanie obyvateľov môže mať pozitívny vplyv na rozvoj ekonomického potenciálu obcí.

V obciach Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany a Vyšný Kručov celkovo prevažujú obyvatelia v aktívnom veku so stredným odborným vzdelaním s maturitou, druhou najpočetnejšou skupinou ekonomicky aktívneho obyvateľstva sú obyvatelia s učňovským vzdelaním bez maturity, početná je aj skupina obyvateľov s ukončeným základným vzdelaním. Z reálneho

PLÁN ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA **LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUČOV**

podielu jednotlivých vzdelanostných kategórií vyplýva, že obyvatelia s odbornosťou sú silným potenciálom obcí.

Podiel vysokoškolsky vzdelaných ľudí nie je vysoký, ale nie je ani zanedbateľný a zodpovedá vzdelanostným trendom regiónu malých obcí, kde je potrebné za vzdelávaním odchádzať do vzdialenejších centier. Nižší záujem o vysokoškolské vzdelanie môže súvisieť aj s nedostatočnou možnosťou vysokoškolsky vzdelaných obyvateľov sa v regióne a v obciach realizovať a uplatniť svoju kvalifikáciu. Dôsledkom je často ich trvalý odchod do miest.

Tabuľka Vzdelanostná štruktúra obyvateľov

OBEC	BEZ VZDELANIA	ZÁKLADNÉ	UČNOVSKÉ BEZ MATUREITY	STREDNÉ ODBORNÉ S MATUREITOU	VŠEOBECNÉ S MATUREITOU (GYMNÁZIUM)	VYSOKOŠKOLSKÉ
ABRAHÁMOVCE	0	59	149	107	20	28
BUCLOVANY	0	5	68	54	0	83
KOPRIVNICA	0	143	117	139	44	47
LOPÚCHOV	0	50	90	146	31	45
STUĽANY	0	110	102	208	15	43
VYŠNÝ KRUČOV	0	35	41	43	16	15
SPOLU	0	402	567	697	126	261

Zdroj: obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stulany, Vyšný Kručov, 2015

4.4 ZAMESTNANOSŤ OBYVATEĽOV

Nedostatok pracovných príležitostí a nezáujem investorov priniesť ľuďom prácu do obcí a ich okolia je dlhodobým nepriaznivým problémom, ktorý má dopad na ekonomický rozvoj obcí, ale aj na sociálny, kultúrny a psychologický život ich obyvateľov. Starostovia obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stulany a Vyšný Kručov aktívne vyhľadávajú malých a stredných podnikateľov, ktorí by nadviazali na aktivity, ktoré v predchádzajúcom období zamestnávali ľudí z regiónu. Ponúkajú zároveň aj stimuly, ktoré sú síce obmedzené, ale môžu aspoň čiastočne motivovať budúcich možných zamestnávateľov. Starostovia obcí sa zároveň svojim obyvateľom snažia sprostredkovať informácie o pracovných príležitostiach v okolí, zaoberajú sa aj aktívnou politikou zamestnanosti, zabezpečujú rekvalifikáciu a poskytujú aj ďalšie poradenstvo. Celé úsilie pritiahnúť do obcí/mikroregiónu malých až stredných podnikateľov naráža na nedostatočnú dopravnú infraštruktúru ako zlé zázemie pre budúcich možných záujemcov. Jediným zamestnávateľom v malých obciach je často len obec. Ekonomicky aktívni obyvatelia musia za prácou, hlavne v odvetviach priemyslu dochádzať do viac, alebo menej vzdialenejších miest, do iných regiónov a do zahraničia, predovšetkým do Čiech, Anglicka, Nemecka a Rakúska. Za prácou tak pravidelne odchádza z niektorých obcí aj viac ako polovica obyvateľov. Najväčšie uplatnenie v obciach a ich bezprostrednom okolí majú ekonomicky aktívni obyvatelia v poľnohospodárskych odvetviach, administratívne, službách, v oblasti sociálnej starostlivosti a v rôznych remeselných živnostiach v pozícii podnikateľ – „samozamestnávateľ“.

Obyvatelia zamestnaní a pracujúci mimo obcí a bezprostredný región pracujú prevažne v odvetviach opatrovateľstvo, stavebníctvo a automobilový priemysel.

Napriek zavádzaniu legislatívnych nástrojov na znižovanie nezamestnanosti sa dlhodobým nedarí do obcí, mikroregiónu a širšieho okolia prilákať ekonomickými stimulmi takých investorov, ktorí by citeľne znížili vysokú nezamestnanosť obyvateľov obcí. Aj napriek tomu, že globálne je ekonomická kríza na ústupe, v obciach aj po roku 2010 osciluje počet nezamestnaných, narastá počet dlhodobých nezamestnaných, počet obyvateľov v hmotnej núdzi aj počet nezamestnaných obyvateľov pred dôchodkom. Trochu optimizmu dodáva využívanie niektorých stimulov na znižovanie nezamestnanosti mladých. Počet nezamestnaných absolventov nenarastá, ale stagnuje, podobne ako stagnuje aj počet absolventov rekvalifikačných kurzov, ktorí sa zamestnali vďaka tejto rekvalifikácii. Naopak, klesá počet obyvateľov, ktorí sa vedú zamestnať pomocou aktívnej politiky trhu práce a klesá aj počet obyvateľov zapojených v aktivačných prácach.

Obec Abrahámovce zamestnáva na aktivačné práce dvoch uchádzačov o zamestnanie, obec Koprivnica 8 a cez iné podporné programy ďalších 10 uchádzačov o zamestnanie. Obec Lopúchov zamestnáva 7 zamestnancov na pracovnú zmluvu v inštitúciách vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti a tiež podľa potreby aj na dohodu o vykonaní práce. Prostredníctvom rôznych podporných projektov Úradu práce sociálnych vecí a rodiny zamestnáva priemerne 4 – 5 a na aktivačné práce ďalších 5 uchádzačov o zamestnanie. Obec Stulany v súčasnosti zamestnáva na aktivačnú činnosť 3, na

PLÁN ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUČOV

absolventskú prax 1 a na podporné projekty z Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny 4 uchádzačov o zamestnanie. Obec Vyšný Kručov je v súčasnosti zapojená do projektu dobrovoľníckej služby, v rámci ktorej zamestnáva štyroch ľudí.

Tabuľka Základná charakteristika vývoja nezamestnanosti

OBEC	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet nezamestnaných mužov a žien spolu	211	211	215	221	241	222	205
Počet dlhodobo nezamestnaných	82	82	95	96	104	96	100
Počet občanov v hmotnej núdzi	32	33	37	36	38	39	40
Počet nezamestnaných absolventov	18	19	17	21	27	21	19
Počet nezamestnaných pred dôchodkom	22	26	25	39	47	41	40
Počet zamestnaných pomocou aktívnej politiky trhu práce	14	17	21	21	14	13	14
Počet obyvateľ na aktivačných prácach	30	25	24	23	22	22	24
Počet obyvateľov na absolventskej praxi	2	2	2	3	2	2	4
Počet obyvateľov v chránených dielňach	1	1	1	2	2	2	2
Počet absolventov rekvalifikačných kurzov/zamestnali sa	0	0	0	0	1	0	1

Zdroj: obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stulany, Vyšný Kručov, 2015

4.5 DOMOVÝ A BYTOVÝ FOND

S demografickým vývojom obyvateľov v jednotlivých obciach a pracovnými príležitosťami v regióne úzko súvisí aj rozvoj individuálnej výstavby a záujem mladých rodín nevystáňovať sa do vzdialenejších centier, ale ostať v obci. Najväčší záujem o budovanie vlastného bývania mali obyvatelia pred rokom 1991. Za obdobie od roku 2006 sa v obciach postavilo len takmer 50 nových rodinných domov. Obce sú tak motivované pripraviť pozemky pre individuálnu výstavbu a ponúknuť aj ďalšie motivačné nástroje. Zároveň je potreba postaviť aj obecné byty a byty s nízkym štandardom, ktoré v obciach zatiaľ chýbajú.

Tabuľka Vek domového fondu

OBCE	POSTAVENÉ V ROKOCH				
	do 1919	1920 – 1970	1971 - 1991	1992 – 2005	2006 - 2014
POČET SPOLU	30	216	210	73	47

Zdroj: obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stulany, Vyšný Kručov, 2015

Občania obcí žijú v rodinných domoch, čo zodpovedá dedinskému charakteru obcí a celého regiónu. Väčšina obývaných domov je využívaná na trvalé bývanie. Nezanedbateľný je počet domov, ktoré sú neobývané. Sú to domy, ktoré sú vekovo staré a na bývanie nevyhovujúce. Domy obývané len prechodne sú využívané na chalupy a víkendový oddych, kedy si obyvatelia väčších miest kupujú domy v malých obciach za účelom rekreácie, prechodného bývania, víkendového bývania a podobne. Tento trend je postupne badateľný aj v ostatných regiónoch. Obec Koprivnica má aj časť Dubie, kde z celkového počtu žije zhruba 80 obyvateľov.

Pomerne vysoký počet obecných bytov je v obci Koprivnica, po jednom byte majú aj obce Abrahámovce a Buclovany. V záujme podpory mladých rodín ostať v obci majú jednotlivé obce záujem rozširovať počet obecných bytov. Vzhľadom na potreby marginalizovanej skupiny obyvateľov obciam chýbajú nízkoštandardné byty.

Tabuľka Prehľad domového a bytového fondu

OBEC	RODINNÉ DOMY			BYTY V BYTOVÝCH DOMOCH		
	TRVALO OBÝVANÉ	PRECHODNE OBÝVANÉ	NEOBÝVANÉ	TRVALO OBÝVANÉ,	PRECHODNE OBÝVANÉ	NEOBÝVANÉ
ABRAHÁMOVCE	78	2	4	1	0	0
BUCLOVANY	47	8	6	2	0	0

PLÁN ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA
LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUČOV

KOPRIVNICA	155	3	8	4	4	0
LOPÚCHOV	79	7	6	0	0	0
STUĽANY	146	7	8	0	0	0
VYŠNÝ KRUČOV	31	1	4	0	0	0

Zdroj: obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stulany, Vyšný Kručov, 2015

5. OBČIANSKA VYBAVENOSŤ A ZÁZEMIE

5.1 ZDRAVOTNÉ A SOCIÁLNE SLUŽBY

V obciach sa nenachádza zdravotné stredisko, len v obci Lopúchov je zabezpečená dochádzajúca zdravotná starostlivosť. V ostatných obciach neordinuje všeobecný lekár či pediater ani s občasnými ordinačnými hodinami (len niektoré dni v týždni). Obyvatelia obcí dochádzajú za základnou zdravotnou starostlivosťou aj za ďalšími špecialistami a špecializovanými zdravotnými vyšetreniami do ambulancií v Raslaviciach, Gíraltoviach aj v okresnom meste Bardejov, aj do krajského mesta Prešov. V Bardejove je zároveň aj najbližšia nemocnica, pohotovostná služba a rýchla zdravotnícka pomoc pre obyvateľov obcí. V obciach nie je ani jedna lekáreň. Neďaleko Bardejova sú vychýrené Bardejovské Kúpele.

Pre zabezpečenie základných potrieb seniorom v obciach nie je zabezpečená stála opatera, len v obci Lopúchov zabezpečujú občasné služby dobrovoľníci. Nie je jedáleň/vývarovňa ani rozvoz stravy. Chýba koncepcia starostlivosti aj zmysluplná dohoda diverzifikácie budúcich služieb. Tento stav je v súčasnosti pre obyvateľov obcí nepostačujúci a obce pre svojich obyvateľov v nasledujúcich rokoch musia tento nedostatok začať riešiť. V obciach sa nenachádza dom s celodennou opatrovateľskou službou, ani domov pre dôchodcov, ktorý by poskytoval dlhodobú starostlivosť či ústav pre postihnutých spoluobčanov. Potreby v rámci sociálneho zabezpečenia naplňajú obyvatelia obcí v okresnom meste Bardejov. V rámci sociálnej starostlivosti v obciach nepôsobia žiadne charitatívne spolky. Dom smútku je vybudovaný vo obciach obciach, v obci Lopúchov je smútiaca sieň s chladiarenským boxom.

5.2 OSTATNÉ SLUŽBY A OBCHODY

V obciach je základná občianska vybavenosť pre obyvateľov zabezpečená v dostatočnom rozsahu, vzhľadom na blízkosť mesta Gíraltovce aj Bardejov. Dostupný je predaj základných potravín a rozličného tovaru v každej obci, podobne je v obciach aj pohostinstvo. Obyvateľom najviac chýba lekáreň, nie je v žiadnej obci. V obci Buclovany je autoopravovňa, v obci Koprivnica aj priemyselný tovar, drogéria, pošta, stolárstvo, zámočníctvo, pneuservis, záhradkárské potreby, krmivo pre psov. V obci Lopúchov je autoservis – pneuservis, stolárstvo a masáže, v obci Stulany autoservis - pneuservis, kaderníctvo, stolárstvo a v obci Vyšný Kručov sa nachádza autodielaňa – oprava áut, kamenárstvo a výroba pomníkov, stolárstvo – výroba nábytku

Za ostatnými službami dochádzajú obyvatelia do Bardejova a do Gíraltoviec. Služby zamerané na podporu a rozvoj cestovného ruchu v obciach nie sú vybudované. Podrobný prehľad ponuky základnej občianskej vybavenosti je uvedený v tabuľke.

Tabuľka Prehľad služieb v obciach

OBEC	POTRAVINY (POTRAVINY SPOJENÉ SO ZMIEŠANÝM TOVARAM)	PREDAJŇA ZELENINY - OVOCIA	PREDAJŇA S TEXTILOM	PREDAJŇA S OBUVOU	LEKÁREŇ	OPRAVA OBUVI	OPRAVA ÁUT	CUKRÁREŇ	POHOSTINSTVO, REŠTÁURÁCIA	INÉ
ABRAHÁMOVCE	ÁNO	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	ÁNO	
BUCLOVANY	ÁNO	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	ÁNO	NIE	ÁNO	
KOPRIVNICA	ÁNO	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	ÁNO	
LOPÚCHOV	ÁNO	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	ÁNO	NIE	ÁNO	
STUĽANY	ÁNO	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	ÁNO	NIE	ÁNO	
VYŠNÝ KRUČOV	ÁNO	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	ÁNO	NIE	ÁNO	

Zdroj: obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stulany, Vyšný Kručov, 2015

PLÁN ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA
LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUČOV

6. ŠKOLSTVO

Stagnujúci demografický vývoj v predchádzajúcich rokoch sa odrazil aj na využívaní predškolských zariadení v jednotlivých obciach. Materská škola sa nachádza v takmer všetkých obciach, mimo obcí Buclovany a Vyšný Kručov. Počet detí v materských školách v posledných rokoch stagnuje, prípadne veľmi nepatrne v niektorých obciach narastá, kapacita materských škôl v jednotlivých obciach je postačujúca a nie je potrebné budovať ďalšie zariadenia. „Migrácia“ detí do materských škôl susedných obcí je v závislosti od zamestnania rodičov. Len zanedbateľný počet rodičov vozí svoje deti aj do Bardejova.

Tabuľka Vývoj počtu žiakov v Materskej škole

OBEC	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ABRAHÁMOVCE	16	15	13	12	13	14	13	13	12
BUCLOVANY	-	-	-	-	-	-	-	-	-
KOPRIVNICA	20	19	19	21	19	16	21	20	25
LOPÚCHOV	12	11	15	15	16	17	19	16	14
STUĽANY	15	17	18	15	14	14	19	21	19
VYŠNÝ KRUČOV	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Zdroj: obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov, 2015

Materské školy v obciach sú bez právnej subjektivity, ich zriaďovateľom sú jednotlivé obce. V pedagogickom procese nechýba priestor na prípravu do školy aj na telesnú výchovu. Materské školy majú vo svojich areáloch detské ihriská. Budovy materských škôl sú zastaralé, je potrebné ich rekonštruovať, hlavne z hľadiska úspory energie aj v rámci rekonštrukcie vnútorných priestorov a rozvodu sietí. Vybavenie materských škôl sa postupne modernizuje nákupom hračiek a výukových názorných pomôcok.

Plne organizovaná základná škola s deviatimi ročníkmi v obciach nie je, v obciach Abrahámovce, Koprivnica, Lopúchov a Stuľany sa nachádzajú základné školy pre 1. – 4. ročník. Žiaci z obcí Buclovany a Vyšný Kručov dochádzajú do školy do susedných obcí. Migrácia žiakov do škôl mimo obcí je zanedbateľná, do vyšších ročníkov dochádzajú žiaci do Marhane, Raslavic, alebo do Giraloviec a Bardejova. V obciach Abrahámovce a Stuľany pri základnej škole nie sú zriadené žiadne športové ani umelecké kluby, v obci Koprivnica je pre deti po vyučovaní zriadený školský klub, v základnej škole v Lopúchove môžu žiaci navštevovať rôzne záujmové krúžky. Základné školy nemajú školské jedálne, ale v Stuľanoch môžu žiaci využívať školskú jedáleň pri Materskej škole. Školy nemajú vybudované telocvične ani športoviská. Nedostatok krúžkov aj stravovania v základných školách znižuje záujem rodičov využiť tieto školy. Budovy základných škôl vyžadujú rekonštrukciu a modernizáciu aj vnútorného vybavenia a pomôcky pre žiakov je potrebné v rámci informatizácie a modernizácie pedagogického procesu nakúpiť.

Vzhľadom na potrebu žiakov cestovať do základnej školy aj mimo svoje obce vznikla potreba zabezpečiť prepravu žiakov školským autobusom. Nevyužívané budovy niekdajších škôl v obciach, kde momentálne už škola nefunguje môžu obce vhodnou rekonštrukciou využívať na ozdravné školy v prírode, na relaxačné pobyty detí, mládeže, rodín aj seniorov z iných regiónov Slovenska.

V obciach je potenciál rozšíreného vyučovania umeleckých predmetov hudby a tanca.

Tabuľka Vývoj počtu žiakov v Základnej škole

OBEC	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ABRAHÁMOVCE	11	10	12	14	13	15	11	10	10
BUCLOVANY	-	-	-	-	-	-	-	-	-
KOPRIVNICA	30	30	27	27	24	21	18	20	21
LOPÚCHOV	11	8	10	11	14	15	16	17	16
STUĽANY	26	19	18	17	18	24	21	16	13
VYŠNÝ KRUČOV	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Zdroj: obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov, 2015

PLÁN ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA
LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUČOV

7. EKONOMIKA A RIADENIE SAMOSPRÁVY

7.1 EKONOMICKÁ KONDÍCIA OBCÍ

Pri hodnotení ekonomickej kondície obcí je potrebné vychádzať z podrobného hodnotenia rozpočtov obcí z predchádzajúcich rokov. Pre plánované budúce možné investície je dôležitým ukazovateľom ekonomickej sily predpokladaný vývoj rozpočtov, ktoré obce pripravujú a obecné zastupiteľstvá schvaľujú zo zákona v rámci viacročných rozpočtov. Od kondície a výkonnosti obce vo veľkej miere závisí jej reálna schopnosť prípravy projektovej dokumentácie, prípravy žiadostí a projektov pre nenávratné finančné prostriedky, ale aj schopnosť schválené projekty realizovať. Obce veľmi zodpovedne prístupujú k tvorbe svojich rozpočtov a viacročných rozpočtov, pri čerpaní jednotlivých položiek rozpočtu sa vďaka legislatíve osvedčil systém predbežnej, priebežnej aj následnej finančnej kontroly. Fiskálna decentralizácia nenaplnila očakávania, obce na prenesený výkon štátnej správy nedostávajú dostatok zdrojov zo štátneho rozpočtu, ale svojim rozumným prístupom dokázali napriek nepriaznivej situácii aj v pokrízovom období šetrením rozumne hospodáriť. Mierna úverová zaťaženosť je v obciach Buclovany, Koprivnica, Stuľany a Vyšný Kručov.

Tabuľka Základný rozpočtový vývoj obcí

	2011*	2012*	2013*	2014*	2015*	2016*	2017*
ABRAHÁMOVCE							
VÝVOJ PRÍJMOV							
VÝNOSY Z DAŇOVÉHO ÚRADU	84 489	86 214	87 973	89 768	91 600	93 432	95 282
VÝNOSY Z MIESTNYCH DANÍ	10 670	10 885	11 105	11 330	11 560	11 791	12 024
NEDAŇOVÉ PRÍJMY	2 970	3 040	3 110	3 180	3 250	3 315	3 381
PRÍJMY ZO ŠTÁTNEHO ROZPOČTU CELKOM	111 840	114 120	116 450	118 825	121 250	123 675	126 123
NENÁVRATNÉ FINANČNÉ PROSTRIEDKY	250 000	200 000	0	0	0	0	0
ÚVERY Z BÁNK	0	0	0	0	0	0	0
ŠJ	2 350	2 500	2 500	2 760	2 760	3 000	3 000
PREÚČTOVANIE Z PEŇAŽNÝCH FONDŮV	0	0	0	0	0	0	0
OSTATNÉ (DARY, GRANTY, ODPREDAJ...)	0	0	0	0	0	0	0
VÝVOJ VÝDAVKOV							
VLASTNÝ VÝKON	130 700	132 010	135 250	140 710	140 721	145 359	145 368
PRENESENÝ VÝKON	62 260	63 320	65 650	65 885	65 895	65 772	65 216
SPRÁVA MAJETKU							
ZÁVÄZKY							
ŠJ							
OSTATNÉ (ÚROKY...)	0	0	0	0	0	0	0
BUCLOVANY							
VÝVOJ PRÍJMOV							
VÝNOSY Z DAŇOVÉHO ÚRADU							
VÝNOSY Z MIESTNYCH DANÍ	33 692	27 039	36 068,03	35 518,02	39 053	39 053	39 053

PLÁN ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA
LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUČOV

NEDAŇOVÉ PRÍJMY	1 766	225,57	171,43	1 089,54	2 000	2 000	2 000
PRÍJMY ZO ŠTÁTNEHO ROZPOČTU CELKOM	60 292	3 193,75	1 045,93	7 895,64	86	86	86
NENÁVRATNÉ FINANČNÉ PROSTRIEDKY	65 722	0	1 000	2 986,87	0	0	0
ÚVERY Z BÁNK	16 739	16 255,48	241,73				
ŠJ							
PREÚČTOVANIE Z PEŇAŽNÝCH FONDOV							
OSTATNÉ (DARY, GRANTY, ODPREDAJ...)							
VÝVOJ VÝDAVKOV							
VLASTNÝ VÝKON	42 154	42 010,14	34 661,32	41 514,61	41 139	41 139	41 139
PRENESENÝ VÝKON							
SPRÁVA MAJETKU	33 000	2 400	709,64	4 345,71			
ZÁVÄZKY	101 722	7 891,40	1 200	2 200			
ŠJ							
OSTATNÉ (ÚROKY...)	1 154	330,52	773,79	972,35	290	290	290
KOPRIVNICA							
VÝVOJ PRÍJMOV							
VÝNOSY Z DAŇOVÉHO ÚRADU	117 000	126 000	137 000	143 000	160 000	170 000	170 000
VÝNOSY Z MIESTNYCH DANÍ	16 616	17 127	19 577	19 109	16 475	16 475	16 475
NEDAŇOVÉ PRÍJMY	13 349	13 956	58 651	29 056	12 790	11 527	11 491
PRÍJMY ZO ŠTÁTNEHO ROZPOČTU CELKOM	83 407	78 375	63 652	61 755	69 750	43 240	43 240
NENÁVRATNÉ FINANČNÉ PROSTRIEDKY	310 644	81 902	856 672	106 039	69 790	43 266	43 266
ÚVERY Z BÁNK	0	200 364	0	0	0	0	0
ŠJ							
PREÚČTOVANIE Z PEŇAŽNÝCH FONDOV							
OSTATNÉ (DARY, GRANTY, ODPREDAJ...)							
VÝVOJ VÝDAVKOV							
VLASTNÝ VÝKON	164 463	171 198	200 576	210 13	178 422	160 562	158 799
PRENESENÝ VÝKON	80 375	48 861	63 430	61 471	70 095	43 230	43 230
SPRÁVA MAJETKU	1 364 676	1 337 683	2 042 997	1 973 052	1 806 842	1 670 632	1 534 422
ZÁVÄZKY	222 641	39 567	77 718	25 747	19 387	13 027	8 380
ŠJ							
OSTATNÉ (ÚROKY...)	1 145	4 645	3 300	965	850	800	750
LOPÚCHOV							

PLÁN ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA
LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUČOV

VÝVOJ PRÍJMOV							
VÝNOSY Z DAŇOVÉHO ÚRADU					98 100	102 000	103 500
VÝNOSY Z MIESTNYCH DANÍ	84 738	84 879	93 254	103 413	9 250	9 350	9 460
NEDAŇOVÉ PRÍJMY	13 873	40 136	15 136	19 061	15 906	15 916	15 935
PRÍJMY ZO ŠTÁTNEHO ROZPOČTU CELKOM	57 433	45 345	46 600	43 927	43 127	45 280	47 440
NENÁVRATNÉ FINANČNÉ PROSTRIEDKY	253 028	200 000	-	-	-	-	-
ÚVERY Z BÁNK	-	-	-	-	-	-	-
ŠJ							
PREÚČTOVANIE Z PEŇAŽNÝCH FONDOV							
OSTATNÉ (DARY, GRANTY, ODPREDAJ...)	4 200	-	4 000				
VÝVOJ VÝDAVKOV							
VLASTNÝ VÝKON	116 250	117 961	100 105	100 105	104 463	105 100	105 950
PRENESENÝ VÝKON	21 374	26 603	29 031	33 071	33 450	33 750	34 000
SPRÁVA MAJETKU	163 843	215 445	-	2 188	12 000	15 000	15 000
ZÁVÄZKY	101 528	1 441	5 760	-			
ŠJ							
OSTATNÉ (ÚROKY...)							
STUĽANY							
VÝVOJ PRÍJMOV							
VÝNOSY Z DAŇOVÉHO ÚRADU	107 650	105 884	121 538	127 872	125 000	125 000	126 000
VÝNOSY Z MIESTNYCH DANÍ	10 058	11 047	12 087	11 867	12 398	12 593	12 655
NEDAŇOVÉ PRÍJMY	8 631	7 945	10 477	12 585	7 288	7 026	7 034
PRÍJMY ZO ŠTÁTNEHO ROZPOČTU CELKOM	46 496	47 618	47 157	39 386	47 820	35 118	35 118
NENÁVRATNÉ FINANČNÉ PROSTRIEDKY	105 861	10 958	7 960	3 109			
ÚVERY Z BÁNK		2 240					
ŠJ							
PREÚČTOVANIE Z PEŇAŽNÝCH FONDOV							
OSTATNÉ (DARY, GRANTY, ODPREDAJ...)							
VÝVOJ VÝDAVKOV							
VLASTNÝ VÝKON	129 500	127 398	137 462	140 734	126 241	121 071	123 371
PRENESENÝ VÝKON	35 309	42 923	45 721	40 126	40 008	39 908	39 907

PLÁN ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA
LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUČOV

SPRÁVA MAJETKU	0	2 608	2 630	0	2 179	6 792	5 805
ZÁVÄZKY	111 924	9 120	9 324	9 324	9 324	9 324	9 324
ŠJ							
OSTATNÉ (ÚROKY...)	5 977	3 896	2 928	2 338	2 900	2 650	2 400
VYŠNÝ KRUČOV							
VÝVOJ PRÍJMOV							
VÝNOSY Z DAŇOVÉHO ÚRADU	17000	17299	19049	21395	23082	25000	25000
VÝNOSY Z MIESTNYCH DANÍ	5 848	4 205	5 448	5 693	6020	5 348	5 401
NEDAŇOVÉ PRÍJMY	4 301	2 602	3 385	2 505	2 570	2 583	2 609
PRÍJMY ZO ŠTÁTNEHO ROZPOČTU CELKOM	10 426	10 227	1 221	3 323	550	553	559
NENÁVRATNÉ FINANČNÉ PROSTRIEDKY	10 426	71 331	1 221	4 323	550	553	559
ÚVERY Z BÁNK	16 154	0	0	0	0	0	0
ŠJ							
PREÚČTOVANIE Z PEŇAŽNÝCH FONDŮV							
OSTATNÉ (DARY, GRANTY, ODPREDAJ...)	0	0	0	0	0	0	0
VÝVOJ VÝDAVKOV							
VLASTNÝ VÝKON	89 087	22 858	23 762	31 794	31 472	31 128	31 438
PRENESENÝ VÝKON	10 426	10 227	1 221	3 323	494	0	0
SPRÁVA MAJETKU	35 494	104 511	100 798	97 086	93 373	89 661	85 949
ZÁVÄZKY	19 186	8 186	6 186	4 586	2 186	0	0
ŠJ							
OSTATNÉ (ÚROKY...)	264	606	237	165	160	160	160

*Uvádzané v €

Zdroj: obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stulany, Vyšný Kručov, 2015

7.2 RIADENIE SAMOSPRÁVY

Po rozdelení niekdajších národných výborov sa na Slovensku vytvorili predpoklady formovania a posilňovania občianskej spoločnosti. Najlepšou cestou, aby sa občan mohol podieľať na spravovaní spoločnosti je decentralizácia moci na nižšie územné jednotky – obce. Dnes môžeme zodpovedne povedať, že územná demokracia má u nás už zakorenenu tradíciu a obce sa stali základnou jednotkou, priestorom, kde ešte obyvatelia majú záujem o veci verejné – obecné.

Obce vo svojej činnosti zabezpečujú originálne – samosprávne kompetencie, a postupnou decentralizáciou v niektorých oblastiach aj prenesený výkon štátnej správy. Rýchly vývoj informačných technológií a potreba okamžitého prístupu k niektorým informáciám a podkladom priniesli výzvu aj pre územnú samosprávu a jej informatizáciu. Obce potrebujú rýchle a efektívne prepojenie na ostatné orgány a inštitúcie verejnej správy a potrebujú získať hodnoverné podklady a informácie od úradov okamžite. Podobne aj občania pre vybavovanie akýchkoľvek záležitostí potrebujú prístup k takýmto portálom. Aktuálne stanovený termín na kompletne „on-line“ prepojenie je záver roka 2016. Obce sa priebežne zapájajú do softwarového aj hardwarového vybavenia aj prostredníctvom projektu DEUS a ešte v roku 2015 budú on-line prepojené v skúšobnej prevádzke v sieti DCOM.

Výkonným zázemím obecného zastupiteľstva a starostu je obecný úrad, ktorý zabezpečuje potrebné organizačné aj administratívne úkony a priestor komunikácie s občanmi. Pre prenesený výkon štátnej správy majú viaceré obce vytvorený spoločný úrad pod obcou Sveržov, so sídlom

PLÁN ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA **LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUČOV**

v Bardejove. Samozrejmosťou pre občanov je čoraz viac vybavovať potrebné doklady, potvrdenia či ďalšie rozhodnutia vo vzťahu k samospráve elektronicky. Predpokladom, aby obec mohla so svojimi občanmi takto elektronicky komunikovať, je kvalitné a moderné technické a technologické vybavenie úradu. Obce postupne pre svoje úrady zabezpečujú nie len počítačové vybavenie, ale hlavne inteligentné softwarové zázemie, ktoré je prepojené na portály ďalších orgánov verejnej správy a tak dostupné pre všetkých občanov obcí. Obce majú nedostatočné hardwarové aj softwarové vybavenie.

8. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

8.1 STAV TECHNICKEJ INFRAŠTRUKTÚRY

Obce nemajú dobudovanú kompletnú technickú infraštruktúru. Kompletne je v obciach dobudovaný len plynod. Územie obcí je napojené na rozvody SPP, a.s., závod Košice. Ostatná infraštruktúra je spravidla len rozostavaná. V obci Koprivnica je vodovod rozostavaný, v obciach Abrahámovce, Buclovany aj Lopúchov obyvatelia používajú vodu z vlastných, alebo lokálnych studní. Kvalita vody zo studní je pravidelne monitorovaná, kontrolovaná a je zabezpečená jej zdravotná nezávadnosť. Vodné zdroje v súčasnosti postačujú pre zásobovanie obyvateľstva. Obec Lopúchov má vybudovaný verejný vodovod a to prívodný vodovodný rad vrátane vodojemu a zásobného potrubia v I. etape. II. etapa - rozvod vody po obci je rozostavaná na 40 %. Ostatné je treba dobudovať. Vodovod je dobudovaný len v obciach Stuľany a Vyšný Kručov.

Systém likvidácie odpadových vôd v obciach je dlhodobo nevyhovujúci. Chýba kompletne dobudovanie kanalizačnej siete a čističiek odpadových vôd. Kanalizácia je dobudovaná len v obciach Abrahámovce a Lopúchov, rozostavaná je v obciach Buclovany, Koprivnica a Stuľany a v obci Vyšný Kručov nie je ani rozostavaná. Čistička odpadových vôd je rozostavaná v obci Koprivnica, na túto čističku bude v budúcnosti napojená aj kanalizácia z obce Lopúchov. Ostatné obce budú výstavbu čističiek odpadových vôd v najbližších rokoch realizovať. V súčasnosti sú splašky z nehnuteľností odvádzané spravidla do zastaralých septikov a suchých záchodov, ktoré vo väčšine prípadov nie sú dokonale izolované, takže dochádza k znečisťovaniu podzemných vôd a tým aj k zhoršovaniu životného prostredia.

Odber a dodávka tepla je v obciach len z lokálnych tepelných zariadení na báze spaľovania plyných palív a v malej miere elektrickou energiou. Rodinné domy sú zásobované pre vykurovanie a prípravu teplej úžitkovej vody väčšinou z vlastných zdrojov tepla a to formou malých kotlov, prípadne ako etážové vykurovanie na báze zemného plynu. Plynofikácia obcí veľkou mierou prispela k doriešeniu situácie v zásobovaní teplom. Po komplexnej plynofikácii obcí došlo k úplnej zmene používania tuhých palív v prospech ušľachtilých palív, čo je nesporne prínosom v prospech zlepšenia životného prostredia. Občania používajú tuhé palivá len v niektorých obdobiach, keď je toto cenovo dostupnejšie.

V obciach nie sú žiadne výrobné zdroje elektrickej energie. Dodávka a rozvod elektrickej energie je zabezpečovaná Východoslovenskou energetikou a.s., závod Košice. Kapacita tejto rozvodne je dostačujúca, v prípade požiadaviek je technicky realizovateľné jej navýšenie. Rozvodná vzdušná sekundárna sieť v obciach je na betónových stĺpoch.

Na území obcí existuje pevná telefónna sieť spoločnosti Telecom a.s., vyhovujúce pokrytie signálom GSM komerčných operátorov je dostačujúce. Územie obcí je pokryté televíznym signálom, obce nie sú napojené na káblovú televíziu. Pripojenie na internet sa v poslednom období začalo zlepšovať, internet je bežne prístupný pre obyvateľstvo aj keď nie v dostačujúcej miere, kapacite a rýchlosti. Internetové pripojenie je len cez mobilných operátorov a spoločnosť Telecom a.s.

Verejné osvetlenie je vybudované vo všetkých obciach. V obci Lopúchov je verejné osvetlenie po generálnej oprave a plne funkčné, je potrebné vymeniť už len časť svietidiel za úspornejšie a efektívnejšie. V ostatných obciach je verejné osvetlenie staré a nezodpovedá potrebám energetickej úspornosti a ekologickej nenáročnosti. Podobne aj obecný rozhlas je vybudovaný vo všetkých obciach, je zastaralý a nezodpovedá súčasným technickým možnostiam a potrebám. Podrobný stav technickej infraštruktúry v jednotlivých obciach je v tabuľke. Obce nemajú vybudovaný kamerový monitorovací systém.

PLÁN ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA
LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUČOV

Tabuľka Technická infraštruktúra v obciach

OBEČ	PLYNOVOD	VODOVOD	KANALIZÁCIA	ČOV	OBEČNÝ ROZHLAS	VEREJNÉ OSVETLENIE	SEPAROVANIE ODPADU
ABRAHÁMOVCE	ÁNO	NIE	NIE	NIE	ÁNO	ÁNO	ÁNO
BUCLOVANY	ÁNO	NIE	NIE	NIE	ÁNO	ÁNO	ÁNO
KOPRIVNICA	ÁNO	NIE	NIE	NIE	ÁNO	ÁNO	ÁNO
LOPÚCHOV	ÁNO	NIE	ÁNO	NIE	ÁNO	ÁNO	ÁNO
STUĽANY	ÁNO	ÁNO	NIE	NIE	ÁNO	ÁNO	ÁNO
VYŠNÝ KRUČOV	ÁNO	ÁNO	NIE	NIE	ÁNO	ÁNO	ÁNO

Zdroj: obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov, 2015

8.2 ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Obce nemajú významného pôvodcu komunálneho odpadu. V obciach je triedený zber, triedia sa hlavne komodity: papier, sklo a zmiešané plasty. V obci Abrahámovce je triedený zber do špeciálnych nádob, v obci Koprivnica do plastových vriec. Obec Lopúchova zabezpečuje obyvateľom aj triedenie a odvoz viacerých komodít, okrem základných aj kovové obaly, elektroodpad a šatstvo a textil. Dvakrát do roka zabezpečuje obec zber veľkoobjemového odpadu, kovového odpadu a stavebného odpadu. Triedený odpad je zabezpečovaný v jednotlivých domácnostiach vrecovým systémom. Biologický rozložiteľný odpad domácnosti likvidujú samostatne formou dodaných komposterov. Obec Stuľany zabezpečuje triedený zber plastov, skla, tetrapakov a kovových obalov do vriec na to určených. V obci Vyšný Kručov je realizovaný triedený zber pre plasty, kovy, papier, sklo, nebezpečný odpad. Biologicky rozložiteľný odpad spracovávajú občania individuálne, v obciach nie je spoločné kompostovisko.

Odvoz komunálneho a separovaného odpadu je pravidelný, pre obec Buclovany ho zabezpečuje pravidelne raz do mesiaca Ladislav Hudák, Raslavice. V ostatných obciach sa zber prevádza prostredníctvom mikroregiónu Sekčov-Topľa podľa harmonogramu.

V extravilánoch obcí sa občas vyskytnú malé, nelegálne „divoké“ skládky, obce však iniciatívne tieto malé nelegálne skládky priebežne likvidujú a robia všetko preto, aby v obci nevznikali. Žiadne mimoriadne ekologicky zaťažujúce skládky, ktoré sú určené ku rekultivácii sa v obciach nenachádzajú.

8.3 DOBROVOLNÁ POŽIARNA OCHRANA

Dobrovoľné hasičské zbory majú dlhoročnú tradíciu. Sú zamerané na zásahovú činnosť pri požiaroch, zabezpečujú protipožiarne prevenciu a výchovu na predchádzanie požiarov v obciach. Aktívne sa zapájajú do protipovodňových akcií. Okrem pomoci pri zásahoch sú v obciach často nositeľmi histórie, tradície, športu aj obdivu. V nadväznosti na potrebu rýchleho zásahu v prípade vzniku požiaru v odľahlejších regiónoch viaceré obce dlhodobo podporujú dobrovoľnú hasičskú ochranu. V obciach Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany a Vyšný Kručov je požiarne zbrojnica a aktívni dobrovoľní hasiči. Hasičský a záchranný zbor v rokoch 2014 – 2016 technicky modernizuje dobrovoľné hasičské zbrojnice vyradenou, repasovanou aj novou technikou. Okrem technického zázemia zabezpečuje Hasičský a záchranný zbor pre dobrovoľných hasičov aj cvičenia a školenia.

9. KULTÚRA A ŠPORT

Ponuka kultúrnych, spoločenských a športových aktivít je viac-menej tradičného charakteru. V kultúre prevažujú tanečné zábavy, fašiangový ples, deň matiek, deň detí, deň dôchodcov, vianočná akadémia a ochotnícke divadlo.

V obciach sa konajú športové víkendy a futbalové turnaje, stolnotenisové turnaje, volejbalové zápasy aj tenisové turnaje. Aj napriek týmto aktivitám občanom chýbajú častejšie športové podujatia pre deti a dospelých. Obce nemajú vybudované multifunkčné ihriská, ani ďalšie športové areály.

PLÁN ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA **LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUČOV**

Za ďalšími kultúrnymi, spoločenskými a športovými aktivitami musia občania dochádzať do väčších centier – do Bardejov a Prešova.

V rámci spoločenského a športového vyžitia občania využívajú modernizovanú oddychovú zónu v centre svojich obcí, v niektorých častiach obcí občanom chýbajú lavičky, altánky, piknikové plochy. Otvorené priestranstvá na konanie kultúrnych a letných zábav (amfiteáter, pódia a pod.) v obciach nie sú.

Obecná knižnica sa nachádza v obciach Koprivnica, Lopúchov a Stuľany. Kultúrne domy sa nachádzajú v každej obci a tvoria súčasť budovy Obecného úradu s menšou kultúrnou sálou alebo je to samostatne stojaci objekt. Využitie kultúrnych domov je rôzne, podľa ich vybavenia, podľa počtu organizovaných kultúrnych akcií v obci, v závislosti od existencie záujmových spolkov a od ich množstva v obci.

Tabuľka Prehľad športových možností v obci

OBEC	DETSKÉ IHRISKO, ŠPORTOVISKO	ZARIADENÉ FUTBALOVÉ IHRISKO	NEZARIADENÉ IHRISKO, ŠPORTOVÁ PLOCHA	KLZISKO	TENISOVÉ IHRISKO	KULTÚRNY DOM	INÉ
ABRAHÁMOVCE	ÁNO	ÁNO	ÁNO	NIE	NIE	ÁNO	NIE
BUCLOVANY	ÁNO	ÁNO	ÁNO	NIE	ÁNO	ÁNO	NIE
KOPRIVNICA	ÁNO	ÁNO	NIE	NIE	NIE	ÁNO	NIE
LOPÚCHOV	ÁNO	ÁNO	NIE	NIE	NIE	ÁNO	NIE
STUĽANY	ÁNO	ÁNO	NIE	NIE	NIE	ÁNO	NIE
VYŠNÝ KRUČOV	NIE	NIE	ÁNO	NIE	NIE	ÁNO	NIE

Zdroj: Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov, 2015

10. STAV PROJEKTOVEJ PRIPRAVENOSTI

Obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany a Vyšný Kručov majú ambíciu pripraviť pre svoje potreby a investície kvalitné investičné projekty v súlade so schváleným dokumentom Plánu rozvoja obcí. V súčasnej dobe sú pripravené čiastkové projekty aj z dôvodu, aby nebola potrebná ich následná aktualizácia v reálnom čase ich realizácie. Podpornú dokumentáciu budú obce zabezpečovať v reálnom čase podľa prípravy projektov. Obec Buclovany má v štádiu rozostavanosti kanalizáciu a vodovod, obec Koprivnica má pripravený projekt na kanalizáciu, obec Lopúchov má pripravený projekt na II. etapu výstavby vodovodu a projekty na protipovodňovú ochranu obce, tiež projekt na rekonštrukciu miestnych komunikácií a parkových úprav. Obec Stuľany má projekt na výstavbu kanalizácie a čističky odpadových vôd a obec Vyšný Kručov má v štádiu prípravy výstavbu chodníkov a parkovísk. Ďalšie projekty aj podpornú dokumentáciu budú obce pripravovať po schválení Plánu rozvoja obcí v nadväznosti na časovú os jeho plnenia.

11. ZHODNOTENIE VNÚTORNÉHO PROSTREDIA OBCÍ

Pre analýzu vnútorného prostredia boli identifikované viaceré kľúčové oblasti, v ktorých spracovateľ sledoval vývoj za posledných minimálne 6 rokov. Hodnotenie vnútorného prostredia je dôležité pre rozpoznanie silných a slabých stránok obcí. Pre potreby spracovania Plánu rozvoja obcí boli identifikované, sledované a vyhodnotené oblasti:

geografia, demografia, vzdelanosť obyvateľov, zamestnanosť obyvateľov, domový a bytový fond, zdravotné, sociálne služby a služby občianskej vybavenosti, školstvo, ekonomika, technická infraštruktúra, kultúra a šport.

Pre potreby spracovania Plánu rozvoja obcí spracovateľ v jednotlivých oblastiach hodnotenia uvádza k textu aj tabuľky údajov jednotlivých obcí.

Medzi silné stránky obcí patrí solídne zastúpenie obyvateľov v produktívnom veku, silné zastúpenie obyvateľov s remeselnými zručnosťami a vzťahom k poľnohospodárstvu, ochota ľudí vzdelávať sa a rekvalifikovať, blízkosť väčších centier. Silné stránky obcí možno hodnotiť ako výborný predpoklad pre riešenie zamestnanosti.

PLÁN ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUČOV

Naopak, medzi slabé stránky je potrebné zaradiť nedostatočnú dopravnú infraštruktúru s napojením na celé Slovensko, krajské mestá Košice a Prešov a letisko v Košiciach. Ďalej nízku podporu podnikania a začínajúcich podnikateľov a nedostatok finančných možností obcí pre väčšie investície a rozvojové aktivity.

Podrobné zhodnotenie silných aj slabých stránok obcí je v SWOT.

Tabuľka Zoznam kvantitatívnych a kvalitatívnych dát

Zoznam použitých kvantitatívnych a kvalitatívnych dát			
Oblasť dát / téma	Zdroj dát	Oblasť dát / téma	Zdroj dát
Geografia	obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stučany, Vyšný Kručov	Služby	obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stučany, Vyšný Kručov
Demografia	obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stučany, Vyšný Kručov	Školstvo	obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stučany, Vyšný Kručov
Vzdelanosť	obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stučany, Vyšný Kručov	Ekonomika	obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stučany, Vyšný Kručov
Zamestnanosť	obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stučany, Vyšný Kručov	Technická infraštruktúra	obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stučany, Vyšný Kručov
Domový fond	obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stučany, Vyšný Kručov	Kultúra, šport	obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stučany, Vyšný Kručov

Zdroj: vlastné spracovanie

A II. ANALÝZA VONKAJŠIEHO PROSTREDIA

12. EKONOMICKÉ SUBJEKTY A ZAMESTNÁVATELIA V OBCIACH

12.1 ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA VÝVOJA NEZAMESTNANOSTI

V súvislosti s prechodom slovenského ekonomického systému na trhové hospodárstvo sa následne prejavili zmeny na trhu práce. Nezamestnanosť sa zaradila medzi hlavné negatívne rysy spoločnosti vo viacerých regiónoch Slovenska. Dlhodobá nezamestnanosť sa pritom stala ekonomickým, psychologickým, sociálnym a kultúrnym problémom.

Obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stučany a Vyšný Kručov patria medzi obce a regióny s dlhodobo vysokou mierou nezamestnanosti. Dôvody takejto miery nezamestnanosti môžeme vidieť vo viacerých príčinách. V prvom rade je to zrušenie a zlikvidovanie viacerých podnikov ľahkého a stredného priemyslu, ktoré mali v regióne svoju tradíciu a zamestnávali značný počet ekonomicky aktívneho obyvateľstva. Okrem zamestnávania tieto podniky zároveň pripravovali na svoje profície množstvo mladých ľudí v rámci učňovského a stredného odborného školstva. Ľudia, dnes už v strednom veku, vyškolení pre tieto tradičné profície, dnes v tomto regióne nenachádzajú svoje uplatnenie.

V nemalej miere ďalšou možnou príčinou vysokej miery nezamestnanosti je aj malé zastúpenie obyvateľstva s vysokoškolským vzdelaním. Títo obyvatelia by vedeli a mali schopnosti rozvinúť v regióne malé a stredné podnikanie, prípadne pritiahnúť zaujímavého investora pre rozvoj ľahkého priemyslu. V obciach je práve opačný trend, kedy obyvatelia regiónu s vysokoškolským vzdelaním sú nútení odchádzať a nájsť si svoje uplatnenie v iných častiach Slovenska a v zahraničí.

V neposlednom rade je potrebné poukázať aj na ďalšiu možnú príčinu vysokej miery nezamestnanosti, a tou je nízka kúpyschopnosť obyvateľov obcí aj celého regiónu. Tá má za následok likvidáciu viacerých drobných podnikateľov, ktorí zabezpečujú predovšetkým predaj poľnohospodárskej produkcie, drobné služby občianskej vybavenosti, opravárenské a drobné stavebné činnosti a podobne, ktoré sa vyskytujú zriedkavo. V záujme poskytovania nízkych cien a prispôsobenia sa kúpyschopnosti obyvateľov tieto nemôžu vytvoriť ďalšie pracovné miesta a počítať s rozvojom vlastnej firmy.

Uvedené hlavné príčiny sú dlhodobé a ani vďaka aktívnej politike trhu práce nie sú uspokojivo minimalizované.

PLÁN ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA **LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUČOV**

Územie obcí podľa územnosprávneho členenia patrí do pôsobnosti Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Bardejove, ktorý sa zaoberá aktívnou politikou zamestnanosti. Je miestom vyhodnocovania trhu práce, evidencie nezamestnaných, sprostredkováva zamestnanie, poskytuje poradenské služby a rekvalifikácie.

12.2 PODNIKATEĽSKÉ ZÁZEMIE

V obciach sa nachádza 83 podnikateľských subjektov. Najväčšie zastúpenie majú podnikatelia – fyzické osoby. Tento fakt je možné odôvodniť tým, že fiskálna politika štátu odrádza podnikateľov zamestnať iných zamestnancov a ľudí – ak sa nevedia zamestnať inde tak skúšajú uplatniť sa ako živnostníci individuálne. Ďalšou významnou skupinou sú samostatne hospodáriaci roľníci v rôznych odvetviach poľnohospodárstva a chovu dobytku.

Tabuľka Typy podnikateľských subjektov v obciach

TYP PODNIKATEĽSKÉHO SUBJEKTU	POČET
Podnikatelia – fyzické osoby	49
Samostatne hospodáriaci roľníci	23
Obchodné spoločnosti (a.s., s.r.o.)	8
Družstevné organizácie	2
Iné - aké	1

Zdroj: obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stul'any, Vyšný Kručov, 2015

Existujúce podnikateľské subjekty v obciach, napriek ich solídnej počtu nespĺňajú očakávaní rapídneho zníženia nezamestnanosti v regióne. Z celkového počtu až 37 podnikateľských subjektov zamestnáva len 1 – 5 zamestnancov (čo nie je z hľadiska klasifikácie ani mikropodnik) a len 8 subjektov zamestnáva do 10 zamestnancov. V obciach nie je ani jeden podnikateľský subjekt, ktorý by zamestnal viac ako 50 zamestnancov.

Podnikateľské subjekty sa vo svojej činnosti riadia dopytom trhu, ale využívajú aj lokálne zdroje a možnosti. Silné zastúpenie majú podnikatelia v poľnohospodárstve, v službách aj v stavebníctve. Nepomerne menej je podnikateľov v obchode. Týchto podnikateľov ohrozujú obchodné reťazce vo väčších mestách.

12.2.1 POĽNOHOSPODÁRSTVO

Dominantné postavenie majú podnikatelia v oblasti poľnohospodárstva. Je odvetvím, ktoré má potenciál rozvoja. Prešlo náročným a zložitým procesom transformácie a privatizácie a následne vyrovnaním majetkovoprávných vzťahov a postupným prechodom na trhovú ekonomiku. V obciach pôsobia stabilne šiesti samostatne hospodáriaci roľníci. Jedným z najväčších zamestnávateľov v poľnohospodárstve je Agro Raslavice, s.r.o. aj Poľnohospodárske družstvo Oragro - V so sídlom v Marhani. Produkcia je zameraná tak na rastlinnú výrobu, kde prevažuje produkcia obilnín (pšenica, jačmeň, ovos) a krmovín (ďatelina, kukurica, jarné strukovinovo-obilninové miešanky), ako aj chov hovädzieho dobytku (výroba mlieka). Ďalej tu pôsobí Hydinárska firma Mihňák- Mihňák Valerián zameraná na chov a predaj hydiny a vajec, Agrofarma Lopúchov zameraná na chov ovieca samostatne hospodária roľníci.

12.2.2 SLUŽBY

Druhým najpočetnejším podnikateľským segmentom sú služby. Služby v obciach využívajú obyvatelia zo širšieho okolia. Sú to prevažne služby autodopravy, autoopravy, pneuservis, výroba a viazanie lán a ohradového pletiva, stolárske práce a drevovýroba. Absentujú služby dopĺňajúce cestovný ruch, ktoré môžu mať v budúcnosti potenciál rozvoja. Podnikateľské subjekty v oblasti základných služieb sú odkázané na zákazníkov z obcí a preto je veľmi dôležitá aj ich lokalizácia v nadväznosti na migráciu obyvateľov obcí. Naopak, budúce služby v oblasti cestovného ruchu je vhodné efektívne a rozumne lokalizovať. Dobrá konkurencia môže prispieť k skvalitneniu služieb, ale dôležité je aj identifikovať konkurenčné výhody aj nevýhody práve pre tento segment, nakoľko aj toto môže mať výrazný vplyv na ich rozvoj aj rozvoj územia.

PLÁN ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA **LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUCHOV**

12.2.3 STAVEBNÍCTVO

Významné postavenie majú drobné podnikateľské subjekty zamerané na stavebníctvo. V súčasnej dobe podniká v obciach až 12 subjektov v tejto oblasti. V prevažnej väčšine ide o živnostníkov, ktorí nezamestnávajú iných zamestnancov, ale sami prijímajú zakázky a pracujú na väčších stavbách, ktoré sa realizujú v regióne a okolí.

12.2.4 NAJVÝZNAMNEJŠÍ ZAMESTNÁVATELIA V MIKROREGIÓNE

Medzi najvýznamnejších zamestnávateľov z hľadiska optimalizácie nezamestnanosti v regióne patria subjekty v okresnom meste Bardejov - Strojárne Bardejov, Kamax Bardejov, Obuv špeciál, rôzne menšie súkromné spoločnosti a podnikatelia. Ďalej sú to rôzne výrobné, obchodné a iné subjekty v krajskom meste Prešov. Problémy vysokej nezamestnanosti tieto spoločnosti len zmierňujú, ale výrazne neriešia. Z tohto dôvodu hlavne mladí občania sú nútení cestovať za prácou aj mimo regiónu Prešov v rámci Slovenska, ale aj do zahraničia.

13. NEPODNIKATEĽSKÉ SUBJEKTY

Na označenie nepodnikateľských subjektov, mimovládnych organizácií, spolkov či združení sa na Slovensku zaužíval pojem Tretí sektor. Existencia týchto subjektov a ich zúčastňovanie sa na živote spoločnosti charakterizuje občiansku spoločnosť. V podmienkach územnej samosprávy je to ideálna symbióza, kedy tretí sektor pôsobí v oblastiach, kde dopĺňa manažment samosprávy. Spolkový a záujmový život v obciach má dlhodobú tradíciu.

13.1 MIMOVĽADNE ORGANIZÁCIE

Mimovládne organizácie sú organizácie s právnou subjektivitou vytvorené súkromnými osobami alebo organizáciami, ktoré sa nezúčastňujú na vláde a ani vo vláde nemajú svojich zástupcov (vrátane orgánov územnej samosprávy). Ich mimovládny charakter je daný tým, že štát, ani orgány územnej samosprávy vrátane ich predstaviteľov nemajú nijaký vplyv na vedenie organizácie alebo iné ovplyvňovanie ich činnosti. Mimovládne organizácie sú inštitucionalizované, nezávislé a spravidla zriadené na verejno-prospešné účely. V podmienkach Slovenska sú mimovládne inštitúcie ako nezávislé výskumné, hodnotiace a poradné organizácie, ich pôsobnosť je globálna so zameraním na vybrané odvetvia spoločnosti a riadenia hospodárstva. V obciach Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany a Vyšný Kručov nepôsobia žiadne významné mimovládne organizácie.

13.2 SPOLKY A ZÁUJMOVÉ ORGANIZÁCIE

Spolková a záujmová činnosť má v obciach tradíciu dlhé desaťročia. Občania sa neformálne schádzali na rôznych folklórnych akciách a podujatiach, športových aktivitách a podobne. Neskôr tieto spolky aj inštitucionalizovali. Aj spolky a záujmové združenia sú charakterizované dobrovoľnosťou, nezávislosťou, ale ich ciele ohraničuje okruh ich aktivít.

Obce majú bohatú tradičnú spolkovú a folklórnu činnosť, ktorá nadväzuje hlavne na folklórne tradície súvisiace s práca v poľnohospodárstve. Okrem tradícií uchovávajú odevy aj piesne. Aktuálne nie sú v obciach neziskové organizácie podporujúce a zabezpečujúce pomoc seniorom, aktivity pre seniorov ani pre ďalšie skupiny obyvateľov. Dlhodobú tradíciu majú v obciach Koprivnica, Lopúchov a Stuľany dobrovoľné hasičské zbory. Starostovia činnosť spolkov podporujú finančne podľa možnosti rozpočtu, ale aj nefinančne: pomocou a priestorom pri propagácii, poskytnutím obecných priestorov a podobne. Bohatá spolková činnosť v obciach je uvedená nižšie:

PLÁN ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA
LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUČOV

Tabuľka Prehľad spolkov a záujmových združení v obciach

OBEC	FUNGUJÚCE SPOLKY, ZÁUJMOVÉ ZDRUŽENIA A PODOBNÉ ORGANIZÁCIE
ABRAHÁMOVCE	Miestny futbalový klub Miestny odbor Matice slovenskej Urbár – pozemkové spoločenstvo
BUCLOVANY	Dobrovoľný hasičský zbor Buclovany Miestna organizácia Slovenského červeného kríža Strelecký klub Klub veteránov Buclovany Telovýchovná Jednota Buclovany
KOPRIVNICA	Telovýchovná jednota Družstevník Koprivnica Dobrovoľný hasičský zbor Miestna organizácia Slovenského červeného kríža Poľovnícke združenie Barancov Koprivnica Urbár – pozemkové spoločenstvo
LOPÚCHOV	Dobrovoľný hasičský zbor Lopúchov TJ Hviezda Lopúchov (futbalový oddiel dospelých a mládeže) MS SČK Lopúchov OZ JDS Lopúchov SHR a Lesohospodárske spoločenstvo, p.s. Lopúchov
STUĽANY	Dobrovoľný hasičský zbor Telovýchovná jednota ZO Slovenský zväz chovateľov Poľovnícke združenie DIANA
VYŠNÝ KRUČOV	Dobrovoľný hasičský zbor Poľovnícke združenie Brezina

Zdroj: obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stulany, Vyšný Kručov, 2015

14. DOPRAVNÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Cez obce vedie cesta III. triedy, ktorá vyústi na štátnu cestu II. triedy spájajúcu obce s okresným mestom Bardejov a v opačnom smere aj s krajským mestom Prešov, alebo vyústi na štátnu cestu v smere na Giraltovce, Vranov nad Topľou a Svidník. Komunikácie patria do Prešovského samosprávneho kraja. Nakoľko v tomto regióne je vlaková doprava nepostačujúca, cesty III. triedy sú preťažované stredne ťažkou dopravou, cesty II. triedy aj ťažkou dopravou. Kvalita ciest sa zhoršuje so vzdialenosťou od okresných miest. Cesty, ktoré priamo nespájajú okresné mestá, len jednotlivé obce sú vo veľmi zlom stave, zvlášť v zimnom období, keď niektoré jednoducho ani nie je možné udržiavať. Stav štátnej cesty III. triedy medzi obcou Lopúchov a obcou Raslavice cca 3,5 km je v havarijnom stave, ktorý si vyžaduje nutnú opravu podkladu a povrchu vozovky. Správu a údržbu vykonáva Slovenská správa ciest Bardejov. Všetky štátne cesty, ktoré spájajú jednotlivé obce vedú priamo cez intravilán obcí, nikde nie je vybudovaný „obchvat“ intravilánu obcí. Pre bezpečnosť obyvateľov je preto potrebné inštalovať bezpečnostné prvky, zábradlia a spomaľovače rýchlosti a zabezpečiť lepšiu údržbu a častejšiu obnovu.

Dopravná obslužnosť je zabezpečená celoplošne autobusovou dopravou, ktorú zabezpečujú súkromní prepravcovia pod Prešovským samosprávnym krajom. Frekvencia spojenia v priebehu pracovného týždňa do okresného mesta Bardejov a späť nie je dostačujúca, nakoľko tieto obce pre svoju obslužnosť vyžadujú zachádzanie verejnej dopravy mimo hlavného dopravného spojenia. Nemajú tak rovnakú frekvenciu dopravnej obslužnosti ako tie obce, ktoré sú pri hlavnom dopravnom spojení. Okrem nedostatočnej frekvencie sú obyvatelia týchto „koncových“ obcí znevýhodnení aj nedostatočnou dopravnou obslužnosťou v skorých ranných a neskorých nočných hodinách. V dňoch pracovného pokoja premáva autobusová doprava maximálne 2x denne, do niektorých obcí, ktoré sa nachádzajú mimo trasy hlavného dopravného spojenia, dokonca autobusová doprava v niektorý deň víkendu nepremáva. Autobusové spoje sú slabo zabezpečené v čase dopravnej špičky, autobusy sú ráno a popoludní často preplnené. Zachádzky autobusov do odľahlejších obcí spôsobujú meškanie dopravy, ktorá nadväzuje na ďalšie dopravné spojenie.

V obciach dlhodobo chýba doprava pre žiakov, ktorí denne migrujú do školy mimo vlastnej obce. Najbližšia osobná železničná stanica je v Raslaviciach. Hustota železničného spojenia nie je postačujúca.

Miestne komunikácie vo viacerých obciach sú v nevyhovujúcom až havarijnom stave a potrebujú investície do kompletnej rekonštrukcie. V obci Buclovany časť miestnych komunikácií bola

PLÁN ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA **LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUCHOV**

zrekonštruovaná v rokoch 2004 - 2005, ostatná časť bude rekonštruovaná po dobudovaní technickej infraštruktúry. V obci Lopúchov sú miestne komunikácie sčasti vo vyhovujúcom stave, z celkovej dĺžky cca 2 km je potrebné ešte viac ako polovicu rekonštruovať. V obci Vyšný Kručov je potrebné časť miestnej komunikácie je potrebné dobudovať.

15. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Všetko, čo vytvára prirodzené podmienky existencie človeka, tvorí životné prostredie - environment. Je predpokladom jeho ďalšieho vývoja a tvorí ho najmä ovzdušie, voda, pôda, horniny a ďalšie organizmy. Inak povedané, životné prostredie je súbor všetkých činiteľov, s ktorými prichádza do styku živý subjekt, ktorými je obklopený a na ktoré priamo i nepriamo pôsobí. Životné prostredie je jednou z určujúcich zložiek kvality života spoločnosti, logicky tvorí dôležitú súčasť aj pri analýze vonkajšieho prostredia rozvoja obcí.

15.1 OCHRANA OVZDUŠIA

Kvalita ovzdušia je na sledovanom území na relatívne dobrej úrovni, čo je dané jednak plynofikáciou takmer všetkých domácností obcí aj absenciou priemyselného znečisťovateľa. Spaľovaním plynu dochádza síce k produkcii znečisťujúcich látok, ale tie však nespôsobujú znečistenie ovzdušia nad limity povolené zákonom. Trhová ponuka predajcov plynu posunula túto komoditu na úroveň dosažiteľnosti pre všetky domácnosti, preto sa minimalizovali v obciach domácnosti, ktoré využívajú spaľovanie menej hodnotných druhov palív, vplyvom ktorého dochádzalo hlavne v minulosti k zhoršeniu kvality ovzdušia prevažne v zimnom období. Ak sa také to palivá aj používajú, tak spravidla len prechodne, keď je ich ponuka cenovo prijateľnejšia v porovnaní s plynom. Ani doprava nespôsobuje výfukmi mimoriadne znečistenie ovzdušia, do obcí spravidla zachádzajú väčšinou len ich obyvatelia a zásobovanie. U obyvateľov obcí zatiaľ nie je výraznejší záujem o využívanie ľahšie dostupných domácich, ekologicky čistých a pritom aj lacnejších palív a energií, ako sú obnoviteľné a alternatívne zdroje energie. Najvhodnejšou zložkou obnoviteľných zdrojov v obciach sa javí biomasa, predovšetkým palivové drevo a drevný odpad.

15.2 VODNÉ PLOCHY

Územie obcí patrí do povodia rieky Bodrog. Najvýznamnejším vodným tokom v regióne je rieka Topľa. Okrem Tople sa na území obcí nachádza množstvo väčších, či menších potokov. Breh rieky Topľa nie je spevnený, ani nie je upravená jej regulácia. V čase privalových dažďov dochádza ku kritickej výške hladiny rieky Topľa a často hrozí aj jej vylievanie z koryta. V dôsledku klimatických zmien sa pri náhlych a nárazových zrážkach čoraz častejšie vylievajú aj potoky, ktoré za bežných okolností majú nízku hladinu. Časť intravilánu obce Vyšný Kručov sa nachádza záplavovom území rieky Topľa, jedná sa prevažne o poľnohospodársku pôdu. Breh Tople je už čiastočne spevnený avšak pri vytrvalejšom daždi každoročne dochádza k zaplavovaniu územia pozdĺž rieky. Obcou preteká aj potok Koprivnička, ktorý zaplavuje cestu 3. triedy, ktorá vedie do obce. Ostatné obce sa nenachádzajú v záplavovom pásme. V prípade povodní odstraňovanie škôd počas povodní a po povodni vykonáva správca toku – Slovenský vodohospodársky podnik, š.p. závod Povodie Bodrogu.

Na území obcí sa nachádzajú potoky – cez obce Abrahámovce, Buclovany a Koprivnica preteká potok Koprivnička, ktorý nie je upravený, cez obec Buclovany aj Železný potok. Cez obce Lopúchov a Stuľany preteká Stuliensky potok ktorý v obci Lopúchov nie je upravený, upravený je v intraviláne obce Stuľany. V obci Buclovany sa nachádza protipožiarná nádrž.

V dôsledku častejších klimatických zmien môže v obciach častejšie dochádzať k podmyvaniu niektorých ílovitých svahov činnosťou spodnej vody a niektoré časti územia tak môžu byť ohrozené zosuvmi pôdy. Obce preto budú zabezpečovať monitorovanie a prevenciu takto ohrozených území.

15.3 OCHRANA VÔD

Obyvatelia obcí sú zásobovaní pitnou vodou z lokálnych vodovodov a studní. Kvalita pitnej vody vyhovuje hygienickým normám o zdravotnej nezávadnosti. V katastri obce Koprivnica je zdroj minerálnej nepreskúmanej vody „Vajcovka“.

PLÁN ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA **LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUČOV**

Na území obcí nie je väčší priemyselný znečisťovateľ povrchových ani podzemných vôd. Bodovým zdrojom znečistenia povrchovej vody v obciach v dôsledku koncentrácie poľnohospodárskej a živočíšnej výroby sú v obciach len miestne poľnohospodárske družstvá. Odpadové vody z domácností sú zachytávané v technicky nevyhovujúcich septikoch, ktoré nezodpovedajú príslušným normám na vodotesnosť. Táto skutočnosť je dôsledkom svojpomocného riešenia vypúšťania odpadových a splaškových vôd v minulosti. Odpadové vody sú často odvádzané aj bez prečistenia do miestnych vodných tokov.

Otázka likvidácie odpadových vôd patrí medzi prvoradé úlohy ochrany životného prostredia v obciach, a to urýchleným vybudovaním kanalizácie a vhodného typu čističiek odpadových vôd podľa charakteru obcí.

16. HISTORICKÉ A KULTÚRNE PAMÄTIHODNOSTI, PRÍRODNÉ ÚKAZY A POZORUHODNOSTI

Obce a celý mikroregión disponujú bohatým potenciálom pre rozvoj cestovného ruchu. Poloha obcí a koncepčne zvládnuté prepojenie zaujímavostí a služieb v rámci celého regiónu má potenciál prilákať rodiny s deťmi na výlety, seniorov na nenáročné prechádzky v prírode, žiakov na ozdravné pobyty aj milovníkov poľovačiek. Región je bohatý na sakrálné pamiatky a drevené kostolíky prevažne východného obradu, obyvatelia sa starajú o niekoľko cintorínov z 1. svetovej vojny a v obciach badať záujem o zriaďovanie typických sedliackych domov. V katastri obce Koprivnica je Chránené územie Sídliisko – praveké polyfunkčné sídlisko / neskorá doba latenská, staršia doba rímska, z 2. polovice. 9. – začiatku 10. storočia. Sídliisko je situované na ľavobrežnom úbočí potoka Roveň nad sútokom s Koprivničkou severozápadne od obce na hranici s katastrom Buclovany v polohe Širiava.

Lokalita obcí je bohatá na lesy, pahorkatinový povrch tvorí výborné zázemie pre výstavbu a rozvoj cyklotrás, bežeckých tratí a náučných chodníkov.

Sprievodné služby cestovného ruchu, ako sú stravovacie možnosti, ubytovacie kapacity, zmenárenské služby, požičovňa bicyklov, bežeckých lyží a ďalších športových potrieb, alebo služby sprievodcov a tlmočníkov v obciach nie sú a je potrebné ich vybudovať aj v nadväznosti na lokalizáciu takýchto služieb v rámci celého mikroregiónu. Propagácia obcí, regiónu a jeho pamiatok a krás vo vzťahu k návštevníkom je veľmi slabá. Obce nemajú dostatok vlastných finančných zdrojov na zabezpečenie rozvoja cestovného ruchu.

Tabuľka Prehľad historických a kultúrnych pamätihodností, prírodné úkazy a zaujímavosti obcí

OBC	PAMÄTIHODNOSŤ, PRÍRODNÝ ÚKAZ, ZAUJÍMAVOSŤ
ABRAHÁMOVCE	Kostol sv. Anny mohyla
BUCLOVANY	Zvonica z roku 1913 Nový kostol z roku 1995
KOPRIVNICA	Kostol sv. Ondreja - gotický kostol zo začiatku 14. storočia Klasicistická kúria zo začiatku 19. storočia. Sýpky
LOPÚCHOV	Evanjelický kostol a.v. zo 17. storočia – kultúrna pamiatka Rímskokatolícky kostol z 19. storočia
STUĽANY	Nový kostol z roku 2012
VYŠNÝ KRUČOV	Zvonica, vyhlásená za pamätihodnosť obce Staré drevené stavby zo začiatku 20. storočia slúžiace obyvateľom na drobnú poľnohospodársku činnosť

Zdroj: obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stulany, Vyšný Kručov, 2015

17. ZHODNOTENIE VONKAJŠÍCH VPLYVOV OBCÍ

Vonkajšie prostredie obcí je súhrn faktorov, ktoré jednotlivé obce nemôžu vôbec ovplyvniť. Naopak toto prostredie ovplyvňuje obce a tie nemajú inú možnosť ako sa prvkom tohto prostredia čo najlepšie prispôbiť. Externé prostredie a jeho prvky popisuje STEEP analýza, ktorej úlohou je identifikovať faktory ovplyvňujúce obce, ich projekty a výsledné profitovanie. Jednotlivé faktory môžeme rozdeliť do piatich hlavných kategórií, všetky majú spoločné to, že sa jedná o faktory obcami neovplyvniteľné. Riešenie s nimi spojených problémov bude spočívať v prispôbení sa im tak, aby obce aj napriek nim mohli dosiahnuť stanovené ciele.

PLÁN ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA
LOPÚCHOV, STULANY, VYŠNÝ KRUČOV

Tabuľka STEEP analýza

SOCIÁLNE	TECHNOLOGICKÉ	EKONOMICKÉ	EKOLOGICKÉ	POLITICKÉ
Demografické zmeny	Vývoj technológií	Nové pracovné príležitosti	Nové trendy ochrany životného prostredia	Politika vlády v konkrétnej oblasti
Zmeny potrieb obyvateľov	Dostupná technológia a využívaná technológia	Využívanie ďalších zdrojov z EÚ	Európska legislatíva v životnom prostredí	Zmena legislatívy
Zmeny správania	Technológia využívaná obyvateľmi, podnikateľmi	Noví investori	Dôsledky klimatických zmien	Legislatíva verejného obstarávania
Migrácia a imigrácia	Kontakt s obyvateľmi prostredníctvom eGovernmentu	Zmena fiskálnej politiky	Nové záväzky štátu vo vzťahu k EÚ	Presun kompetencií

Zdroj: vlastné spracovanie

Pre podrobné zhodnotenie vonkajšieho – externého prostredia obcí boli identifikované a skúmané niektoré základné oblasti, ktoré ovplyvňujú rozvoj obcí, ale jednotlivé obce na ne nemajú dosah:

Ekonomické subjekty a zamestnávateľia pôsobiaci v obciach a ich bezprostrednom okolí, nepodnikateľské subjekty obcí, dopravná infraštruktúra a dopravná obslužnosť, životné prostredie a prírodné, historické a ďalšie zaujímavosti obcí. Z uvedených oblastí sa podrobným skúmaním definujú príležitosti a dajú sa predpokladať aj možné ohrozenia. K príležitostiam obcí je potrebné zaradiť rozvoj cestovného ruchu s prepojením na poľnohospodársku produkciu malých rodinných fariem, tiež rýchly vývoj technológií a rozšírenie trhu práce aj „na diaľku“, k ohrozeniam je potrebné zaradiť aj nepriaznivé klimatické zmeny a s tým súvisiaca potreba rôznych opatrení na ochranu územia. Podrobnejšie sú príležitosti a ohrozenia v SWOT.

A III. ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU ÚZEMIA

Univerzálna analytická technika zameraná na zhodnotenie vnútorných a vonkajších faktorov ovplyvňujúcich úspešnosť obce, mikroregiónu sa nazýva SWOT analýza. Najčastejšie je SWOT analýza používaná ako situačná analýza v rámci strategického riadenia, je súčasťou Plánov hospodárskeho a sociálneho rozvoja obcí. Autorom SWOT analýzy je Albert Humphrey, ktorý ju navrhol v šesťdesiatych rokoch 20. storočia. SWOT je akronym z počiatočných písmen anglických názvov jednotlivých faktorov:

Strengths – silné stránky

Weaknesses – slabé stránky

Opportunities – príležitosti

Threats – hrozby, ohrozenia

V SWOT analýze vo všetkých faktoroch budeme sledovať 3 základné oblasti - priority, ktoré tvoria kosť naslednej – strategickej časti dokumentu Plánu rozvoja obcí:

Ľudia a kvalita života

Technická infraštruktúra a životné prostredie

Ekonomický rozvoj a riadenie obcí

Ľudia a kvalita života – táto oblasť je prvou riešenou prioritou a tomu zodpovedá aj jej záujem a postavenie. Pre zlepšenie kvality života obyvateľov obcí boli podrobnejšie analyzované viaceré vstupné informácie analýzy vnútorného prostredia, aj analýzy vonkajšieho prostredia. SWOT analýza sa v tejto oblasti opiera o kapitoly: 3 Krajina, 4 Obyvateľstvo, 5 Občianska vybavenosť a zázemie, 6 Školstvo, 9 Kultúra a šport, 12 Ekonomické subjekty a zamestnávateľia.

Technická infraštruktúra a životné prostredie – pre SWOT analýzu sú dôležité zistenia v kapitolách: 8 Technická infraštruktúra, 14 Dopravná infraštruktúra, 15 Životné prostredie, 16 Historické a kultúrne zaujímavosti.

Ekonomický rozvoj a riadenie obcí – je oblasť, prioritou, ktorú asi najviac ovplyvňuje aktuálne politické dianie a z toho vyplývajúca aplikácia aktuálnej legislatívy. Pre SWOT analýzu sú sledované kapitoly: 7 Ekonomika a riadenie samosprávy, 10 Stav projektovej pripravenosti obcí, 12 Ekonomické subjekty a zamestnávateľia v obciach a 13 Nepodnikateľské subjekty.

PLÁN ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA
LOPÚCHOV, STULANY, VYŠNÝ KRUČOV

Tabuľka SWOT analýza

SILNÉ STRÁNKY

Ľudia a kvalita života

- Dlhodobý stabilizovaný demografický vývoj s postupným veľmi miernym rastom počtu obyvateľov
- Silné zastúpenie ľudí v produktívnom veku
- Prevažujúci počet obyvateľov s remeselnými zručnosťami a vzťahom k poľnohospodárstvu
- Flexibilita a mobilita obyvateľov dochádzať za prácou
- Ochota vzdelávať a rekvifikovať sa
- Prepojenosť vzdelanostnej štruktúry obyvateľov a možností trhu práce
- Potenciál na vybudovanie podnikateľských zón
- Výhodné podmienky a možnosti pre stavbu nových rodinných domov
- Možnosti využívania rodinných domov na rekreáciu a víkendové bývanie
- Dostatok predškolských a školských zariadení
- Potenciál využiť budovy niekdajších škôl na ubytovanie a oddych
- Záujem obyvateľov zachovávať a propagovať tradície a zvyklosti

Technická infraštruktúra a životné prostredie

- Zachovalé územie v nenarušenej prírode bez ekologických znečisťovateľov ovzdušia
- Územie bez environmentálnych záťaží
- Dobré možnosti pestovania ekologicky nezávadných poľnohospodárskych produktov a potravín
- Bohaté možnosti zabezpečenia ekoturistiky, bežeckého lyžovania a cykloturistiky
- Organizovanie separovania zberu v obciach
- Existencia dobrovoľných hasičských zborov
- Bohatý lesný fond a dostatok poľovnej zveri
- Výskyt minerálnych prameňov, vodné nádrže a rybníky

Ekonomický rozvoj a riadenie obcí

- Primeraná úverová zaťaženosť obcí
- Vyrovnané rozpočtové hospodárenie v obciach
- Mimoriadne zanietení, šikovní a starostliví starostovia
- Záujem o implementáciu elektronickej komunikácie
- Dlhodobý dobre zvládnutý manažment projektov
- Dobré podmienky pre podnikanie v poľnohospodárstve a pre poľovníctvo

SLABÉ STRÁNKY

Ľudia a kvalita života

- Mierny postupný starnutie obyvateľov
- Nedostatok pracovných príležitostí
- Málo vysokoškolsky vzdelaných ľudí
- Slabé pracovné možnosti uplatnenia sa vysokoškolsky vzdelaných ľudí
- Absencia väčších zamestnávateľov
- Nedostatok zamestnávateľov všeobecne
- Absencia rôznorodosti zamestnávateľov
- Nedostatočné zdravotné, sociálne služby a občianska vybavenosť aj v dôsledku slabej kúpsychopnosti
- Nedostatok terénnej sociálnej práce
- Nedostatok možností na rôzne športové vyžitie
- Nevyhovujúca a nedostatočná dopravná infraštruktúra do celého regiónu

Technická infraštruktúra a životné prostredie

- Zastaralé a nemodernizované vodovody a siete rozvodov plynu
- Technicky zastaralé a energeticky nevyhovujúce obecné rozhlasové a verejné osvetlenie
- Nedobudované kanalizácie, nevyhovujúce čističky odpadových vôd
- Zastaralé a neestetické stĺpy elektrického vedenia
- Nedostatočne riešená energetická úspora budov
- Nedostatočne vybudovaná sieť obecných komunikácií a chodníkov
- Nedostatočne vybudované verejné priestranstvá
- Nedostatočná ochrana pred povodňami
- Nedostatočná propagácia možností oddychu v nenarušenej prírode

Ekonomický rozvoj a riadenie obcí

- Nedostatočné technické, technologické a softwarové vybavenie úradov
- Malý záujem obyvateľov o elektronickú komunikáciu s obcou pri vybavovaní svojich potrieb a záujmov
- Nedostatočný záujem podnikateľov spolupracovať s obcami a podporovať ich aktivity
- Nedostatok finančných možností pre investičné zámery
- Nepostačujúca propagácia obcí a ich kultúrnych, historických a folklórnych tradícií a zvykov a tradičných výrobkov

PLÁN ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA
LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUČOV

PRÍLEŽITOSTI

Ľudia a kvalita života

- Vybudovanie dopravnej infraštruktúry z ostatných regiónov Slovenska
- Vybudovanie podnikateľských zón a farmárskych dvorov
- Využívanie dostupných nástrojov na zvýhodnenie podmienok pre väčších investorov
- Využívanie dostupných nástrojov na podporu začínajúcich podnikateľov
- Podpora malých farmárov, podpora poľnohospodárstva a propagácia nezávadných potravín
- Vytvorenie pracovných príležitostí pre vysokoškolsky vzdelaných ľudí
- Využívanie aktívnej politiky trhu práce vo vzťahu k absolventom
- Rekvalifikácia ekonomicky aktívnych obyvateľov
- Motivácia podnikateľov zamestnať obyvateľov obcí
- Posilnenie rozvoja služieb v cestovnom ruchu
- Využívanie nevyužitých a chátrajúcich objektov pre rozvoj cestovného ruchu
- Podpora rozvoja výstavby nových domov

Technická infraštruktúra a životné prostredie

- Vybudovanie tranzitnej dopravnej infraštruktúry z Maďarska do Poľska
- Zlepšenie dopravného napojenia na väčšie centrá a mestá
- Využívanie životného prostredia na rozvoj cestovného ruchu, zhodnotenie nevyužitého prírodného potenciálu a miestnych zdrojov
- Posilnenie a podpora propagácie zdravých poľnohospodárskych výrobkov a produktov
- Podpora rozvoja poľovníctva a rybolovu
- Využívanie historických a kultúrnych zaujímavostí na rozvoj cestovného ruchu
- Dobudovanie cyklotrás a náučných chodníkov
- Rozvoj aquakultúry
- Využívanie alternatívnych zdrojov energie
- Zabezpečenie energetickej efektívnosti budov

Ekonomický rozvoj a riadenie obcí

- Aktívne využívanie možností čerpania nenávratných finančných príspevkov z projektov a grantov
- Zlepšenie informovanosti obyvateľov o aktuálnom dianí v obciach
- Aktívne zapojenie obyvateľov do diania v obciach
- Zlepšenie elektronickej komunikácie s obyvateľmi

OHROZENIA

Ľudia a kvalita života

- Odchod mladých ľudí za prácou do iných miest a regiónov
- Úbytok detí a starnutie obcí
- Neschopnosť rekvalifikácie dlhodobo nezamestnaných obyvateľov
- Zníženie citových väzieb na obec
- Rastúci podiel sociálne znevýhodnených obyvateľov a v dôsledku toho aj úbytok služieb
- Ohrozenie drobných služieb budovaním zázemia vo väčších centrách a mestách
- Nedostatok a nedostupnosť služieb starostlivosti o seniorov
- Malý záujem o podnikanie v službách

Technická infraštruktúra a životné prostredie

- Zánik tradičných remesiel a folklórnych zvykov
- Zarastanie pozemkov neudržiavaním krajiny
- Zhoršenie prírodného prostredia pre cestovný ruch
- Zhoršenie kvality vody v dôsledku nedobudovanej siete kanalizácie

Ekonomický rozvoj a riadenie obcí

- Nedostatok financií na rozvojové projekty
- Nezáujem občanov o veci verejné
- Zánik spolkov
- Zánik malých obcí a obcí s prevahou seniorov

PLÁN ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA
LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUČOV

- Aktívna a trvalá propagácia obcí a ich atraktivita a možností všetkými prostriedkami
- Podpora rozvoja spolkov a prostredníctvom nich aj propagácia folklórnych tradícií
- Zvýšenie atraktívnosti a využiteľnosti verejných priestranstiev
- Zlepšenie čistoty verejných priestranstiev

Zdroj: vlastné spracovanie

Tabuľka Kontrolný zoznam pre hodnotenie možných rizík

DRUH RIZIKA	OBJEKT RIZIKA	ZDROJ RIZIKA	NEŽIADUCE DÔSLEDKY	PRAVDEPODOBNOSŤ
Individuálne	obce	Nezáujem obyvateľov o realizáciu aktivít v Pláne rozvoja obcí	Nenaplnenie vízie a priorit Plánu rozvoja obcí	veľmi nízka
Technické	obce	Nedostatočná technická infraštruktúra	Zhoršenie životného prostredia a podmienok pre pestovanie viniča	stredná
Ekologické	obce	Identifiácia starých envirozátiaží	Zhoršenie životného prostredia	nízka
Sociálne	obce	Nedostatočné uplatnenie	Migrácia obyvateľov	stredná/nízka
Ekonomické	obce	Stagnovanie vinárstva	Zvyšovanie nezamestnanosti	stredná

Zdroj: vlastné spracovanie

B. STRATEGICKÁ ČASŤ

18. VYMEDZENIE POJMOV

18.1 Vízia obcí

Teória definuje víziu ako želanú predstavu obyvateľov obcí a ich reprezentantov o budúcnosti, o ideálnom stave. Je veľmi dôležité pre rozvoj obcí mať spoločnú predstavu o budúcnosti, pretože len vtedy je vízia nástrojom na motiváciu, ak je víziou spoločnou. Formulácia rozvojovej vízie je úvodným krokom pri tvorbe strategickej časti dokumentu. K naplneniu tejto vízie by malo smerovať spracovanie samotnej stratégie a z nej vyplývajúcej realizácie konkrétnych rozvojových projektov v nadväznosti na finančný rámec.

18.2 Priority, ciele

Okrem vízie je potrebné v tejto časti identifikovať jednotlivé ciele a formulovať hlavné priority - problémové oblasti. Každá priorita je vymedzená cieľmi, ktoré majú byť dosiahnuté realizáciou opatrení.

18.3 Opatrenia, aktivity

Naplnenie cieľov je špecifikované opatreniami. Každé opatrenie je konkretizované aktivitami, od ktorých sa odvíjajú projekty naplňujúce celú stratégiu rozvoja obcí.

PLÁN ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA **LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUČOV**

19. VÍZIA OBCÍ

Obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov v roku 2022 sú prosperujúce obce, ktoré svojou aktívnou činnosťou a rozvojom v prospech obyvateľov motivujú ľudí trvalo sa v obciach usadiť a vychovávať tu ďalšiu generáciu – čo má pozitívny vplyv na stabilizovaný demografický vývoj obcí aj celého regiónu. Obyvatelia už nemusia za prácou cestovať do zahraničia, ale vedú sa uplatniť v obciach a blízkom okolí, či regiónu. Obce majú vybudovanú kvalitnú a modernú technickú infraštruktúru ústretovú pre životné prostredie, obecné komunikácie a dostatok oddychových zón a zelene vo svojich centrách. Obyvatelia prosperujú v obnovených tradičných činnostiach, pracujú na malých farmách, v sadoch a predávajú svoje kvalitné a ekologicky nezávadné poľnohospodárske produkty na predaj obyvateľom okolia a širšieho regiónu, ale aj lokálnym spracovateľom a výrobcom potravín. Podnikateľské prostredie je sústredené na využívanie miestnych zdrojov v oblasti služieb a cestovného ruchu, zabezpečuje lepšie uspokojenie životných potrieb občanov aj návštevníkov regiónu a zároveň zachováva kvalitu životného prostredia pre budúce generácie. Obyvatelia obcí sú hrdí na svoje tradície, tešia sa záujmu návštevníkov regiónu a organizovaním pravidelných sezónnych akcií vedú do obcí prilákať stále viac turistov z blízkeho okolia aj zo vzdialenejších regiónov.

20. PRIORITY A CIELE

20.1 PRIORITA: ĽUDIA A KVALITA ŽIVOTA

Kvalita života je pojem ťažko uchopiteľný a merateľný. Kvalita života vo svojom obsahu zahŕňa environmentálne, ekonomické, sociálne, kultúrne, psychologické, duchovné a ďalšie podmienky pre zdravý a šťastný život. Z mnohých definícií, ktoré sa k tejto téme viažu vyplýva, že na kvalitu života je možné sa pozerieť subjektívne ako na spokojnosť so svojim životom a zároveň z hľadiska vonkajších faktorov ako na kvalitu životných podmienok.

Najvypuklejším problémom v obciach je zanedbateľná ponuka pracovných príležitostí. V dôsledku tohto nepriaznivého stavu je veľká časť ekonomicky aktívneho obyvateľstva bez práce a je ohrozená stratou pracovných návykov. Nie každý ekonomicky aktívny obyvateľ má odhodlanie za prácou dochádzať, alebo sa vysťahovať z regiónu. Ďalší veľký nepomer je medzi ekonomicky aktívnymi obyvateľmi ktorí pracujú v obciach a v okolí a tými, ktorí v pravidelných turnusoch odchádzajú za prácou do vzdialených regiónov a do zahraničia za lepšími možnosťami zamestnať sa. Dominantné postavenie má v obciach poľnohospodárstvo a lesníctvo. Dobré podmienky dávajú priestor pre pestovanie ekologicky nezávadných potravín. V obciach a ich okolí sa naplno dlhodobo prejavuje nezáujem investorov usadiť sa tu natrvalo a zabezpečiť ľuďom prácu aspoň v tradičných odvetviach výroby potravín a spracovania poľnohospodárskej produkcie, ale aj v iných odvetviach. Reprezentanti obcí majú v rukách málo možností a nástrojov, ako motivovať investorov a prilákať ich do plánovaných podnikateľských zón. Ochota investorov stroskotáva na nedostatočnej dopravnej, prioritne cestnej infraštruktúre, vlaková infraštruktúra neexistuje. Vplyvom migrácie ekonomicky aktívnych obyvateľov za prácou mimo obcí je ohrozená kvalita občianskej vybavenosti a využívanie predškolských zariadení.

Významným faktorom, ktorý vyvoláva tlak na kvantitatívny ale aj kvalitatívny nárast poskytovaných sociálnych i zdravotných služieb, je rastúci počet seniorov. V obciach prevažujú obyvatelia s nízkymi príjmami a minimálnymi mzdami, preto aj využívanie sociálnych služieb pre seniorov vyžaduje podporu zo strany obcí. Na druhej strane sa očakáva, že celková spoločenská váha seniorov sa vďaka ich predpokladanej vyššej vitalite a spoločenskej aktivite posilní. Preto je dôležité pripravovať podmienky pre ich aktívne zaradenie do spoločenského, ale aj ekonomického diania v obciach.

V dôsledku starnutia obcí stagnujú aj občianske aktivity a klesá záujem obyvateľov aktívne ovplyvňovať veci verejné. Na kvalitu života v obciach nepochybne vplyva aj celková spoločenská atmosféra. Celková spokojnosť obyvateľov je zároveň najlepšou propagáciou obcí a má spätný dopad na stabilizáciu aj prílev nových obyvateľov a snáď aj investícií.

GLOBALNÝ CIEĽ: STABILIZÁCIA OBCÍ

- Dosiagnúť pomerne ideálnu kombináciu pracovných príležitostí, bývania, sociálneho zázemia a príležitostí pre aktívny občiansky život tak, že sa obce stanú príťažlivými, otvorenými a vitálnymi miestami so všetkými podmienkami pre aktívny a zaujímavý život.
- Zabezpečiť trvalé zvyšovanie kvality života všetkých obyvateľov obcí.

PLÁN ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA
LOPÚCHOV, STULANY, VYŠNÝ KRUČOV

ŠPECIFICKÝ CIEĽ: ZVÝŠENIE MIERY ZAMESTNANOSTI

- Rozvíjať úsilie a aktívne využívať legislatívne aj ekonomické nástroje na motiváciu podnikateľov v oblasti služieb a cestovného ruchu využiť potenciál obyvateľov obcí a zvýšiť tak zamestnanosť a príjmy obyvateľov obcí.
- Koordinovať lokalizáciu podnikateľov v oblasti cestovného ruchu v rámci celého mikroregiónu.
- Podporovať vznik malých rodinných fariem a napomáhať propagácii predaja poľnohospodárskej produkcie „z dvora“.
- Podporovať rozvoj a propagáciu poľnohospodárskej výroby, poľovníctva, rybárstva a následných služieb v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu.
- Podporovať aktívnu politiku trhu práce vo vzťahu k dlhodobo nezamestnaným aj vo vzťahu k absolventom a podporovať rekvalifikáciu dlhodobo nezamestnaných.
- Udržať mladých ľudí v obci, vytvoriť podmienky pre imigráciu obyvateľov do obcí a podporovať stabilizáciu siete predškolských zariadení v obciach

ÚZEMNÝ CIEĽ: ZLEPŠENIE OBČIANSKEJ VYBAVENOSTI

- Budovať a rozvíjať občiansku infraštruktúru a služby.
- Prispievať k tvorbe priaznivých životných podmienok pre starších obyvateľov obcí.
- Napomáhať dôstojnému životu a zabezpečovaniu bývania aj pre nízkopříjmové a znevýhodnené skupiny obyvateľov.
- Vytvárať podmienky pre zblížovanie a výmenu skúseností medzi generáciami.
- Napomáhať rozvoju komunit a zapájaniu sa občanov do aktivít záujmových združení.
- Rozvíjať podmienky pre rozmanité kultúrne, športové, rekreačné aktivity a ďalšie zložky aktívneho trávenia voľného času, vrátane nových foriem.
- Zvýšiť záujem obyvateľov obce o veci verejné.

20.2 PRIORITA: TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA A ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Pre kvalitu života obyvateľov obcí je životne dôležitý transport médií. Vodovodné, kanalizačné a ďalšie siete musia zabezpečiť plynulé zásobovanie obyvateľov obcí potrebnými médiami a súčasne mať na zreteli ochranu a zodpovedné nakladanie so zdrojmi. Nie všetky obce majú vybudovanú, alebo dobudovanú základnú infraštruktúru. Domácnosti využívajú často zastaralé septické nádoby. Z dlhodobého hľadiska je napriek tomuto stavu nevyhnutná aj permanentná obnova a modernizácia už existujúcej technickej infraštruktúry. Pre komfort obyvateľov je dôležité mať k dispozícii systém náhradného zásobovania v prípade havárií.

Technicky vyspelá spoločnosť kladie čoraz vyššie nároky na kvalitu telekomunikačných a informačných sietí. Aj keď tieto médiá sú trhom pomerne dobre zabezpečené a zvládnuté, obce sa musia technicky pripraviť aj na aktuálnu potrebu verejnej správy implementácie e-governmentu.

Pre zabezpečenie kvality životného prostredia pre ďalšie generácie je potrebné neustále apelovať na obyvateľov obcí, aby odpad separovali. Obce majú aj záujem zabezpečiť druhotné využívanie bioodpadu v záujme udržiavania kvality pôdneho fondu, ale otázkou dňa je aj urýchlené riešenie starých ekologických záťaží.

Obce využívajú pomerne dobrú sieť dopravnej obslužnosti verejnej autobusovej a aj keď dostupnosť a mobilita v konečnom dôsledku napomáha znižovaniu rozdielov medzi regiónmi, obce dopravnú obslužnosť a jej rozvoj vedia ovplyvniť len nepriamo. V obciach narastá počet seniorov, ktorí potrebujú dochádzať za zdravotnou starostlivosťou do väčších centier a pre týchto občanov je potrebná prispôbená preprava.

PLÁN ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA **LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUČOV**

Kvalitný život v obciach je nemysliteľný bez splnenia základných podmienok kvalitného životného prostredia, charakterizovaného dostatočným množstvom zelene, rovnako ako aj verejného priestoru priateľského voči jeho užívateľom, vrátane telesne, zmyslovo postihnutých, rodičov s deťmi a iných špecifických skupín obyvateľstva. Pravidelné udržiavanie parčíkov, zelene a miestnych odpočinkových zón, ich nová tvorba a ochrana, revitalizácia zanedbaných plôch, budovanie územných systémov ekologickej stability, trvalý súlad medzi zastavaným a prírodným prostredím, rovnako ako zachovanie a ochrana kultúrno-historických prvkov, patria k významným aktivitám, ktoré obce pre svojich obyvateľov zabezpečujú.

Obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov sa nachádzajú v oblasti, kde nie je žiadna priemyselná záťaž. Napriek tomu ani tieto obce nemôžu ignorovať otázku zabezpečenia a správy budúcich zdrojov, najmä vody, energií a pôdy tak, aby kvalita života obyvateľov bola udržaná a zvyšovaná aj v budúcich rokoch. S touto ambíciou súvisí aj príprava na dlhodobé klimatické zmeny. Táto príprava závisí vo veľkej miere aj na energetickej koncepcii štátu či Európskej únie. Jednotlivé obce by však mali realizovať aj vlastné opatrenia – zvyšovať energetickú efektívnosť budov, zabezpečovať rezervné a diverzifikované zdroje energií a podobne. S klimatickými zmenami a čoraz častejšími výkyvmi počasia, ktoré sa v našich zemepisných šírkach začínajú vyskytovať musia byť obce zároveň pripravené aj na mimoriadne udalosti a havárie. Pre obce v blízkosti Tople je z tohto pohľadu dôležitá najmä protipovodňová ochrana a ochrana pred zosuvmi pôdy.

GLOBÁLNY CIEĽ: ZVYŠOVANIE KVALITY ŽIVOTA

- Zabezpečiť modernú, kapacitne aj kvalitatívne dostatočnú technickú infraštruktúru pre súčasné potreby a budúci rozvoj obcí.
- Udržiavať a zvyšovať kvalitu prostredia v obciach, vytvárať obyvateľom priateľský verejný priestor.
- Chrániť, užívať a zveľaďovať kultúrne dedičstvo a prírodné bohatstvo a zdroje s ohľadom na zachovanie pre budúce generácie.

ŠPECIFICKÝ CIEĽ: TRVALÝ ROZVOJ TECHNICKEJ INFRAŠTRUKTÚRY A SEPAROVANIA ODPADOV

- Zlepšiť technickú infraštruktúru obcí.
- Rozvíjať efektívny systém separovania odpadov a druhotného využitia biologicky rozložiteľných odpadov.
- Zabezpečiť permanentnú obnovu a modernizáciu technickej infraštruktúry, koordinovať aktivity správcov a prevádzkovateľov sietí.

ÚZEMNÝ CIEĽ: OCHRANA PRÍRODNÉHO A KULTÚRNEHO DEDIČSTVA

- Chrániť a zveľaďovať všetky prírodné zdroje a zložky životného prostredia.
- Integrované pristupovať k problematike vôd a vodného hospodárstva, predovšetkým s ohľadom na ochranu a zachovanie prírodných podmienok.
- Uskutočňovať prevenciu pred dopadmi klimatických zmien vrátane zvyšovania energetickej efektivity budov a podielu využívania obnoviteľných zdrojov energie.
- Zabezpečovať systematickú starostlivosť o zeleň a prírodné prvky, vrátane realizácie územných systémov ekologickej stability.
- Obnoviť a revitalizovať tradičné prírodné prvky v krajine.
- Chrániť architektonické hodnoty a vytvárať priateľský verejný priestor.

PLÁN ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA **LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUČOV**

20.3 PRIORITA: EKONOMICKÝ ROZVOJ A RIADENIE OBCÍ

Obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov majú v porovnaní s ostatnými regiónmi Slovenska pomerne nízku koncentráciu populácie aj v dôsledku nepriaznivého vývoja transformácie ekonomiky a zániku tradičných zamestnávateľov v širšom regióne. Pracovné príležitosti a úspešné ekonomické zázemie patria k hlavným hnacím motorom modernizácie a kvality celého regiónu. Tieto atribúty v obciach dlhodobo chýbajú. Je potrebné hľadať, podporovať a využívať potrebné nové impulzy a kreatívny potenciál miestnych podnikateľov, aby sa dosiahla želaná konkurencieschopnosť s ostatnými regiónmi. Významnú úlohu v tomto procese zohráva otvorená a transparentná činnosť manažmentu obcí a podpora poľnohospodárstva, poľovníctva, rybárstva a nadväzujúceho cestovného ruchu.

Budúcu konkurencieschopnosť a posilňovanie ekonomiky obcí je potrebné hľadať v podpore malého a stredného podnikania s využitím domácich zdrojov. Malé a stredné podnikanie je „ekonomickým motorom“ obcí. Podpora a motivácia vlastného podnikateľského zázemia, využívanie vlastných dostupných zdrojov na podnikanie a podpora a propagácia podnikateľov zamestnávajúcich obyvateľov obce a jej okolia je vysoko návratnou investíciou jednotlivých obcí. Okrem riešenia ponuky pracovných príležitostí to zvyšuje prílev finančných prostriedkov do rozpočtu obcí a následne napomáha ich rozvoju. Neopomenuteľnou skutočnosťou je aj podpora sociálnych väzieb v rodine a vzťahu obyvateľov k obci.

Cestovný ruch je jedným z efektívnych nástrojov pre reálnu stabilizáciu ekonomiky mikroregiónu. Obce sú obklopené krásnou prírodou, vodnými zdrojmi a pahorkatínovými kopcami a lesmi, čo umožňuje nenáročnú turistiku a výlety do prírody. Rozvoj cestovného ruchu v obciach je cieľený na krátkodobé oddychové aktivity, na folklórne, športové a spoločenské využitie a rozvoj cykloturistiky aj bežeckého lyžovania. Ambíciou mikroregiónu je propagovať kvalitu miestnych služieb a tradíciu pohostinnosti a spätosti s prírodou. Ako skvelá príležitosť vytvorenia nových pracovných príležitostí a podpora tradičného cestovného ruchu sa javí rozvoj malých, rodinných fariem, chov dobytka a pestovanie kvalitných poľnohospodárskych produktov. V nadväznosti na cestovný ruch aj podpora predaja ekologicky nezávadných potravín od domácich drobných poľnohospodárov je kvalitným doplnením tradičného sortimentu ponuky. Atraktívne doplnenie cestovného ruchu má potenciál aj v poľovníctve a rybolove. Pre využitie v cestovnom ruchu je vhodné modernizovať aj nevyužívané budovy niekdajších škôl. Propagáciu obcí je potrebné koordinovať v súčinnosti s celým mikroregiónom aj širším regiónom.

Skvalitňovanie riadenia obcí, zvýšenie kvality služieb poskytovaných samosprávou, znižovanie administratívnej záťaže na úradoch obcí, elektronizácia verejnej správy a územnej samosprávy sú oblasti, ktoré musia obce a ich manažment riešiť, aby samospráva mohla plniť stále náročnejšie úlohy a vytvárať podmienky pre udržanie kvality života. Zabezpečenie väčšej účasti občanov na rozhodovaní, rozvoj občianskych iniciatív a celkové zlepšenie komunikácie s obyvateľmi obcí sú oblasti, pri ktorých sa môže posilniť transparentné riadenie obcí a môže sa dospieť k väčšej aktivite občanov, ich stotožneniu sa s obcou a využiť tak občiansky potenciál pre rozvoj obcí a celého mikroregiónu.

GLOBÁLNY CIEĽ: SPOJENIE ÚSILIA SAMOSPRÁVY A PODNIKATEĽOV

- Podporovať spoluprácu medzi ekonomickými subjektmi, napomáhať vytváraniu strategických partnerstiev.
- Budovať pozíciu obcí ako ústretovej lokality pre investície v oblasti poľnohospodárstva, poľovníctva, rybárstva, podnikania v nich a podpory nových ekonomických subjektov.
- Vytvárať stimulujúcu podnikateľskú atmosféru v prospech usídľovania sa malých a stredných podnikateľov, hlavne v oblasti poľnohospodárstva a cestovného ruchu, ale aj väčších spoločností, presvedčať o výhodnosti lokality nielen vzhľadom k potenciálu vzdelanostného zázemia, ale aj okolitého regiónu.
- Spravovať obce a usmerňovať ich rozvoj efektívne a transparentne, zvyšovať kvalitu a dostupnosť služieb samosprávy v prospech občanov aj podnikateľov.
- Podporovať pozitívny vzťah občanov k obciam ich aktívnym zapájaním do rozhodovania a aktívnym reagovaním na ich potreby.

PLÁN ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA
LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUČOV

ŠPECIFICKÝ CIEĽ: ROZVOJ TRADIČNÝCH MOŽNOSTÍ PODNIKANIA

- Pripraviť ekonomické podmienky, stimuly a nástroje na podporu nových podnikateľských subjektov.
- Vysporiadať pozemky a pripraviť podmienky pre podnikateľov a drobných remeselníkov.
- Zvýšiť prístup podnikateľov k programom malého a stredného podnikania.
- Zapájať podnikateľov do možností získať nenávratné finančné príspevky na podporu podnikania v poľnohospodárstve a v tradičných remeslách a službách.
- Vytvoriť prostredie uľahčujúce rozvoj nového podnikania.
- Podporiť vznik a rozvoj služieb v cestovnom ruchu a súvisiacich služieb a propagácie tradícií.

ÚZEMNÝ CIEĽ: VYUŽÍVANIE ĽUDSKÉHO A PRÍRODNÉHO POTENCIÁLU

- Podporovať vznik komplexných služieb cestovného ruchu v nadväznosti na poľnohospodárske, poľovnícke a rybárske tradície.
- Zabezpečiť modernizáciu náučných chodníkov a cyklotrás, spájajúcich atrakcie a služby cestovného ruchu v jednotlivých obciach.
- Vytvárať podmienky pre vznik a rozvoj tradičných remeselných dvorov s kvalitnými službami, ponukou tradičných poľnohospodárskych výrobkov aj propagáciou územia a zvyklostí.
- Využiť kvalitu životného prostredia a čistotu ovzdušia a rozvíjať možnosti ozdravných a relaxačných pobytov detí, mládeže aj seniorov.
- Zachovať drobnú poľnohospodársku výrobu nezávadných potravín a výrobkov v obciach.

PLÁN ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA
LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUČOV

20.4 HIERARCHIA STRATEGICKÝCH CIEĽOV A PRIORÍT

VÍZIA	Obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov v roku 2022 sú prosperujúce obce, ktoré svojou aktívnou činnosťou a rozvojom v prospech obyvateľov motivujú ľudí trvalo sa v obciach usadiť a vychovávať tu ďalšiu generáciu – čo má pozitívny vplyv na stabilizovaný demografický vývoj obcí aj celého regiónu. Obyvatelia už nemusia za prácou cestovať do zahraničia, ale vedú sa uplatniť v obciach a blízkom okolí, či regiónu. Obce majú vybudovanú kvalitnú a modernú technickú infraštruktúru ústretovú pre životné prostredie, obecné komunikácie a dostatok oddychových zón a zelene vo svojich centrách. Obyvatelia prosperujú v obnovených tradičných činnostiach, pracujú na malých farmách, v sadoch a predávajú svoje kvalitné a ekologicky nezávadné poľnohospodárske produkty na predaj obyvateľom okolia a širšieho regiónu, ale aj lokálnym spracovateľom a výrobcami potravín. Podnikateľské prostredie je sústredené na využívanie miestnych zdrojov v oblasti služieb a cestovného ruchu, zabezpečuje lepšie uspokojenie životných potrieb občanov aj návštevníkov regiónu a zároveň zachováva kvalitu životného prostredia pre budúce generácie. Obyvatelia obcí sú hrdí na svoje tradície, tešia sa záujmu návštevníkov regiónu a organizovaním pravidelných sezónnych akcií vedú do obcí prilákať stále viac turistov z blízkeho okolia aj zo vzdialenejších regiónov.								
	PRIORITA 1 ĽUDIA A KVALITA ŽIVOTA	PRIORITA 2 TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA A ŽIVOTNÉ PROSTREDIE			PRIORITA 3 EKONOMICKÝ ROZVOJ A RIADENIE OBCÍ				
GLOBÁLNY CIEĽ	STABILIZÁCIA OBCÍ			ZVYŠOVANIE KVALITY ŽIVOTA			SPOJENIE ÚSILIA SAMOSPRÁVY A PODNIKATEĽOV		
	OPATRENIE 1.1.1	OPATRENIE 1.1.2	OPATRENIE 1.1.3	OPATRENIE 1.1.4	OPATRENIE 2.1.1	OPATRENIE 2.1.2	OPATRENIE 2.1.3	OPATRENIE 3.1.1	OPATRENIE 3.1.2
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	ZVÝŠENIE MIERY ZAMESTNANOSTI			TRVALÝ ROZVOJ TECHNICKEJ INFRAŠTRUKTÚRY A ODPADOVÉHO HOSPODÁRSTVA			ROZVOJ TRADIČNÝCH MOŽNOSTÍ PODNIKANIA		
	OPATRENIE 1.2.1	OPATRENIE 1.2.2		OPATRENIE 2.2.1		OPATRENIE 2.2.2	OPATRENIE 3.2.1	OPATRENIE 3.2.2	OPATRENIE 3.2.3
ÚZEMNÝ CIEĽ	ZLEPŠENIE OBČIANSKEJ VYBAVENOSTI			OCHRANA PRÍRODNÉHO A KULTÚRNEHO DEDIČSTVA			VYUŽÍVANIE ĽUDSKÉHO A PRÍRODNÉHO POTENCIÁLU		
	OPATRENIE 1.3.1	OPATRENIE 1.3.2	OPATRENIE 1.3.3		OPATRENIE 2.3.1	OPATRENIE 2.3.2	OPATRENIE 2.3.3		
	OPATRENIE 1.3.4	OPATRENIE 1.3.5	OPATRENIE 1.3.6	OPATRENIE 2.3.4	OPATRENIE 2.3.5	OPATRENIE 2.3.6	OPATRENIE 3.3.1	OPATRENIE 3.3.2	OPATRENIE 3.3.3

**21. ZÁPIS O VEREJNOM PREROKOVANÍ STRATEGICKEJ ČASTI PLÁNU ROZVOJA
 OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY,
 VYŠNÝ KRUČOV**

Starostovia obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany a Vyšný Kručov sa spolu so starostami ďalších obcí mikroregiónu Sekčov - Topľa sa stretli 30. 9. 2015 na spoločnom prerokovaní strategickej časti Plánu rozvoja obcí v kultúrnom dome v Raslaviciach. Stretnutie predchádzala aktívna osobná a elektronická komunikácia medzi spracovateľom a jednotlivými starostami. Na spoločnom prerokovaní starostovia súhlasili s vymedzením strategickej časti Plánu rozvoja obcí ako aj s vymedzením Priorít a Cieľov. Pre programovú časť Plánu rozvoja boli identifikované potrebné budúce aktivity, ktoré sú pre rozvoj jednotlivých obcí nevyhnutné. Starostovia obcí zaviazali spracovateľa implementovať všetky aktivity v programovej časti dokumentu.

C. PROGRAMOVÁ ČASŤ

Programová časť Programu rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov obsahuje Opatrenia a v rámci nich jednotlivé Aktivity na zabezpečenie realizácie Programu rozvoja obcí. Táto časť obsahuje podrobnejšie rozpracovanie globálnych, špecifických aj územných cieľov identifikovaných v strategickej časti dokumentu.

22. PREHĽAD OPATRENÍ A AKTIVÍT

22.1

PRIORITA 1 ĽUDIA A KVALITA ŽIVOTA

GLOBÁLNY CIEĽ: STABILIZÁCIA OBCÍ

Opatrenie 1.1.1

Využívanie ekonomických a legislatívnych nástrojov a podpora výhodných podmienok pre domácich podnikateľov a farmárov

Aktivity:

- Vysporiadanie pozemkov pre budovanie malých prevádzok a prevádzok na spracovanie poľnohospodárskej produkcie v obciach
- Vysporiadanie pozemkov pre budovanie priemyselných zón v snahe podporiť príliv priamych investorov
- Vybudovanie technickej a prístupovej infraštruktúry k centráм prevádzok a k priemyselným zónam
- Marketing obcí vo vzťahu k podnikateľom a aktívna prezentácia podnikateľských príležitostí a vhodného vzdelanostného zázemia obcí, regiónu

Opatrenie 1.1.2

Zvyšovanie kvality života obyvateľov a dostupnosti bývania v obciach

Aktivity:

- Príprava projektovej dokumentácie na bytovú výstavbu
- Vysporiadanie pozemkov pre bytovú výstavbu
- Výstavba a rekonštrukcia obecných bytov v bytových domoch
- Príprava projektovej dokumentácie na výstavbu nízkošandardných bytov
- Vysporiadanie pozemkov pre výstavbu nízkošandardných bytov
- Výstavba obecných nízkošandardných bytov v bytových domoch
- Výstavba technickej infraštruktúry pre obecné domy s bytmi a individuálne domy
- Podpora individuálnej bytovej výstavby
- Obnova a modernizácia bytového fondu za účelom energetickej efektívnosti budov
- Vytvorenie registra bývania v obciach (voľné byty, domy, stavebné pozemky)
- Motivácia prílevu nových obyvateľov a mladé rodiny daňovými úľavami, prázdninami

Opatrenie 1.1.3

Vytvorenie podmienok bezpečného života obyvateľov obcí, ochrany ich majetku aj ochrany majetku obcí

Aktivity:

- Vybudovanie a modernizácia kamerového systému vo verejných priestoroch obcí, kamerové monitorovanie centier obcí aj odľahlých častí obcí a cintorínov
- Podpora rozširovania osobných bezpečnostných signalizačných zariadení seniorov

PLÁN ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA
LOPÚCHOV, STULANY, VYŠNÝ KRUČOV

Opatrenie 1.1.4

Podpora aktívnej činnosti mimovládnych organizácií, spolkov a združení

Aktivity:

- Podpora vzniku, činnosti a inštitucionálneho rozvoja neziskových organizácií pôsobiacich v oblasti sociálnej a zdravotníckej pomoci
- Vytváranie a podpora vytvárania neziskových organizácií zaoberajúcich sa voľnočasovými aktivitami
- Vybudovanie a modernizácia komunitných centier pre marginalizovanú skupinu obyvateľov
- Materiálne zabezpečenie a podpora pravidelnej klubovej a krúžkovej činnosti žiakov a mládeže v mimovyučovacom čase
- Začlenenie seniorov do veku primeraných aktivít rozvoja obcí

ŠPECIFICKÝ CIEĽ: ZVÝŠENIE MIERY ZAMESTNANOSTI

Opatrenie 1.2.1

Rozvoj aktívnej politiky trhu práce, posilnenie sociálnej inklúzie a rovnosti príležitostí na trhu práce

Aktivity:

- Podpora informovanosti rodičov a žiakov pri výbere štúdia po ukončení základnej školy v nadväznosti na potreby trhu práce
- Poskytovanie pravidelných informácií o potrebách trhu práce aj o aktívnej politike zamestnanosti v rámci kraja a príslušných regiónov
- Poskytovanie pravidelných informácií o možnostiach vzdelávania sa s prepojením na potreby trhu práce
- Organizovanie školení, tréningov a rekvalifikačných kurzov pre nezamestnaných a ohrozených nezamestnanosťou
- Zavádzanie aktivít a inovatívnych prístupov zameraných na tých, ktorí vstupujú po prvý krát na trh práce
- Podpora zvyšovania vzdelanostnej úrovne obyvateľov s dôrazom na marginalizované skupiny obyvateľstva
- Využívanie aktívnych činností a absolventskej praxe v obciach
- Zapájanie obyvateľov do manažovania a realizácie obecných projektov

Opatrenie 1.2. 2

Zvýšenie kvalifikácie pracovnej sily vstupujúcej na trh práce

Aktivity:

- Zníženie miery predčasného ukončenia školskej dochádzky podporou prístupu ku kvalitnému predškolskému, základnému a sekundárnemu vzdelaniu
- Zlepšenie prístupu k celoživotnému vzdelávaniu, obnova zručností a spôsobilostí pracovnej sily
- Pravidelná analýza potrieb podnikateľských subjektov pôsobiacich v regióne
- Podpora vzdelávania v oblasti remeselných zručností
- Podpora odborného a remeselného vzdelávania pre ľudí zo sociálne znevýhodneného prostredia

ÚZEMNÝ CIEĽ: ZLEPŠENIE OBČIANSKEJ VYBAVENOSTI

Opatrenie 1.3.1

Budovanie zázemia sociálneho zabezpečenia v obciach

Aktivity:

- Vytvorenie a permanentná aktualizácia databázy potrieb sociálnych a zdravotníckych služieb obyvateľov obcí
- Rekonštrukcia a modernizácia nehnuteľnosti vo vlastníctve obcí za účelom poskytnutia služieb a starostlivosti seniorom
- Rekonštrukcia a modernizácia nehnuteľnosti vo vlastníctve obcí za účelom poskytnutia priestoru pre základnú zdravotnú starostlivosť

PLÁN ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA
LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUČOV

- Rekonštrukcia a modernizácia nehnuteľností vo vlastníctve obcí za účelom vytvorenia komunitných centier
- Vybudovanie, materiálne zabezpečenie a modernizácia centier poskytovania sociálnych a zdravotníckych služieb s dennou starostlivosťou (škôlka pre seniorov)
- Vybudovanie, materiálne zabezpečenie a modernizácia centra a poskytovanie kvalitných sociálnych a zdravotníckych služieb pre starších ľudí, odkázaných na stálu starostlivosť
- Vybudovanie a materiálne zabezpečenie domovov dôchodcov rodinného typu
- Vytvorenie a stabilizácia systému terénnej opatrovateľskej služby pre seniorov
- Stabilizácia systému poskytovania stravovacích služieb pre seniorov
- Zabezpečenie preventívnych opatrení pre mládež aj dospelých ohrozených drogovými a ostatnými závislosťami, podpora poradenskej činnosti a osvetu

Opatrenie 1.3.2

Modernizácia a rozvoj základnej infraštruktúry služieb

Aktivity:

- Podpora rovnomerného rozšírenia ponuky služieb a rozvoja služieb občianskej vybavenosti
- Podpora a vytváranie podmienok pre poskytovanie tradičných pekárenských a cukrárenských služieb
- Vybudovanie a modernizácia trhoviska, centra predaja miestnych poľnohospodárskych produktov, potravín a remeselných výrobkov
- Podpora odbytu miestnych poľnohospodárskych produktov „z dvora“ pre obyvateľov obcí a okolia
- Podpora odbytu miestnych remeselných výrobkov a služieb pre obyvateľov obcí a okolia
- Vybudovanie, rekonštrukcia a modernizácia domu smútku

Opatrenie 1.3.3

Stabilizácia siete predškolských a školských zariadení v obciach

Aktivity:

- Stabilizácia základných škôl (1. stupeň)
- Rozšírenie základných škôl
- Stabilizácia predškolských zariadení v obciach
- Rozšírenie kapacity a dobudovanie materských škôl
- Rekonštrukcia interiérového vybavenia a technického zázemia základných škôl
- Rekonštrukcia interiérového vybavenia a technického zázemia materských škôl
- Podpora tvorby a propagácie zaujímavých a atraktívnych vzdelávacích programov na školách
- Komunikácia a podpora komunikácie „škola – rodičia“ pri usmerňovaní ďalšieho výberu vzdelávania u žiakov
- Podpora vytvárania neziskového združenia priaznivcov školy a predškolských zariadení so samostatnou právnou subjektivitou k prijímaniu grantových prostriedkov pre rozvoj škôl a predškolských zariadení
- Organizovanie propagácie škôl aktivitami dní otvorených dverí
- Prezentácia kvality škôl a výsledkov žiakov
- Podpora propagácie škôl na web stránke
- Organizovanie propagácie predškolských zariadení aktivitami dní otvorených dverí
- Prezentácia kvality predškolských zariadení a výsledkov detí
- Podpora propagácie predškolských zariadení na web stránke obcí

Opatrenie 1.3.4

Zlepšovanie vybavenosti a podporovanie využiteľnosti škôl, zavádzanie progresívnych foriem výučby a praktických zručností

Aktivity:

- Rozširovanie a modernizácia vybavenosti škôl a predškolských zariadení
- Nákup interaktívnych didaktických pomôcok pre školy
- Podpora zavádzania vzdelávacích programov zameraných na motiváciu pre remeselné zručnosti a vzťah k poľnohospodárstvu
- Podpora výmenných pobytov žiakov s partnerskými školami v zahraničí

PLÁN ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA
LOPÚCHOV, STULANY, VYŠNÝ KRUČOV

- Podpora žiakov aktívne sa zapájať do vedomostných a športových súťaží
- Podpora modernizácie starostlivosti o deti v predškolskom veku, nákup moderných a interaktívnych hračiek
- Podpora individuálneho vzdelávania detí mimoriadne talentovaných a nadaných
- Podpora individuálneho vzdelávania detí zo znevýhodneného prostredia
- Podpora individuálneho vzdelávania v rámci integrácie žiakov so zdravotným postihnutím
- Podpora psychologicko-pedagogického poradenstva pre deti
- Podpora alternatívnych metód vyučovania
- Podpora zvyšovania kvalifikácie učiteľov a ich ďalšieho vzdelávania

Opatrenie 1.3.5

Rozvoj záujmovej činnosti, športových aktivít a kultúrnych podujatí

Aktivity:

- Podpora obyvateľov obcí v záujmovej činnosti, generačnej spolupráci a práci s deťmi
- Organizovanie pravidelných športových podujatí
- Výstavba a modernizácia športových klubov
- Nákup športového náčinia a náradia
- Výstavba, modernizácia a údržba multifunkčných ihrísk
- Výstavba, modernizácia a údržba detských ihrísk
- Výstavba, modernizácia a údržba športovo-relaxačnej zóny
- Organizovanie tradičných kultúrnych podujatí
- Výstavba, modernizácia a údržba domu kultúry
- Nákup interiérového vybavenia domu kultúry
- Výstavba, modernizácia a údržba amfiteátra pre hromadné podujatia
- Podpora prezentácie výsledkov záujmovej činnosti a tvorby doma aj v zahraničí
- Podpora aktívneho a zdravého starnutia

Opatrenie 1.3.6

Podpora miestnych kultúrnych, spoločenských a folklórnych tradícií

Aktivity:

- Ochrana, propagácia a rozvoj kultúrneho dedičstva obcí a atrakcií obcí
- Podpora a propagácia folklórnych a spoločenských podujatí a aktivít
- Podpora a propagácia poľnohospodárstva, poľovníctva, rybárstva a aktivít s nimi spojených
- Podpora a propagácia tradičnej remeselnej výroby
- Vydanie publikácie o obciach a vydávanie ďalších printových materiálov, kalendárov
- Výstavba a vybavenie Múzea tradícií – stála expozícia sedliackeho domu
- Podpora a propagácia zberateľskej činnosti dobových artefaktov

22.2

PRIORITA 2

TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA A ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

GLOBÁLNY CIEĽ: ZVYŠOVANIE KVALITY ŽIVOTA

Opatrenie 2.1.1

Zlepšovanie dopravnej infraštruktúry obcí

Aktivity:

- Výstavba, oprava a rekonštrukcia chodníkov v obciach
- Výstavba, oprava a rekonštrukcia chodníkov na cintorínoch
- Výstavba, oprava a rekonštrukcia mostov ponad malé vodné toky
- Výstavba, oprava a modernizácia parkovacích a odstavných plôch
- Výstavba, oprava a rekonštrukcia miestnych komunikácií
- Rekonštrukcia a modernizácia verejného osvetlenia
- Odstránenie bariér pre imobilných a starších občanov
- Budovanie a modernizácia bezpečnostného dopravného značenia

PLÁN ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA
LOPÚCHOV, STULANY, VYŠNÝ KRUČOV

- Budovanie spomaľovačov a regulácia rýchlosti prechádzajúcich motorových vozidiel
- Budovanie bariér na zníženie hlučnosti a prašnosti pri hlavných komunikáciách
- Budovanie bezpečnostných bariér na elimináciu nebezpečných úsekov, vybudovanie bezpečnostného zábradlia

Opatrenie 2.1.2

Rozvoj dopravnej obslužnosti obcí

Aktivity:

- Podpora posilnenia regionálnej mobility prostredníctvom prepojenia sekundárnych a terciárnych uzlov
- Zabezpečovanie dopravy seniorov do zdravotníckych zariadení
- Zabezpečovanie dopravy detí a žiakov pri dochádzke do škôl mimo obcí
- Budovanie, rekonštrukcia a modernizácia prístreškov na čakanie dopravy
- Podpora vývoja ekologicky priaznivých a nízkouhlíkových dopravných systémov a propagácia trvalo udržateľnej obecnej/regionálnej mobility
- Podpora efektívneho a komfortného prepojenia obcí s väčšími centrami verejnou dopravou
- Podpora drobných poskytovateľov verejnej dopravy
- Podpora dopravy využívajúcej alternatívne pohonné látky

Opatrenie 2.1.3

Zlepšenie vzhľadu obcí a zvyšovanie atraktivity verejných priestranstiev

Aktivity:

- Výsadba a údržba zelene v obciach s ambíciou zväčšiť celkovú plochu zelene v obciach
- Výsadba a údržba obecných parčíkov
- Modernizácia a jednotný imidž zábran, informačných tabúl a ďalšieho mobiliáru v obciach
- Inštalácia a údržba prvkov obecných mobiliárov
- Výstavba a údržba prístrešku - altánku
- Oprava a rekonštrukcia centier obcí
- Pravidelná údržba čistoty verejných priestranstiev, vrátane cintorína
- Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia oddychových zón v obciach
- Inštalovanie a obnova informačných tabúl v obciach
- Súťaž vo vzhľade domov a dvorov
- Účasť obyvateľov na projektoch utvárania verejných priestranstiev

**ŠPECIFICKÝ CIEĽ: TRVALÝ ROZVOJ TECHNICKEJ INFRAŠTRUKTÚRY
A ODPADOVÉHO HOSPODÁRSTVA**

Opatrenie 2.2.1

Výstavba, rozvoj a modernizácia technickej infraštruktúry

Aktivity:

- Podpora investícií do infraštruktúry, ktoré občanom poskytujú základné služby v oblastiach energie, životného prostredia, dopravy a informačných a komunikačných technológií
- Výstavba, rekonštrukcia, modernizácia a rozširovanie kanalizačného potrubia v obciach
- Výstavba, rekonštrukcia, modernizácia a rozširovanie čističiek odpadových vôd v obciach
- Rekonštrukcia, modernizácia a rozširovanie vodovodného potrubia v obciach
- Rekonštrukcia, modernizácia a rozširovanie plynového potrubia v obciach
- Rekonštrukcia a modernizácia obecných rozhlasov
- Propagácia nízkouhlíkových stratégií pre obce/mikroregión
- Podpora a postupné zavádzanie distribučných systémov s nízkymi úrovňami napätia
- Príprava a podpora obcí na modernizáciu a kapacitné rozširovanie rozvodu elektrickej energie
- Podpora obcí pri zavádzaní optických káblov a výstavbe televíznych a telekomunikačných prijímačov a rádiokomunikačných sietí

PLÁN ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA
LOPÚCHOV, STULANY, VYŠNÝ KRUČOV

- ❑ Podpora zabezpečenia ochrany údajov, vírusová a digitálna ochrana prevádzky sietí a služieb, bezpečnosť internetových transakcií, ako aj zabezpečenie bezpečnosti vybavenia pre konečných užívateľov

Opatrenie 2.2.2

Podpora ekologického nakladania s odpadom

Aktivity:

- ❑ Likvidácia ekologických záťaží a nelegálnych skládok odpadu
- ❑ Vybudovanie a modernizácia zberného dvora
- ❑ Nákup nových nádob pre separované komodity
- ❑ Projektová, technologická a pozemková príprava na vybudovanie skládky pre biologicky rozložiteľné odpady
- ❑ Vybudovanie a modernizácia obecnej skládky pre biologicky rozložiteľné odpady
- ❑ Organizovanie informačnej kampane na podporu individuálnych skládok biologicky rozložiteľných odpadov a domáceho kompostovania
- ❑ Podpora kompostovania a využívania bioodpadu
- ❑ Vybudovanie a modernizácia areálu na spracovanie dreveného odpadu
- ❑ Technické a strojové vybavenie areálu na spracovanie dreveného odpadu
- ❑ Rozšírenie komodít a modernizácia separovaného zberu odpadu v obciach
- ❑ Aktívna motivácia obyvateľov k separovaniu odpadu
- ❑ Osveta obyvateľov zameraná na ekologické nakladanie s odpadom
- ❑ Podpora vzdelávania a osvetu separovania odpadu u detí a žiakov

ÚZEMNÝ CIEĽ: OCHRANA PRÍRODNÉHO A KULTÚRNEHO DEDIČSTVA

Opatrenie 2.3.1

Podpora úsporného nakladania s energiami a využívanie obnoviteľných zdrojov energie

Aktivity:

- ❑ Rekonštrukcia obecných budov s ambíciou zníženia energetickej zaťaženia a úspory energií
- ❑ Podpora energetickej efektívnosti súkromných domov
- ❑ Propagácia výroby a podpora distribúcie obnoviteľných zdrojov energie
- ❑ Príprav pozemkov na výstavbu a podpora výstavby slnečných kolektorov
- ❑ Podpora využitia energie z obnoviteľných zdrojov vo verejných infraštruktúrach a v sektore bývania
- ❑ Podpora a postupné zavádzanie inteligentných distribučných systémov s nízkymi úrovňami napätia
- ❑ Osveta o možnostiach úspor energie a obnoviteľných zdrojoch energie vrátane zdrojov ich financovania
- ❑ Podpora využitia technológií k úspore energie
- ❑ Využívanie alternatívnych zdrojov energie, obzvlášť biomasy

Opatrenie 2.3.2

Ochrana podzemných a povrchových vôd

Aktivity:

- ❑ Riešenie významných potrieb investícií do sektora vodného hospodárstva s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis
- ❑ Dostavba a modernizácia kanalizačných sietí a čistiarní odpadových vôd

Opatrenie 2.3.3

Zapojenie obcí do riešenia protipovodňových opatrení a ochrany pred následkami klimatických zmien

Aktivity:

- ❑ Spolupráca obcí so zodpovednými inštitúciami na vytváranie protipovodňových opatrení
- ❑ Zabezpečovanie prevencie povodňových udalostí udržiavaním priepustnosti verejných kanálov a ostatných malých vodných tokov

PLÁN ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA
LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUČOV

- Odstraňovanie následkov povodní
- Podpora vyhradených investícií na prispôsobenie sa zmene klímy
- Zabezpečenie a podpora zabezpečenia investícií, zariadení a opatrení proti vysychaniu vody v extrémnych horúčavách
- Zabezpečenie a podpora zabezpečenia investícií, zariadení a opatrení proti zosuvom pôdy
- Propagácia investícií na riešenie osobitných rizík, zabezpečenie odolnosti proti katastrofám a vyvíjanie systémov zvládania katastrof
- Osveta obyvateľov pre zvládanie prírodných katastrof

Opatrenie 2.3.4

Revitalizácia pôdy a riečnych systémov v obciach

Aktivity:

- Obnova prirodzenej funkcie tokov
- Zlepšenie a revitalizácia obecného prostredia vrátane regenerácie opustených priemyselných (poľnohospodárskych) lokalít a zníženia miery znečistenia pôdy a vzduchu
- Zvyšovanie retenčnej schopnosti krajiny
- Zachytávanie vody v mieste jej dopadu
- Zabezpečenie prirodzenej funkcie lesa vo vzťahu k vode
- Spevňovanie brehov vodných tokov a podpora udržiavania rázu krajiny
- Údržba riečnych a potokových korýt

Opatrenie 2.3.5

Obnova a údržba poľných ciest a zelene v krajine

Aktivity:

- Spevňovanie, udržiavanie a obnova poľných ciest a ciest medzi poľnohospodárskymi pozemkami
- Budovanie a údržba odstavných plôch pre parkovanie návštevníkov fariem
- Zabezpečovanie a obnova prirodzenej funkcie lesa, stavanie hrádzok pre reguláciu vody
- Výsadba a údržba líniovej zelene pozdĺž ciest
- Údržba trávnatých plôch a neobrábanej pôdy

Opatrenie 2.3.6

Obnova a údržba historických a kultúrnych pamiatok, budov a pamätníkov

Aktivity:

- Obnova a údržba historických pamiatok
- Obnova a údržba historických budov
- Vybudovanie služieb hygienickej obslužnosti v lokalitách pamiatok
- Vybudovanie Múzea tradícií – pôvodného sedliackeho domu
- Výstavba, rekonštrukcia, modernizácia a údržba hasičskej zbrojnice

22.3

PRIORITA 3

EKONOMICKÝ ROZVOJ A RIADENIE OBCÍ

GLOBÁLNY CIEĽ: SPOJENIE ÚSILIA SAMOSPRÁVY A PODNIKATEĽOV

Opatrenie 3.1.1

Stabilizácia existujúcich podnikateľov, podpora ich rozvoja a motivácia nových podnikateľov

Aktivity:

- Vytvorenie a schválenie motivačných podmienok a obecnej legislatívy obcí pre vstup domácich malých podnikateľov a farmárov
- Vysporiadanie pozemkov a vybudovanie technickej infraštruktúry zóny pre podnikateľov
- Rekonštrukcia a podpora rekonštrukcie budov a prevádzkových priestorov, ktoré sú potrebné na zabezpečenie rozvoja podnikateľov, poľnohospodárov, remeselných dvorov a služieb

PLÁN ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA
LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUČOV

- ❑ Podpora a motivácia novo vzniknutých podnikateľov, samostatne hospodáriacich roľníkov a živnostníkov vo výrobnom, spracovateľskom a remeselnom sektore a službách dostupnými ekonomickými a legislatívnymi nástrojmi obcí
- ❑ Podpora investícií do infraštruktúry, ktoré občanom poskytujú základné služby v oblastiach energie, životného prostredia, dopravy a informačných a komunikačných technológií
- ❑ Podpora rozvoja vnútorného potenciálu, najmä malých podnikateľov a služieb vytváraním sietí, spolupráce a výmeny skúseností medzi obcami a regiónmi
- ❑ Podpora a motivácia malých a stredných podnikateľov, ktorí využívajú domáce suroviny
- ❑ Rekonštrukcia a modernizácia predajných objektov a nákup technológií a zariadení pre doplnkovú výrobu a spracovanie tradičných poľnohospodárskych produktov, materiálov a výrobkov
- ❑ Organizovanie pravidelných trhov a workshopov – vytváranie väzieb medzi malým a stredným podnikaním v regióne a kraji
- ❑ Podpora marketingu domácich podnikateľov, farmárov, poľovníkov, rybárov, remeselníkov a motivácia občanov využívať služby a nakupovať produkty a tovary od nich
- ❑ Podpora a vytváranie akčných plánov zamestnanosti na všetkých úrovniach a podpora nepretržitého rozvoja partnerských štruktúr na miestnej úrovni

Opatrenie 3.1.2

Zvyšovanie informovanosti a využívanie programov rozvoja malého a stredného podnikania

Aktivity:

- ❑ Propagácia a pravidelné informácie pre podnikateľov o možnostiach využívania grantov a programov zo štrukturálnych fondov
- ❑ Zapájanie miestnych podnikateľov do prípravy a realizácie projektov a grantov v prospech rozvoja obce a podnikateľského prostredia
- ❑ Pravidelné informácie o vzdelávacích programoch pre podnikateľov
- ❑ Pomoc obcí a podpora podnikateľov pri ich využívaní grantov a ďalších podporných programov
- ❑ Aktívna spolupráca obcí s podnikateľmi pri tvorbe ich projektov a následnej realizácii získaných programov

Opatrenie 3.1.3

Modernizácia technického a technologického zázemia obecných úradov a online dostupnosť služieb a portálov verejnej správy občanom a podnikateľom

Aktivity:

- ❑ Nákup a modernizácia technického vybavenia a notebookov pre obecné úrady
- ❑ Nákup a technické zabezpečenie informačných systémov obcí a ich úradov
- ❑ Nákup a tvorba softwaru pre komunikáciu občan – samospráva – podnikateľské subjekty
- ❑ Nákup a tvorba aplikačného softwaru na zabezpečenie elektronických služieb pre občanov v obciach
- ❑ Realizácia vzdelávacích kurzov v oblasti nových informačných technológií a aplikácie nových softwarov pre pracovníkov obcí na obecných úradoch

ŠPECIFICKÝ CIEĽ: ROZVOJ TRADIČNÝCH MOŽNOSTÍ PODNIKANIA

Opatrenie 3.2.1

Stabilizácia a rozvoj poľnohospodárskej produkcie a výroby potravín v obciach

Aktivity:

- ❑ Podpora zlepšenia a zlepšenie obhospodarovania pôdy
- ❑ Podpora rozšírenia obhospodarovanej pôdy
- ❑ Podpora rozšírenia výsadby ovocných sádov a pestovania malého kríkového ovocia
- ❑ Podpora mladých farmárov, podpora obcí pri zakladaní rodinných fariem, poľnohospodárskych dvorov a ďalších drobných podnikateľov v poľnohospodárstve
- ❑ Propagácia účinného využívania zdrojov a podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo odolné voči zmene klímy v sektoroch poľnohospodárstva a potravinárstva so zameraním na zvýšenie účinnosti využitia vody v poľnohospodárstve, zvýšenie účinnosti

PLÁN ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA
LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUČOV

využitia energie v poľnohospodárstve a pri spracovaní potravín, uľahčenie dodávok a využitia obnoviteľných zdrojov energie, vedľajších produktov, odpadov, zvyškov a iných nepotravinových surovín na účely biohospodárstva, zníženie emisií oxidu dusného a metánu z poľnohospodárstva

- Podpora sekvestrácie oxidu uhličitého v poľnohospodárstve
- Podpora obnovy a obnova, zachovanie a posilnenie ekosystémov závislých od poľnohospodárstva
- Podpora konkurencieschopnosti všetkých druhov poľnohospodárskej produkcie
- Modernizácia, oprava a budovanie poľných prístupových ciest, inžinierskych sietí a ďalšej technickej podpory pre zlepšenie výroby v poľnohospodárstve a ochrany životného prostredia
- Podpora projektov a investičných aktivít na ochranu životného prostredia a výrobu ekologicky nezávadných potravín
- Podpora pracovnej mobility a pomoc obcí zamestnať sa v poľnohospodárstve trvale alebo v sezónnych prácach ľuďom bez vzdelania a ďalším uchádzačom o zamestnanie

Opatrenie 3.2.2

Podpora rozvoja rybného hospodárstva

Aktivity:

- Podpora výstavby nových chovných zariadení a sádok
- Podpora zachovania špecifických genetických vlastností populácií chovaných miestnych línií a pôvodných línií a druhov rýb
- Podpora rozšírenia chovu rýb v sladkovodnej aquakultúre
- Obstaranie a podpora obstarania chovných sádok
- Podpora obstarania a obstaranie technológií a postupov na zlepšenie kvality chovov
- Podpora výstavby výrobných zariadení, vrátane budov
- Nákup a podpora nákupu a zavedenia technológií a postupov na zlepšenie kvality výrobkov
- Podpora výstavby a výstavba hygienicko-sanitárnych režimov
- Podpora výstavby, výstavba a obstaranie technológií na znižovanie úrovne znečisťovania životného prostredia, vypracovanie marketingových plánov, vrátane zlepšenia podmienok predaja
- Podpora výstavby a výstavba zariadení potrebných na odber, čerpanie a recirkuláciu vody, meranie prietokov vody
- Propagácia a podpora propagácie rybných výrobkov

Opatrenie 3.2.3

Stabilizácia odbytu poľnohospodárskych produktov a výrobkov a podpora remeselných dvorov a služieb

Aktivity:

- Podpora a propagácia pravidelného predaja poľnohospodárskych produktov a domácich potravín „z dvora“ v obciach a v regióne
- Podpora a propagácia predaja ovocia z ovocných sádov a malého kríkového a lesného ovocia
- Podpora a propagácia rybných produktov a špecialít
- Pravidelné organizovanie dožiniek, poľovných slávností a podujatí spojených s produkciou fariem, obecných trhov so zameraním na ochutnávku a predaj miestnych špecialít, kulinárske špeciality a nezávadné potraviny
- Marketing kvalitných poľnohospodárskych produktov vo vzťahu k obyvateľom regiónu
- Podpora konkurencieschopnosti všetkých druhov poľnohospodárskej produkcie
- Podpora integrácie primárnych výrobcov do potravinového reťazca pomocou systémov kvality, propagácie na miestnych trhoch a krátkych dodávateľských reťazcoch, skupín výrobcov a medziodvetvových organizácií
- Podpora manažmentu rizika poľnohospodárskych podnikov a fariem v obciach
- Podpora vzniku kooperačných väzieb medzi poľnohospodármi a výrobcami domácich potravín v regióne

PLÁN ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA
LOPÚCHOV, STULANY, VYŠNÝ KRUČOV

ÚZEMNÝ CIEĽ: VYUŽÍVANIE ĽUDSKÉHO A PRÍRODNÉHO POTENCIÁLU

Opatrenie 3.3.1

Rekonštrukcia infraštruktúry cestovného ruchu

Aktivity:

- Výstavba a modernizácia priestorov na stálu propagáciu a predaj farmárskej produkcie
- Výstavba a modernizácia priestorov na stálu propagáciu a predaj poľovníckej a rybárskej produkcie
- Výstavba a modernizácia remeselných dvorov a dielní na výroby tradičných produktov
- Výstavba a modernizácia výhliadky pre turistov a návštevníkov
- Výstavba a modernizácia prístupovej komunikácie k výhliadke
- Výstavba a podpora investícií do výstavby tematického zábavného parku
- Výstavba a modernizácia prístupovej komunikácie k zábavnému parku
- Výstavba a modernizácia odstavných parkovacích plôch pri zábavnom parku
- Výstavba a modernizácia ubytovacích zariadení pre podporu cestovného ruchu
- Výstavba reštaurácií
- Výbudovanie informačných a náučných tabúl v obciach a okolí so zameraním na ponuku špecialít a atrakcií v mikroregióne
- Zriadenie a obnova informačnej kancelárie
- Inštalácia medzinárodne uznávaných turistických značení atraktivít cestovného ruchu (kultúrne, technické, historické pamiatky a prírodné atraktivity)
- Výbudovanie a údržba náučných chodníkov
- Výstavba cyklotrasy
- Výstavba bežeckej lyžiarskej trate
- Podpora podnikania a vytvárania služieb v oblasti agroturistiky a aquakultúry

Opatrenie 3.3.2

Propagácia obcí

Aktivity:

- Ochrana, propagácia a rozvoj kultúrneho dedičstva obcí so zreteľom na poľnohospodárstvo, poľovníctva a rybárstvo
- Vytvorenie krátkodobého marketingového plánu a strednodobej marketingovej a komunikačnej stratégie obcí, budovanie pozitívneho mediálneho obrazu obcí
- Realizácia marketingových výstupov, pravidelná propagácia aktivít a podujatí v obciach s cieľom prilákať návštevníkov z regiónu, kraja
- Pravidelná komunikácia s regionálnymi a celoštátnymi médiami, prezentácia pozitívnych výsledkov aj zaujímavostí obcí
- Budovanie komunikačných a informačných väzieb v mikroregióne, spolupráca s obcami, mestami v oblasti komunikácie s médiami
- Podpora a rozvoj projektov medzinárodnej a cezhraničnej spolupráce
- Pravidelná účasť na regionálnych, národných aj medzinárodných veľtrhoch, obchodných misiách, odborných seminároch a konferenciách propagujúcich miestny cestovný ruch
- Vytvorenie propagačných materiálov obcí
- Budovanie imidžu obcí na základe histórie obcí, folklórnych tradícií, tvorby remeselných produktov a tradičných výrobkov, prírodných zdrojov, využitie potenciálu blízkosti hranice
- Investície do prezentácie kultúrnych aktivít (kultúrne podujatia, festivaly, prezentácie národného folklóru, zvykov a tradícií, kongresov a sympózií) a remeselných dvorov
- Podpora prezentácie príležitostí strávenia voľného času (propagácia degustácií špecialít a návštevy domácich fariem, cykloturistiky v spolupráci s okolitými obcami)

Opatrenie 3.3.3

Podpora podnikateľských aktivít a služieb v cestovnom ruchu

Aktivity:

- Podpora podnikateľov v oblasti služieb a doplnkových služieb v cestovnom ruchu
- Podpora účasti podnikateľov na výstavách a veľtrhoch cestovného ruchu doma a v zahraničí
- Prevádzkovanie malých predajných miest pre návštevníkov obcí s cieľom predaja tradičných výrobkov (ľudovo-umelecké výrobky a i.) a poľnohospodárskych produktov
- Podpora organizovania a organizovanie tradičných jarmokov a trhov

PLÁN ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA
LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUČOV

- ❑ Pravidelné informácie o využívaní dotačných programov pre podnikateľov v cestovnom ruchu
- ❑ Metodická a asistenčná podpora obcí malým a stredným podnikateľom v oblasti cestovného ruchu

23. INDIKÁTORY OPATRENÍ

Ambíciou Plánu rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany a Vyšný Kručov je v najväčšej miere naplniť jeho očakávania. Programová časť Plánu rozvoja vo svojich Opatreniach a Aktivitách presne identifikuje potreby jednotlivých obcí. Tieto Aktivity upresňujú a dopĺňajú identifikátory a ich číselné (explicitné) vyjadrenie počiatočného a želaného stavu. Indikátory podporujú oprávnenosť verejných výdavkov pre jednotlivé Opatrenia a sú zároveň aj základným faktorom pri tvorbe kritérií pre čerpanie finančnej podpory z regionálneho rozvojového fondu. Na základe súboru indikátorov priradených k jednotlivým Opatreniam je možné takto jednoducho monitorovať priebežné plnenie a realizáciu jednotlivých Aktivít.

Tabuľka Merateľné ukazovatele realizácie aktivít

OPATRENIE		MERATEĽNÝ INDIKÁTOR	MERATEĽNÝ UKAZOVATEĽ	STAV V ROKU 2015	STAV V ROKU 2022
1.1.1	Využívanie ekonomických a legislatívnych nástrojov a podpora výhodných podmienok pre domácich podnikateľov a farmárov	malé prevádzky	počet	0	4
1.1.2	Zvyšovanie kvality života obyvateľov a dostupnosti bývania v obciach	postavené obecné byty	počet	1	20
1.1.3	Vytvorenie podmienok bezpečného života obyvateľov obcí, ochrany ich majetku aj ochrany majetku obcí	kamerový systém	počet kamier	0	60
1.1.4	Podpora aktívnej činnosti mimovládnych organizácií, spolkov a združení	komunitné centrá	počet	0	4
1.2.1	Rozvoj aktívnej politiky trhu práce, posilnenie sociálnej inklúzie a rovnosti príležitosti na trhu práce	dhodobo nezamestnaní	počet	100	20
		nezamestnaní absolventi	počet	20	4
1.2.2	Zvýšenie kvalifikácie pracovnej sily vstupujúcej na trh práce	žiaci s neukončenou školskou dochádzkou	počet	19	0
1.3.1	Budovanie zázemia sociálneho zabezpečenia v obciach	kapacita škôlky pre seniorov	počet	0	45
		terénna opatrovateľská služba	počet	0	30
1.3.2	Modernizácia a rozvoj základnej infraštruktúry služieb	pekáreň, cukráreň	počet	0	2
1.3.3	Stabilizácia siete predškolských a školských zariadení v obciach	žiaci v základnej škole	počet	60	80
		deti v predškolských zariadeniach	počet	75	100
1.3.4	Zlepšovanie vybavenosti a podporovanie využiteľnosti škôl, zavádzanie progresívnych foriem výučby a praktických zručností	interaktívne učebné pomôcky	počet	6	30
1.3.5	Rozvoj záujmovej činnosti, športových aktivít a kultúrnych podujatí	multifunkčné ihrisko	počet	0	4
1.3.6	Podpora miestnych kultúrnych, spoločenských a folklórnych tradícií	Múzeum tradícií	počet	0	1
		podujatia	počet	6	20
2.1.1	Zlepšovanie dopravnej infraštruktúry obcí	opravené miestne komunikácie	m	0	1 000
2.1.2	Rozvoj dopravnej obslužnosti obcí	prístrešky na čakanie	počet	3	4

PLÁN ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA
LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUČOV

2.1.3	Zlepšenie vzhľadu obcí a zvyšovanie atraktivity verejných priestranstiev	rekonštrukcia centier	m ²	0	1 500
		rozšírenie zelene	m ²	0	2 000
2.2.1	Výstavba, rozvoj a modernizácia technickej infraštruktúry	čističky odpadových vôd	počet	0	4
2.2.2	Podpora ekologického nakladania s odpadom	odstránenie nelegálnych skládok	m ²	300	0
		obecná kompostáreň	počet	0	4
2.3.1	Podpora úsporného nakladania s energiami a využívanie obnoviteľných zdrojov energie	rekonštrukcia budov na energeticky úsporné	m ²	0	1 000
2.3.2	Ochrana podzemných a povrchových vôd	kanalizácia	m	5 200	9 300
2.3.3	Zapojenie obcí do riešenia protipovodňových opatrení a ochrany pred následkami klimatických zmien	úprava potoka, rieky	m	0	2 300
2.3.4	Revitalizácia pôdy a riečnych systémov v obciach	údržba potokových korýt	m	0	1 500
2.3.5	Obnova a údržba poľných ciest a zelene v krajine	poľné prístupové cesty	m	1 000	1 500
2.3.6	Obnova a údržba historických a kultúrnych pamiatok, budov a pamätníkov	budovy	počet	1	2
3.1.1	Stabilizácia existujúcich podnikateľov, podpora ich rozvoja a motivácia nových podnikateľov	noví podnikatelia	počet	0	6
3.1.2	Zvyšovanie informovanosti a využívanie programov rozvoja malého a stredného podnikania	nenávratné finančné prostriedky	€	0	500 000
3.1.3	Modernizácia technického a technologického zázemia obecných úradov a online dostupnosť služieb a portálov verejnej správy občanom a podnikateľom	software	počet	0	24
3.2.1	Stabilizácia a rozvoj poľnohospodárskej produkcie a výroby potravín v obciach	samostatne hospodáriaci roľníci	počet	7	20
3.2.2	Podpora rozvoja rybného hospodárstva	Plochy chovu rýb	m ²	0	600
3.2.3	Stabilizácia odbytu poľnohospodárskych produktov a výrobkov a podpora remeselných dvorov a služieb	predajcovia produktov a výrobkov	počet	0	20
3.3.1	Rekonštrukcia infraštruktúry cestovného ruchu	ubytovacie zariadenie	počet	0	4
		stravovacie zariadenie	počet	0	4
3.3.2	Propagácia obcí	propagačný materiál	počet	0	5
3.3.3	Podpora podnikateľských aktivít a služieb v cestovnom ruchu	podnikatelia v službách cestovného ruchu	počet	0	4

Zdroj: vlastné spracovanie

D. REALIZAČNÁ ČASŤ

Realizačná časť Plánu rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany a Vyšný Kručov identifikuje manažment riadenia, popisuje organizačné zabezpečenie realizácie Aktivít, systém monitorovania a hodnotenia plnenia Programu rozvoja obcí, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obcí formou akčných plánov. Aj keď je Plán rozvoja obcí spoločným dokumentom pre všetky šesť obcí, manažment Plánu zabezpečuje každá obec individuálne pre seba a svoje potreby.

24. MANAŽMENT PLÁNU ROZVOJA OBCÍ

Obecné zastupiteľstvo

jednotlivých obcí je najvyšším orgánom riadenia a realizácie Plánu rozvoja tej-ktorej „svojej“ obce. Schvaľuje Plán rozvoja obcí, jeho aktualizáciu a aktualizáciu jeho častí a schvaľuje hodnotiacu správu realizácie. Vymedzuje činnosť pri operatívnom riadení Plánu rozvoja obce a menuje členov Riadiacej skupiny a členov Pracovných skupín pre jednotlivé problémové oblasti.

Obecné zastupiteľstvo ďalej: kontroluje dosahovanie stanovených cieľov, pravidelne sleduje a hodnotí výsledky implementácie, schvaľuje partnerstvá územnej spolupráce s orgánmi a inštitúciami všetkých oblastí spoločensko-ekonomického a kultúrneho života, ktoré realizáciou svojich rozvojových aktivít prispievajú k napĺňaniu cieľov Plánu rozvoja. Schvaľuje a koordinuje partnerstvá územnej spolupráce aj s podnikateľskými subjektmi, zamestnávateľmi a s neziskovým sektorom za účelom naplnenia Aktivít Plánu rozvoja obcí. Má na zreteli vyvážený rozvoj územia.

V prípade, že niektorá z obcí chce zásadným spôsobom zmeniť víziu, Priority alebo Ciele spoločného Plánu rozvoja obcí, alebo inak významne zmeniť spoločný Plán rozvoja obcí je potrebné pre takúto zmenu Plánu prijať spoločný konsenzus medzi všetkými obecnými zastupiteľstvami. Významnú úlohu tu majú starostovia jednotlivých obcí, ktorí vedú rokovania smerujúce k spoločnému konsenzu.

Starosta

tej-ktorej obce je koordinátorom a manažérom realizácie Plánu rozvoja obcí vo „svojej“ obci. Zvoláva pravidelné stretnutia k Plánu rozvoja, navrhuje obecnému zastupiteľstvu na schválenie jednotlivé námety a podnety na realizáciu projektov.

Starostovia obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany a Vyšný Kručov spoločne koordinujú realizáciu takých aktivít, ktoré presahujú územie jednej obce, alebo význam jednej obce a ovplyvňujú rozvoj širšieho mikroregiónu.

Riadiaca skupina

plní funkciu poradného a iniciatívneho orgánu obecného zastupiteľstva v otázkach Plánu rozvoja. Je zložená z troch členov, ktorých zvolilo obecné zastupiteľstvo. Dohliada a zabezpečuje trvalo udržateľný hospodársky rozvoj, sociálny rozvoj a územný rozvoj obce prostredníctvom Plánu rozvoja a Akčných plánov. V súčinnosti s obecným zastupiteľstvom pripravila víziu, stratégiu, aktivity strategického rozvoja „svojej“ obce, spolupôsobí pri koordinácii spolupráce s externým prostredím na vypracovaní Plánu rozvoja.

Riadiaca skupina ďalej: analyzuje potreby, ktoré sa plánujú prefinancovať z príspevkov na projekty, sleduje výzvy na predkladanie žiadostí, legislatívu, pravidlá, pri príprave spolupracuje s externým prostredím, vytvára podmienky pre realizáciu projektov, monitoruje priebeh realizácie projektov, zúčastňuje sa na kontrole práce na projektoch, kontroluje práce na realizácii projektov a hodnotí ukončené projekty. Sleduje legislatívu a pravidlá pre čerpanie fondov EÚ a grantov, komunikuje s riadiacim orgánom. Vede databázy kontaktov, vede prehľad o organizáciách tretieho sektora a podnikateľoch.

Pracovné skupiny

sú vytvorené k jednotlivým problémovým oblastiam Plánu rozvoja obcí. Pripravujú na prerokovanie vymedzenie prioritných projektov, plán ich realizácie, využitie zdrojov financovania, plán dofinancovania projektu, hodnotenie realizácie a dopadu projektov a iné. Pracovné skupiny sú zložené z odborníkov na jednotlivé problémové oblasti. Členov pracovnej skupiny schvaľuje jednotlivé obecné zastupiteľstvo.

Realizácia Plánu rozvoja obcí vyžaduje systematickú prácu, stanovenie priorít, rozloženie financovania, získavanie úverov a cudzích zdrojov a sledovanie výziev jednotlivých riadiacich orgánov pre eurofondy. Odporúča sa zriadenie plateného zamestnanca pre všetkých šesť obcí za účelom získavania externých nenávratných prostriedkov, administrovanie eurofondov, komunikáciu s verejným obstarávateľom či stavebným dohľadom. Zriaďovanie ďalších orgánov v súvislosti s Plánom rozvoja obcí je bezpredmetné.

25. MONITOROVANIE A HODNOTENIE PLÁNU ROZVOJA OBCÍ

Medzi kľúčové činnosti a procesy nevyhnutné pre správne zabezpečenie implementácie Plánu rozvoja obcí patria aj **monitorovanie a hodnotenie** na úrovni programu ako celku aj jednotlivých aktivít.

Základom aktuálneho prístupu v oblasti monitoringu a hodnotenia je dôraz kladený na jasné definovanie cieľov a orientácia na výsledky. Premenu plánovaných vstupov, výstupov a výsledkov na skutočné vstupy, výstupy a dosiahnuté výsledky prostredníctvom výberu a implementácie aktuálnych projektov možno pozorovať v reálnom čase pomocou monitorovacích mechanizmov.

Monitorovanie, ktorého dominantným nástrojom sú merateľné ukazovatele, je zamerané predovšetkým na sledovanie efektivity implementačných a riadiacich mechanizmov Plánu a na dosahovanie cieľov Plánu. Na rozdiel od vstupov a výstupov, skutočne dosiahnutý výsledok je okrem realizácie Plánu daný aj externými faktormi mimo dosahu Plánu. Externé faktory môžu mať na dosahovanie výsledku minimálny ale aj výraznejší vplyv. Práve preto je pri tvorbe Plánu kľúčové identifikovať pokiaľ možno všetky faktory, ktoré môžu ovplyvniť dosahovanie zvoleného výsledku a rozhodnúť, ktoré z nich budú predmetom Plánu. Z tohto dôvodu je určenie celkového skutočne dosiahnutého výsledku t.j. reálneho dopadu Plánu na zmenu sociálno-ekonomickej reality možné len na základe vykonania hodnotenia dopadov.

Dopady nie sú merané prostredníctvom ukazovateľov, ale vhodne zvolenými metódami hodnotenia. Hodnotenie vychádza z údajov získaných na základe monitorovania, kombinuje ich s ďalšími údajmi a poskytuje pridanú hodnotu pre proces rozvoja. Monitorovanie aj hodnotenie zabezpečujú všetky subjekty zúčastnené na riadení Plánu rozvoja obcí v rozsahu zadefinovaných úloh a zodpovedností.

25.1 MONITOROVANIE PLÁNU ROZVOJA OBCÍ

Úlohou obcí a ich manažmentu je pravidelné monitorovanie a vyhodnocovanie plnenia Plánu rozvoja. Hlavným cieľom monitorovania je pravidelné sledovanie realizácie Opatrení a Aktivít Plánu rozvoja s využitím systému merateľných ukazovateľov. Výstupy z monitorovania zabezpečujú pre manažment vstupy pre rozhodovanie za účelom zlepšenia implementácie Plánu rozvoja, vypracovávanie priebežných správ a záverečnej správy o realizácii Plánu rozvoja.

Monitorovanie na úrovni Priorít a Cieľov Plánu rozvoja ako celku bude zabezpečovať **Riadiaca skupina**. Údaje získané v procese monitorovania predstavujú významný zdroj informácií pre riadenie Plánu rozvoja a pre prijímanie rozhodnutí obecného zastupiteľstva, či je potrebné Plán rozvoja aktualizovať, meniť alebo dopĺňať. Zároveň sú tieto údaje využívané v procese priebežného hodnotenia Plánu rozvoja. Monitorovanie prebieha na základe systému merateľných ukazovateľov definovaných v predchádzajúcej časti Plánu rozvoja. Riadiaca skupina využíva informácie monitorovania Priorít a Cieľov ako podklad pre priebežné hodnotenie Plánu rozvoja, samostatnú monitorovaciu správu Priorít a Cieľov nepripravuje.

V súvislosti s implementáciou Plánu rozvoja je monitorovanie na úrovni individuálnych projektov (aktivít) zabezpečované zodpovednými projektovými manažermi. Na rozdiel od monitorovania Priorít a Cieľov tuto je potrebné pravidelne pripravovať a schvaľovať monitorovaciu správu. Harmonogram prekladania monitorovacej správy vyplýva z každého realizovaného projektu individuálne. Monitorovacia správa má spravidla aj predpísanú štruktúru a povinné náležitosti podľa pokynov v projekte.

25.2 HODNOTENIE PLÁNU ROZVOJA OBCÍ

Hodnotenie predstavuje proces, ktorý systematicky skúma prínos z realizácie Plánu rozvoja, jeho súlad s Cieľmi stanovenými v Pláne rozvoja, analyzuje účinnosť realizovaných procesov, vhodnosť nastavenia jednotlivých Opatrení a Aktivít a pripravuje odporúčania na zvýšenie ich efektívnosti. Počas platnosti Plánu rozvoja obcí sa odporúča vykonávať priebežné hodnotenia a po ukončení platnosti Plánu rozvoja vykonať následné hodnotenie. Výsledky hodnotenia Plánu rozvoja sa zverejnia podľa platnej legislatívy.

Pri hodnotení Plánu rozvoja je potrebné prihliadať na skutočnosť, že stratégiu Plánu rozvoja obcí pripravovali reprezentanti obcí v určitom reálnom čase a v súlade so svojimi programovými vyhláseniami a predstavami v reálnom čase. Nie všetky ambície ostávajú vplyvom času a rozvoja

PLÁN ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA **LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUČOV**

aktuálne a reálne, nie všetky aktivity ostávajú prioritné a nie všetky ciele je možné zrealizovať. Niektoré aktivity môžu vychádzať z momentálnej situácie v obci, pričom s odstupom času sa môžu javiť ako málo významné. Plán rozvoja obcí nie je dogma a nie je to nemenný materiál, je to vytýčenie dlhodobých Priorít a Cieľov obcí z pohľadu väčšinových záujmov a poradia financovania. Obecné zastupiteľstvá môžu tento materiál dopĺňať a aktualizovať.

Priebežné hodnotenie je séria hodnotení, ktorých cieľom je kontinuálne počas implementácie Plánu rozvoja skúmať rozsah, do akého sa využili prostriedky, skúmať efektívnosť a účinnosť plánovania a sociálno-ekonomický dopad. Zároveň identifikuje faktory, ktoré prispeli k úspechu alebo neúspechu implementácie Plánu rozvoja vrátane udržateľnosti a identifikovania vhodných postupov. Hodnotenie sa vykonáva systematicky a priebežne počas celého trvania Plánu až po predloženie Záverečnej správy Plánu. Priebežné hodnotenia sa odporúča vykonávať raz ročne, minimálne raz za dva roky. Hodnotiace obdobie je obdobie od 1. januára do 31. decembra príslušného roka. Správu z hodnotenia predkladá Riadiaca skupina obecnému zastupiteľstvu najneskôr do 6 mesiacov po uplynutí príslušného hodnotiaceho obdobia. Základnými podkladmi pre prípravu hodnotenia sú monitorovacie správy Priorít a Cieľov aj monitorovacie správy projektov realizovaných v rámci príslušného Plánu rozvoja. Výsledky hodnotenia sú podkladom pre rozhodnutie obecného zastupiteľstva pri ďalšom riadení realizácie Plánu rozvoja za účelom dosiahnuť žiaduci pokrok smerom k naplneniu hlavných priorít a cieľov. Výstupom priebežného hodnotenia je **Hodnotiaca správa**.

Následné hodnotenie Plánu rozvoja skúma rozsah, v akom sa využili zdroje, účinnosť a efektívnosť programovania a sociálno-ekonomický vplyv na rozvoj obce. Následné hodnotenie určí faktory, ktoré prispeli k úspechu alebo neúspechu vykonávania Plánu rozvoja ako celku a identifikuje osvedčené postupy. Výstupom následného hodnotenia je **Záverečná správa o hodnotení Plánu rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stulany a Vyšný Kručov**. Hodnotiace obdobie pri následnom hodnotení predstavuje obdobie celej realizácie Plánu rozvoja. Vypracovanie Záverečnej správy zabezpečí Riadiaca skupina, ktorá ju do 6 mesiacov od ukončenia platnosti Plánu rozvoja predkladá obecnému zastupiteľstvu na vedomie.

Hodnotiaca správa a Záverečná správa o hodnotení nemajú predpísanú presnú formu, k náležitostiam správ patrí: aké obdobie hodnotí, akú úroveň Plánu hodnotí (Ciele, Opatrenia, Aktivity), aký bol očakávaný, želateľný výsledok, plánovaný termín realizácie, rozpočet vnútorných aj externých zdrojov a aký je skutočný výsledok. Správa by mala v závere analyzovať dôvody nesplnených očakávaní a navrhnúť efektívny spôsob nápravy – aktualizáciu Plánu rozvoja, v prípade ukončenia jeho platnosti navrhnúť pri ďalšom schvaľovaní iné priority a ciele. Zo správy má byť zrejmé kto ju pripravil, na základe akého monitorovania a ďalších vstupných informácií. Správu berie obecné zastupiteľstvo na vedomie.

Tabuľka Časový harmonogram monitorovania a hodnotenia Plánu rozvoja obcí

HODNOTENIE	ČASOVÝ PLÁN	PERIODICITA/DŮVODY
PRIEBEŽNÝ MONITORING	2016, 2017, 2019, 2021	z dôvodu aktualizácie Plánu rozvoja
OPERATÍVNY MONITORING	podľa realizácie projektov	
PRIEBEŽNÉ HODNOTENIE ČASTI PLÁNU ROZVOJA	2016, 2017, 2019, 2021	
AD HOC MIMORIADNE HODNOTENIE	podľa potreby	pri značnom odklone od stanovených priorít a potreby iných cieľov
ZÁVEREČNÉ HODNOTENIE	v závere platnosti Plánu rozvoja	

Zdroj: vlastné spracovanie

26. KOMUNIKÁCIA PLÁNU ROZVOJA

Starostovia ako reprezentanti obcí budú dohliadať na zverejnenie hodnotiacich správ pre obyvateľov a ďalšie zainteresované subjekty na verejnej časti obecného zastupiteľstva „svojej“ obce a prostredníctvom web stránky samosprávy obce, aby mala verejnosť pravidelné priebežné informácie o stave implementácie Plánu rozvoja, o realizácii prebiehajúcich projektov ako aj informácie

PLÁN ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA
LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUČOV

o možnostiach získania nenávratných finančných prostriedkov v rámci partnerstva s obcou. Za komunikáciu s poslancami aj s verejnosťou je zodpovedný starosta obce.

27. AKČNÝ PLÁN NA ROKY 2016 - 2017

Tabuľka Akčný plán 2016 – 2017

OPATRENIE, AKTIVITA	TERMIN (ROK)	ZODPOVEDNÝ	FINANCOVANIE
PRIORITA 1			
OPATRENIE 1.1.2			
Zvyšovanie kvality života obyvateľov a dostupnosti bývania v obciach			
Aktivita Výstavba technickej infraštruktúry pre obecné domy s bytmi a individuálne domy	2016 - 2018	obec Koprivnica, starosta	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
Aktivita Výstavba a rekonštrukcia obecných bytov v bytových domoch	2016 - 2018	obec Koprivnica, starosta	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
OPATRENIE 1.1.3			
Vytvorenie podmienok bezpečného života obyvateľov obcí, ochrany ich majetku aj ochrany majetku obcí			
Aktivita Vybudovanie a modernizácia kamerového systému vo verejných priestoroch obcí, kamerové monitorovanie centier obcí aj odľahlých častí obcí a cintorínov	2016 - 2017	obce Abrahámovce, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov, starostovia	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
OPATRENIE 1.3.1			
Budovanie sociálneho zázemia v obciach			
Aktivita Vybudovanie, materiálne zabezpečenie a modernizácia primerane diverzifikovaných centier poskytovania sociálnych a zdravotníckych služieb s dennou starostlivosťou	2016	obce Abrahámovce, Koprivnica, starostovia	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
OPATRENIE 1.3.4			
Zlepšovanie vybavenosti a podporovanie využiteľnosti škôl, zavádzanie progresívnych foriem výučby a praktických zručností			
Aktivita Nákup interaktívnych didaktických pomôcok pre školy	2016 - 2017	obce Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, starostovia	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
Aktivita Rozširovanie a modernizácia vybavenosti škôl a predškolských zariadení	2016 - 2017	obce Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, starostovia	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
OPATRENIE 1.3.5			
Rozvoj záujmovej činnosti, športových aktivít a kultúrnych podujatí			
Aktivita Výstavba, modernizácia a údržba multifunkčných ihrísk	2016-17	obce Koprivnica, Stuľany, Vyšný Kručov,	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných

PLÁN ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA
LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUČOV

		starostovia	prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
Aktivita Výstavba, modernizácia a údržba detských ihrísk	2016 - 2017	obce Koprivnica, Stuľany, Vyšný Kručov, starostovia	grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
Aktivita Výstavba, modernizácia a údržba domu kultúry	2017	obce Koprivnica, Vyšný Kručov, starostovia	grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
Aktivita Nákup interiérového vybavenia domu kultúry	2017	obec Vyšný Kručov, starosta	grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
PRIORITA 2			
OPATRENIE 2.1.1 Zlepšovanie dopravnej infraštruktúry obcí			
Aktivita Výstavba, oprava a rekonštrukcia miestnych komunikácií a chodníkov, mostov a lávok	2016 - 2017	obce Abrahámovce, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov, starostovia	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
Aktivita Výstavba, oprava a modernizácia parkovacích a odstavných plôch	2016 - 2017	obce Abrahámovce, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov, starostovia	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
Aktivita Rekonštrukcia a modernizácia verejného osvetlenia	2017	obec Abrahámovce, starosta	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
Opatrenie 2.1.2 Rozvoj dopravnej obslužnosti obcí			
Aktivita Budovanie, rekonštrukcia a modernizácia prístreškov na čakanie dopravy	2017	obce Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, starostovia	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
OPATRENIE 2.1.3 Zlepšenie vzhľadu obcí a zvyšovanie atraktivity verejných priestranstiev			
Aktivita Rekonštrukcia centier obcí	2017	obce Abrahámovce, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov, starostovia	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
Aktivita Výsadba a údržba zelene v obciach	2017	obce Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, starostovia	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%

PLÁN ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA
LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUČOV

OPATRENIE 2.2.1 Výstavba, rozvoj a modernizácia technickej infraštruktúry			
Aktivita Výstavba, rekonštrukcia, modernizácia a rozširovanie kanalizačného potrubia v obciach	2016 - 2017	obce Abrahámovce, Koprivnica, Stuľany, starostovia	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
Aktivita Výstavba, rekonštrukcia, modernizácia a rozširovanie čističiek odpadových vôd v obciach	2016 - 2017	obce Abrahámovce, Koprivnica, Stuľany, starostovia	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
Aktivita Rekonštrukcia, modernizácia a rozširovanie vodovodného potrubia v obciach	2016 - 2017	obce Koprivnica, Lopúchov, starostovia	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
OPATRENIE 2.3.1 Podpora úsporného nakladania s energiami a využívanie obnoviteľných zdrojov energie			
Aktivita Znižovanie spotreby energie v obecných objektoch, budovách a súkromných domoch	2016 - 2017	obce Abrahámovce, Koprivnica, Stuľany, starostovia	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
OPATRENIE 2.3.3 Zapojenie obcí do riešenia protipovodňových opatrení a ochrany pred následkami klimatických zmien			
Aktivita Zabezpečovanie prevencie povodňových udalostí udržiavaním priepustnosti verejných kanálov a ostatných malých vodných tokov	2017	obce Lopúchov, Vyšný Kručov, starostovia	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
Opatrenie 2.3.6 Obnova a údržba historických a kultúrnych pamiatok, budov a pamätníkov			
Aktivita Výstavba, rekonštrukcia, modernizácia a údržba hasičskej zbrojnice	2016 - 2017	obce Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, starostovia	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
PRIORITA 3			
OPATRENIE 3.1.3 Modernizácia technického a technologického zázemia obecných úradov a online dostupnosť služieb a portálov verejnej správy občanom a podnikateľom			
Aktivita Nákup a modernizácia technického vybavenia a notebookov na obecných úradoch	2016 - 2017	obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov, starostovia obcí	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
Aktivita Nákup a tvorba softwaru pre komunikáciu občan – samospráva – podnikateľské	2016 - 2017	obce Abrahámovce, Buclovany,	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných

PLÁN ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA
LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUČOV

subjekty		Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov, starostovia obcí	prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
OPATRENIE 3.3.1 Rekonštrukcia infraštruktúry cestovného ruchu			
Aktivita Výstavba cyklotrasy	2016	obec Abrahámovce, starosta	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%

Zdroj: obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov, 2015

E. FINANČNÁ ČASŤ

Zdroje financovania Cieľov, Opatrení a Aktivít, definovaných v Pláne rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov tvoria dôležitú časť dokumentu. Finančný plán je reálnym odrazom schopnosti obcí realizovať konkrétne Aktivity a tým aj životaschopnosti celého dokumentu. Náročnosť viacerých plánovaných aktivít predpokladá viaczdrojové financovanie.

Aktuálna legislatíva umožňuje pre regionálny rozvoj využívať okrem vlastných zdrojov (rozpočet obce) aj zdroje zo štátneho rozpočtu vrátane finančných prostriedkov z rozpočtových kapitol ministerstiev, zo štátnych účelových fondov, z prostriedkov fyzických osôb, z prostriedkov právnických osôb, z úverov a príspevkov medzinárodných organizácií i ďalších subjektov. Doplnkovým zdrojom sú finančné prostriedky z Európskej únie.

Plán rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov je rozvojovým dokumentom obcí. Obce v nadväznosti na strategickú, programovú aj finančnú časť tohto dokumentu každoročne pripravujú svoj rozpočet (jednoročný aj viacročný) tak, aby bola každá jednotlivá obec pripravená finančne zvládnuť plánované aktivity, aj v súvislosti s Akčným plánom na daný rok a s využitím možností externých zdrojov. Plán rozvoja obcí je strednodobým rozvojovým dokumentom. Obce pri jeho schvaľovaní zoberajú do úvahy fakt, že z dôvodu strednodobosti (do roku 2022) nie je možné finančnú časť plánovaných aktivít čo do objemu plánovaných finančných prostriedkov presne vymedziť, len rámcovo predpokladať. Spresňujúci finančný plán je preto dynamicky sa vyvíjajúcou časťou Plánu rozvoja obcí. Do jeho finálnej podoby vstupujú viaceré faktory, predovšetkým miera inflácie a vývoj cien prác a tovarov všeobecne. Obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov sa každoročne budú zodpovedne v rámci prípravy rozpočtu obcí venovať aj rozsahu objemu kapitoly pre aktivity vyplývajúce z Plánu rozvoja obcí. Finančné manažovanie aktivít tak bude každoročne pripravené v reálnom objeme možností a potrieb. Zodpovedný prístup s ambíciou naplniť očakávané Ciele Plánu rozvoja deklarujú obce rámcovým rozpočtom k jednotlivým Opatreniam.

OPATRENIE	TERMÍN REALIZÁCIE	CELKOVÝ OBJEM*	VLASTNÉ ZDROJE	VEREJNÉ ZDROJE*	ÚVEROVÉ ZDROJE*	SÚKROMNÉ ZDROJE*
1.1.1 Využívanie ekonomických a legislatívnych nástrojov a podpora výhodných podmienok pre domácich podnikateľov a farmárov	2018 - 2022	100 000	max. 5%	95 000	0	0
1.1.2 Zvyšovanie kvality života obyvateľov a dostupnosti bývania v obciach	2016 - 2018	600 000	max. 5%	570 000	0	0
1.1.3 Vytvorenie podmienok bezpečného života obyvateľov obcí, ochrany ich majetku aj ochrany majetku obcí	2016 - 2020	200 000	max. 5%	190 000	0	0

PLÁN ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA
LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUČOV

1.1.4 Podpora aktívnej činnosti mimovládnych organizácií, spolkov a združení	2018 - 2022	50 000	max. 5%	47 500	0	0
1.2.1 Rozvoj aktívnej politiky trhu práce, posilnenie sociálnej inklúzie a rovnosti príležitostí na trhu práce	2018 - 2022	50 000	max. 5%	47 500	0	0
1.2.2 Zvýšenie kvalifikácie pracovnej sily vstupujúcej na trh práce	2018 - 2022	50 000	max. 5%	47 500	0	0
1.3.1 Budovanie zázemia sociálneho zabezpečenia v obciach	2016 - 2020	300 000	max. 5%	285 000	0	0
1.3.2 Modernizácia a rozvoj základnej infraštruktúry služieb	2020 - 2022	100 000	max. 5%	95 000	0	0
1.3.3 Stabilizácia siete predškolských a školských zariadení v obciach	2018 - 2020	200 000	max. 5%	190 000	0	0
1.3.4 Zlepšovanie vybavenosti a podporovanie využiteľnosti škôl, zavádzanie progresívnych foriem výučby a praktických zručností	2016 - 2018	60 000	max. 5%	57 000	0	0
1.3.5 Rozvoj záujmovej činnosti, športových aktivít a kultúrnych podujatí	2016 - 2022	900 000	max. 5%	855 000	0	0
1.3.6 Podpora miestnych kultúrnych, spoločenských a folklórnych tradícií	2018 - 2022	100 000	max. 5%	95 000	0	0
2.1.1 Zlepšovanie dopravnej infraštruktúry obcí	2016 - 2020	1 800 000	max. 5%	1 710 000	0	0
2.1.2 Rozvoj dopravnej obslužnosti obcí	2017 - 2018	90 000	max. 5%	85 500	0	0
2.1.3 Zlepšenie vzhľadu obcí a zvyšovanie atraktivity verejných priestranstiev	2017 - 2020	600 000	max. 5%	570 000	0	0
2.2.1 Výstavba, rozvoj a modernizácia technickej infraštruktúry	2016 - 2018	2 400 000	max. 5%	2 280 000	0	0
2.2.2 Podpora ekologického nakladania s odpadom	2018 - 2022	150 000	max. 5%	142 500	0	0
2.3.1 Podpora úsporného nakladania s energiami a využívanie obnoviteľných zdrojov energie	2016 - 2018	1 500 000	max. 5%	1 425 000	0	0
2.3.2 Ochrana podzemných a povrchových vôd	2017 - 2018	300 000	max. 5%	285 000	0	0
2.3.3 Zapojenie obcí do riešenia protipovodňových opatrení a ochrany pred následkami klimatických zmien	2017 - 2018	900 000	max. 5%	855 000	0	0
2.3.4 Revitalizácia pôdy a riečnych systémov v obciach	2018 - 2022	300 000	max. 5%	285 000	0	0
2.3.5 Obnova a údržba poľných ciest a zelene v krajine	2019 - 2020	60 000	max. 5%	57 000	0	0
2.3.6 Obnova a údržba historických a kultúrnych pamiatok, budov a	2016 - 2020	300 000	max. 5%	285 000	0	0

PLÁN ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA
LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUCHOV

pamätníkov						
3.1.1 Stabilizácia existujúcich podnikateľov, podpora ich rozvoja a motivácia nových podnikateľov	2018 - 2020	60 000	max. 5%	57 000	0	0
3.1.2 Zvyšovanie informovanosti a využívanie programov rozvoja malého a stredného podnikania	2018 - 2020	60 000	max. 5%	57 000	0	0
3.1.3 Modernizácia technického a technologického zázemia obecných úradov a online dostupnosť služieb a portálov verejnej správy občanom a podnikateľom	2016 - 2017	400 000	max. 5%	380 000	0	0
3.2.1 Stabilizácia a rozvoj poľnohospodárskej produkcie a výroby potravín v obciach	2018 - 2020	60 000	max. 5%	57 000	0	0
3.2.2 Podpora rozvoja rybného hospodárstva	2018 - 2020	60 000	max. 5%	57 000	0	0
3.2.3 Stabilizácia odbytu poľnohospodárskych produktov a výrobkov a podpora remeselných dvorov a služieb	2018 - 2020	60 000	max. 5%	57 000	0	0
3.3.1 Rekonštrukcia infraštruktúry cestovného ruchu	2016 - 2022	120 000	max. 5%	114 000	0	0
3.3.2 Propagácia obcí	2018 - 2020	90 000	max. 5%	85 500	0	0
3.3.3 Podpora podnikateľských aktivít a služieb v cestovnom ruchu	2018 - 2020	90 000	max. 5%	85 500	0	0

*Uvádzané v €

Zdroj: obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov, 2015

Finančná náročnosť Plánu rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov počas jeho platnosti a predpokladaný objem vlastných zdrojov počas jednotlivých rokov deklaruje ambície obcí a ich reprezentantov zabezpečiť rozvoj a zlepšiť podmienky života svojich občanov.

Tabuľka Indikatívny rozpočet - sumarizácia

	ROK							SPOLU
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
ĽUDIA A KVALITA ŽIVOTA*	520 000	520 000	560 000	340 000	370 000	210 000	190 000	2 710 000
TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA A ŽIVOTNÉ PROSTREDIE*	1 720 000	2 515 000	2 605 000	690 000	690 000	90 000	90 000	8 400 000
EKONOMICKÝ ROZVOJ A RIADENIE OBCE*	210 000	210 000	180 000	180 000	180 000	20 000	20 000	1 000 000

*Uvádzané v €

Zdroj: vlastné spracovanie

PLÁN ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA
LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUČOV

ZÁVER

Schválený Plán rozvoja obcí je otvorený dokument, ktorý sa môže dopĺňať o nové aktivity a opatrenia, respektíve, môžu sa niektoré aktivity a opatrenia rušiť. Služi ako rozvojový dokument pre všetky obce, ale zároveň tak isto služi ako rozvojový dokument pre obce aj jednotlivu. Vykonateľnosť jednotlivých aktivít, opatrení a dosiahnutie stanovených cieľov bude závisieť od mnohých faktorov. Najkritickejším prvkom je finančná náročnosť jednotlivých priorít. Dôležitým faktorom sú aj komplikované vlastnícke vzťahy v jednotlivých obciach. Pridanou hodnotou pri realizácii jednotlivých aktivít je aktívne zapojenie obyvateľov do rozvoja obcí. Realizátorom Plánu rozvoja obcí nie sú len samotné obce, ale aj obyvatelia, miestni podnikatelia, záujmové skupiny a aj štátna správa, preto popri financovaní z rozpočtu obcí sa pri jednotlivých opatreniach počíta s viaczdrojovým financovaním.

Realizáciu Plánu rozvoja riadi manažment a reprezentanti jednotlivých obcí. Riadenie realizácie je založené na orgánoch obcí. Raz ročne reprezentanti obcí priebežne vyhodnotia realizáciu Plánu rozvoja a Akčných plánov na daný rok. Zároveň dohodnú Akčné plány na najbližší rok.

Plán rozvoja obcí – ako strednodobý dokument – je možné kedykoľvek aktualizovať. Cieľom aktualizácie je identifikovanie vývojových tendencií a udalostí v obciach a ich využitie k aktualizácii tak, aby nedošlo k zásadnej zmene vízie, priorít a cieľov. Z dôvodu stability je doporučené prípadnú aktualizáciu prevádzať v určitých časových intervaloch v nadväznosti na ročné hodnotenie. Komplexná aktualizácia Plánu rozvoja sa bude realizovať pred ukončením platnosti súčasného dokumentu.

Plán rozvoja obcí je uverejnený na webových stránkach jednotlivých obcí a je tak prístupný obyvateľom, podnikateľom aj širokej verejnosti.

Plán rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov nerieši a ani neovplyvňuje na územia NATURA 2000 a neovplyvňuje životné prostredie.

SCHVÁLENIE PLÁNU ROZVOJA OBCÍ

DOKUMENT	PLÁN ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUČOV ŠTRUKTÚRA DOKUMENTU: ÚVOD: táto časť dokumentu obsahuje obsah dokumentu podľa jednotlivých kapitol, stručný popis kontextu vzniku a chronológie prípravy PHSR, stručné zhrnutie východiskových koncepčných dokumentov týkajúcich sa vymedzeného územia a stručný popis inštitucionálneho a časového zabezpečenia spracovania PHSR; ANALYTICKÁ ČASŤ: táto časť dokumentu obsahuje komplexnú analýzu súčasného stavu územia; je členená na ANALÝZU VNÚTORNÉHO PROSTREDIA, ANALÝZU VONKAJŠIEHO PROSTREDIA, vyhodnotenie rozpracovaných investičných a neinvestičných projektov a zhodnotenie súčasného stavu územia (SWOT); STRATEGICKÁ ČASŤ: táto časť dokumentu obsahuje víziu územia, formuláciu a návrh stratégie, a výber a popis strategických cieľov v jednotlivých oblastiach rozvoja; PROGRAMOVÁ ČASŤ: táto časť dokumentu obsahuje konkrétne opatrenia a projekty vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám a súbor ukazovateľov výsledkov a dosahov vrátane východiskových a cieľových hodnôt; REALIZAČNÁ ČASŤ: je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie programu rozvoja obcí, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja formou akčných plánov; FINANČNÁ ČASŤ: obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnu a organizačnú stránku realizácie programu rozvoja obcí; ZÁVER: obsahuje finalizáciu dokumentu a jeho predloženie na schválenie;
SPRACOVANIE	FORMA SPRACOVANIA: Plán rozvoja obcí je spracovaný „na kľúč“ s podporou reprezentantov obcí. Pri spracovaní Plánu rozvoja je použitá kombinácia expertnej a komunitnej metódy, kde návrhy častí Plánu rozvoja boli dopĺňované, pripomienkované starostami s cieľom dosiahnuť maximálnu dohodu o rozvoji obcí. Zdrojom informácií boli obecné úrady, Štatistický úrad, Katastrálny úrad a ďalšie. Spracovatelia vychádzali z poznatkov od manažmentu obcí, využili získané iniciatívne návrhy zo stretnutí s riadiacou skupinou a s pracovnou skupinou. Plán rozvoja obcí je v súlade s koncepčnými dokumentmi vyšších územných celkov aj v súlade s aktuálnou legislatívou. OBDOBIE SPRACOVANIA:

PLÁN ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA
LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUČOV

	<p>Plán rozvoja obcí bol spracovaný v období august 2015 – november 2015</p> <p>RIADIACI TÍM: Pozostáva z reprezentantov všetkých obcí a k príprave Plánu rozvoja sa členovia riadiaceho tímu stretli 5x.</p> <p>PRACOVNÁ SKUPINA: Pozostáva z reprezentantov všetkých obcí a k príprave Plánu rozvoja sa členovia pracovnej skupiny stretli 9x.</p> <p>NÁKLADY NA SPRACOVANIE: Plán rozvoja obcí bol spracovaný v nadväznosti na Zmluvy o dielo medzi Združením mikroregiónu Sekčov - Topľa a spracovateľom za dohodnutú cenu za dielo.</p>
PREROKOVANIE	<p>Plán rozvoja obcí bol prerokovaný a pripomienkovaný na zhromaždení poslancov:</p> <p>Obec Abrahámovce dňa: ..... 2015 Obec Buclovany dňa: ..... 2015 Obec Koprivnica dňa: ..... 2015 Obec Lopúchov dňa: ..... 2015 Obec Stuľany dňa: 12. 12. 2015 Obec Vyšný Kručov dňa: 13. 11. 2015</p>
SCHVÁLENIE	<p>Plán rozvoja obcí bol schválený obecnými zastupiteľstvami obcí nasledovne:</p> <p>Obec Abrahámovce dňa: ..... 2015 Obec Buclovany dňa: ..... 2015 Obec Koprivnica dňa: ..... 2015 Obec Lopúchov dňa: ..... 2015 Obec Stuľany dňa: 12. 12. 2015 Obec Vyšný Kručov dňa: 14. 11. 2015</p>

ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

PHSR – Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja